

**EĞİTİMDE SOSYAL MEDYANIN
KULLANILMASINA İLİŞKİN OKUL
YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

DANIŞMAN

Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

**İNTERNET VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI**

Ocak, 2016

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİMDE SOSYAL MEDYANIN KULLANILMASINA İLİŞKİN OKUL
YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ**

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

DANIŞMAN

Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

İNTERNET VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

Ocak, 2016

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI
Afyon Kocatepe Üniversitesi

**Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım
bu tez çalışmasında**

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

15/01/2016

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

TEZ ONAY SAYFASI

Bilal İbrahim Feyzioğlu tarafından hazırlanan “Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Ve Öğretmenlerin Görüşleri” adlı tez çalışması lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 15/01/2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

Başkan : Doç. Dr. Mustafa HOTAMIŞLI
Afyon Kocatepe Ü. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi,

Üye : Doç. Dr. Sinan YÖRÜK
Afyon Kocatepe Ü. Eğitim Fakültesi,

Üye : Yrd. Doç. Dr. İsmail KENAR
Dumlupınar Ü. Eğitim Fakültesi

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun
...../...../..... tarih ve
..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....
Prof. Dr. Hüseyin ENGİNAR
Enstitü Müdürü

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi

**EĞİTİMDE SOSYAL MEDYANIN KULLANILMASINA İLİŞKİN OKUL
YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ**

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

Bu araştırmada, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin görüşleri; “cinsiyet, branş, yaş, kıdem, görev” değişkenleri bağlamında incelenmiştir. Bilgi ve teknoloji çağının dijital kültürü ile içli dışlı olan öğrencileri yetiştiren öğretmenlerin hangi donanıma sahip olduklarını, sosyal medya ortamlarını ne amaçla hangi imkan ve sıklıkla kullandıklarını incelemek, sosyal medya ortamlarının eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacı ile bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Ankara ili evreni Gölbaşı ilçesi örnekleminde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı özel ilköğretim kurumlarının ortaokul kısımlarında ve özel ortaöğretim kurumlarında 2014-2015 güz döneminde çalışan öğretmenler ve okul müdürlerini kapsamaktadır. Örneklemin tamamı araştırmaya dahil edilmiş, dağıtılan 250 anketten 163 anket toplanabilmiş ve bunlardan 150 anketin kullanılabilir olduğu görülmüştür. 20 okul yöneticisi ve 130 öğretmen tarafından cevaplanan 150 anketin 46 tanesi özel ilköğretim kurumlarının ortaokul kısımlarında; 81 tanesi özel Anadolu, Fen ve Sosyal Bilimler liseleri, 23 tanesi de özel meslek lisesi öğretmen ve yöneticilerine aittir. Araştırmaya katılan katılımcılara dağıtılan anketin birinci bölümünde demografik bilgiler yer almaktadır. Uygulama başlıklı ikinci bölümde ise sosyal medya ve internet kullanım amaçlarını, düzeylerini, ortamlarını içeren sorular bulunmaktadır (Demir 2001). Ölçeğin üçüncü bölümünde Demir (2001)

tarafından geliştirilmiş, güvenilirliği ve geçerliliği test edilmiş 17 maddeden oluşan İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleri içeren anket yer almıştır. Kullanılan anketlerin güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değerinin $\alpha = 0.857$ olduğu görülmüştür. Yapılan güvenirlik çalışmalarına ilişkin bulgular, ölçeklerin güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma verilerinin analiz edilmesinde frekans, yüzde verileri, Kolmogorov Smirnov, Kruskal Wallis H ve Mann Withney U testleri uygulanmıştır.

Araştırmanın bulgularında, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair düşüncelerde “cinsiyet” değişkenine göre bayan eğitimciler lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuş, diğer değişkenlere göre ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenler sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile alakalı genelde olumlu düşünmekle beraber, en çok olumlu karşıladıkları maddeler: “Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca ulaşım sağlar”; “Ders ortamını zenginleştirmiş olur”; “Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir” ve “Öğrencilerin motivasyonunu artırır” şeklinde sıralanmıştır. Genellikle taşınabilir araçlar ile sosyal medya ortamlarına erişen eğitimcilerin, eğitsel amaçlı tasarlanan sosyal medya araçlarını oldukça az kullandıkları görülmüştür. Bu doğrultuda tartışma ve öneriler geliştirilmiştir.

2016, xi + 118 sayfa

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Eğitim, İnternet, Öğrenme, Web Teknolojileri, Sosyal Ağlar, Teknolojik Liderlik, Öğretmen, Okul Yöneticisi

ABSTRACT
M.Sc Thesis

OPINIONS OF TEACHERS AND SCHOOL MANAGERS ON THE USE OF
SOCIAL MEDIA IN EDUCATION

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

Afyon Kocatepe University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Internet and Information Technology Management

Supervisor: Assoc. Prof. Sinan YÖRÜK

In this research, teachers and school administrators' opinions who works a private secondary and high schools about the use of social media in education has been examined in the context of "gender, branch, age, years of service, the task variables". The samplings are the teachers and administrators who work in private secondary and high school in Ankara Gölbaşı district. 250 questionnaires were distributed, 163 of them were collected and only 150 surveys were suitable to evaluate. 150 questionnaires answered by 130 teachers and 20 school administrators, 46 of them in secondary school, 81 of them private Anatolian high school, science and social science high school, and the 23 of them belong to private vocational school teachers and administrators. Demographic information is located in the first section of the questionnaire. In the second section, entitled implementation there are questions about social media, internet usage goals, internet usage levels and internet usage environments (Demir 2001). In the third part there is attitude scale which consist of 17 question. The attitude scale is about usage of internet and social media in education. It was developed and its reliability, validity was tested by Demir. It was seen that the survey's Cronbach Alpha rate was ($\alpha=0.857$). The findings showed that the scales have reliable structure. Kolmogorov Smirnov, Kruskal Wallis H and Mann Whitney U years were used to analyses the research data.

According to research findings there was a significant difference in gender variables for educators the benefit of females but according to other variables it was not recorded any

significant differences.

Eventhough the school administrators and teachers have positive opinion regarding to use of social media in education but they respected following items most: it helps to find suitable study materials both in class and out class, it enriches the class environment, it helps to improves the level and effectiveness of the education and, it increases the motivation of the students.

The educators usually use mobile devices to access social media. It was understood that they use social media tools to little which was developed for educational purposes.

Arguments and suggestions were developed accordingly.

2016, xi + 118 pages

Key Words: Social Media, Education, Internet, Learning, Web Technologies, Social Networks, Technological Leadership, Teacher, School Principal

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın konusu, çalışmaların yönlendirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Sinan YÖRÜK'e ve her konuda öneri ve eleştirileriyle yardımlarını gördüğüm AKÜ enformatik bölümü öğretim görevlisi Sayın Mahmut KANTAR'a ve hocalarıma, arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu araştırma boyunca maddi, manevi destek ve sabırlarından dolayı Eşim Sultan FEYZİOĞLU ve Çocuklarım Yusuf ve Ahmet'e teşekkür ederim.

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU
AFYONKARAHİSAR, 2016

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	vi
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Cümlesi.....	5
2. LİTERATÜR BİLGİLERİ	6
2.1 Eğitim –Öğretim.....	6
2.1.1 Eğitim Kavramı.....	6
2.1.2 Eğitim Çeşitleri	6
2.1.3 Eğitimin İlke ve Amaçları.....	7
2.1.4 Öğretim Kavramı ve Eğitim-Öğretim Farkı	8
2.1.5 Öğrenme ve Öğretme.....	8
2.1.6 21. Yüzyılda Öğrenci Yeterlilikleri	9
2.2 Tarihsel Gelişimi ile Öğrenme -Öğretme Kuram ve Yaklaşımları	10
2.2.1 Yenilikçi ve Çağdaş Öğrenme- Öğretim Yaklaşımları.....	13
2.3 Eğitim Yönetimi ve Okul Yönetiminde Liderlik	18
2.4 Eğitimde Teknoloji, Liderlik ve Yeterlilik.....	21
2.4.1 Bilgi iletişim Teknolojileri (BİT) ve Eğitim.....	23
2.4.2 İnternet ve Web Teknolojileri.....	25
2.4.3 İnternet ve Web Teknolojilerinin Eğitimde Kullanılması	28
2.4.4 Eğitim Teknolojisi	29
2.5 Sosyal Medya, Sosyal Ağ Kavram ve Kapsamı.....	31
2.6 Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişimi	33
2.7 Sosyal Medya Türleri	36
2.8 Sosyal Medya Ortamlarının, Öğrenme Yaklaşımları ile İlişkisi	36
2.9 Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ve Alanyazında Mevcut Araştırmalar .	40
2.9.1 Sosyal Ağ Siteleri ve Eğitimde Kullanılması	42
2.9.2 Bloglar ve Eğitimde Kullanımı	44
2.9.3 Mikrobloglar ve Eğitimde Kullanılması	46

2.9.4 Wikiler ve Eğitimde Kullanımı	48
2.9.5 Sosyal İmleme Siteleri ve Eğitimde Kullanımı	49
2.9.6 RSS Uygulamaları ve Eğitimde Kullanımı.....	49
2.9.7 Medya (İçerik) Paylaşım Siteleri ve Eğitimde Kullanımı	50
2.9.8 Podcast Uygulamaları ve Eğitimde Kullanımı	51
2.9.9 Sanal Dünyalar ve Eğitimde Kullanımı	51
2.9.10 Eğitsel Amaçlı Tasarlanmış Sosyal Ağlar	52
2.10 Sosyal Medya Okuryazarlığı.....	55
2.11 Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri.....	57
2.11.1 Eğitimcilerin Sosyal Medya İstatistikleri	60
2.12 Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ile İlgili Kısıtlılık ve Olumsuzluklar .	63
3. MATERYAL VE METOT	66
3.1 Araştırmanın Modeli	66
3.2 Evren ve Örneklem.....	66
3.3 Veri Toplama Aracı.....	67
3.3.1 Güvenilirlik Analizi	68
3.4 Verilerin Toplanması ve Analizi	70
4. BULGULAR	72
4.1 1. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	72
4.2 2. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	80
4.3 3. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	82
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	88
6. KAYNAKLAR.....	95
İnternet Kaynakları.....	109
ÖZGEÇMİŞ.....	111
EKLER	112

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

AF	Anlamlı Farklılık
N	Denek Sayısı
F	Frekans
f	Anlamlılık Düzeyi
$\bar{X}$	Aritmetik Ortalama
P	Anlamlılık Düzeyi
SD	Standart Sapma
SE	Standart Hata
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
X ²	Kay Kare
R	Korelasyon
U	Mann Withney U Testi
%	Yüzdelik
SM	Sosyal Medya
BİT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1 Türkiye’de internete erişen hanelerin internet-bilgisayar kullanım oranları ...	59
Şekil 2.2 Eğitimcilerin eğitsel veya kişisel sosyal ağ kullanma dağılımı	60
Şekil 2.3 Eğitimcilerin sosyal ağları kullanma amaçları ve önemlilik algıları	61
Şekil 2.4 Eğitimcilerin sosyal medya araçlarını, amaçlara göre kullanma durumları ...	62
Şekil 2.5 Eğitimcilerin sosyal ağlara katılmama nedenleri / endişeleri	63

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 2.1 21. yüzyıl öğrenme çerçevesi kriterleri.....	9
Çizelge 2.2 Lider ve yönetici arasındaki farklar	20
Çizelge 2.3 Eğitim teknolojisinin gelişim dönemleri	31
Çizelge 2.4 Sosyal medya ortamlarının sınıflandırılması	36
Çizelge 2.5 Öğrenme teorileri üzerine inşa edilen web 2.0 uygulamaları	38
Çizelge 2.6 Dünya’da ve Türkiye’de internet ve sosyal ağ kullanım istatistikleri	57
Çizelge 2.7 Sosyal ağların dünya çapında kullanım/üyelik oranları	58
Çizelge 2.8 Ülkelerin sosyal medya kullanım sıralaması ve yüzdelik dağılımları	58
Çizelge 3.1 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul türüne göre demografik dağılımı.	67
Çizelge 3.2 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin görevlerine göre demografik dağılımı.	67
Çizelge 3.3 Tutum ölçeği güvenilirlik ve ölçek istatistikleri	68
Çizelge 3.4 Görüşlerin madde analizi	69
Çizelge 3.5 Eğitimcilerin sosyal medya görüşlerinin normallik testi sonuçları	70
Çizelge 4.1 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin cinsiyete ilişkin demografik dağılımı .	72
Çizelge 4.2 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin yaşa ilişkin demografik dağılımı	72
Çizelge 4.3 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin kıdeme ilişkin demografik dağılımı....	73
Çizelge 4.4 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin branşlara ilişkin demografik dağılımı..	73
Çizelge 4.5 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin internet ve sosyal medyada sahiplik durumlarına ilişkin demografik dağılımları	74
Çizelge 4.6 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin interneti kullanım amaçlarına ilişkin demografik dağılımları	75
Çizelge 4.7 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin kullandıkları sosyal medya ortamlarına ilişkin demografik dağılımları	76
Çizelge 4.8 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyayı kullanım amaçlarına ilişkin demografik dağılımları	77
Çizelge 4.9 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitim–öğretim sürecinde sosyal medyayı kullanım amaçlarının demografik dağılımı	78
Çizelge 4.10 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyaya erişimde kullandıkları araçların demografik dağılımı.....	79

Çizelge 4.11	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyaya erişebildikleri ortamların demografik dağılımı.....	79
Çizelge 4.12	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyayı kullanım sıklıklarının demografik dağılımı.....	80
Çizelge 4.13	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medya ortamlarına ilişkin bilgi seviyeleri demografik dağılımı.....	80
Çizelge 4.14	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, internet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili düşüncelerin dağılımı.....	81
Çizelge 4.15	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşlerinin normallik madde dağılımı	83
Çizelge 4.16	Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin cinsiyet değişkenine ilişkin analiz sonuçları.....	84
Çizelge 4.17	Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin yaş değişkenine ilişkin analiz sonuçları.....	85
Çizelge 4.18	Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin branş değişkenine ilişkin analiz sonuçları.....	85
Çizelge 4.19	Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin kıdem değişkenine ilişkin analiz sonuçları.....	86
Çizelge 4.20	Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin görev değişkenine ilişkin analiz sonuçları.....	86

1. GİRİŞ

İnsanlığın var olduğu ilk günden asrımıza kadar olan “eğitim-öğretim, iletişim ve teknoloji” alanlarında kaydedilen tüm gelişme ve iyileşmelerin en önemli bölümü 20. yüzyılda ve özellikle de son yarısında yaşanmıştır. Gündelik hayatımızda vazgeçilmez saydığımız buluşların genellikle son yüzyıla ait olduğu gerçeği, araştırmamızda verdiğimiz teknolojilerin tarihçeleri incelendiğinde de görülebilmektedir. Bu gerçeklik yaşadığımız zaman diliminin baş döndürücü ilerlemelerine uyum sağlamanın önemine dikkat çekmektedir.

İlkel iletişim teknolojileri ile başlayan gelişmeler, “kağıt ve yazı, telgraf, elektrik, radyo, televizyon” gibi icatlarla devam etmiş; bilgisayarın bulunuşu ile hayatımıza “bilgi teknolojileri” girmiştir. Bilgisayarın geliştirilmesi ve yaygınlaşması sonucunda, bilgisayar arasında bağlantı ve iletişim kuran internetin bulunmasının hayal gücünü zorlayan etkileri zamanla anlaşılmıştır.

Bilgisayarlar arasında bilgi akışını sağlamak için geliştirilen ağ ise “*World Wide Web*” (Dünyayı Saran Ağ) veya web 1.0 olarak adlandırılmıştır (İnt. Kyn. 1). Ergenç (2011)’e göre “İnsan etkileşimi olmayan ve internette önümüze hazır sunulan bilgilerin pasif bir şekilde alınmasından ibaret olan web 1.0 ile başlayan bu sanal dünya, kullanıcılar ve ağlar ile etkileşime girilmesini olanaklı kılan web 2.0 ile dinamik bir yapıya dönüşmüştür.” Büyükşener (2009)’in ifadeleri ile yapay zeka da diyebileceğimiz “web 3.0 ile devam eden dinamik web teknolojileri, internetin kullanım alanlarını ve amaçlarını değiştirmiş, zenginleştirmiştir.”

Web 2.0 teknolojilerinin ve kullanıcı tarafından belirlenebilen içeriğin sonucu olarak ağ ortamlarında bilgi, ilgi, dijital içerik ve fikirlerin paylaşıldığı dinamik ve sosyal alanlar; yani *Sosyal Medya* doğmuştur. Günümüzde sosyal medya Akar (2010), Kaplan ve Haenlein (2010) gibi akademisyenlerin tasniflerine göre “sosyal ağlar, web siteleri, sanal dünyalar, bloglar, mikrobloglar, podcastlar, iletişim ve mesaj uygulamaları, içerik paylaşım siteleri (video, görsel, yazı, dosya, ses vb.), sosyal imleme, çevrimiçi topluluklar, eğitsel ağlar” olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Dinamik web teknolojilerinin gelişmesi ile internet iletişim, etkileşim ve sosyalleşmenin daha hızlı, etkili bir ortamı olmuştur. Bu nedenle Downes (2005) “Web 2.0, teknolojik devrimden daha ziyade bir sosyal devrimdir” demiştir.

Tarihsel serüveni içinde, tümleşik yapı arz eden bu teknolojiler ve özellikle de teknolojinin sosyal açıdan zirvesi olan web teknolojileri, eğitim-öğretim süreçlerini ne ölçüde etkilemiştir? Tezimizin teorik açıdan problemini içeren bu soruyu cevaplandırabilmek için toplumdaki bilgi eksenli değişimi ve eğitim-öğretim süreçlerinin gelişimini göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Özellikle 20.yüzyılın sonlarına doğru, en değerli sermayenin bilgi olması ve bilgi teknolojilerinin ekonomiye ve topluma etkileri, Toffler (1980)’a göre toplumu tarım toplumu ve sanayi toplumundan sonra bilgi toplumuna taşımıştır (Özden 2002).

Bilginin üretimini, paylaşım hızını, saklanmasını ve tüketimini direk etkileyen bu teknolojik adımlar, eğitim-öğretimde yöntem, içerik, araç-gereç ve hedef gibi süreçleri de değişime ve gelişime tabi tutmuştur. Sosyal, kültürel, politik, bireysel boyutları olan eğitimde; Alkan (1997)’a göre “ne öğretildiği ve öğretilenin ne işe yarayacağı belirlendikten sonra, bunun nasıl gerçekleşeceği arayışı sonucunda” ve İşman (2003)’ın ifadeleri ile “öğrenme-öğretme ortamlarını etkili tasarımı, oluşan sorunların çözümü, öğrenmenin kaliteli ve kalıcı olmasını sağlayan sistemler bütünü olarak *Eğitim Teknolojisi* tanımlanmıştır.”

Günümüzde eğitim teknolojileri disiplini sadece bilgisayar, internet, akıllı tahta gibi araç-gereçler ve bilgisayar/internet destekli veya temelli öğretim, web teknolojilerine dayalı eğitim, uzaktan eğitim gibi uygulamaların eğitimde kullanımı olarak anlamak eksik bir yaklaşım olur. Eğitim teknolojileri aynı zamanda eğitim bilimlerinin, insanı yetiştirmeye yönelik teknolojisidir (Çilenti 1998).

Paydaş teknolojilerdeki hızlı gelişmeler, toplumlarda ve ihtiyaçlarda olan değişimler eğitim sisteminde yenilikçi arayışlara kapı açmıştır. Bu konuda Çalık ve Sezgin (2005) “bilgi toplumunda bireyi merkeze alan, öğreneni önemseyen, insani değerleri gözetken,

çağın yeterliliklerini kazandıran bir eğitimin önem kazandığını” belirtmişlerdir.

Prensky (1991) ise, teknolojiyi fiziksel ve zihinsel olarak içselleştirmiş yeni neslin eğitimini, teknolojiyi benimsemiş ve iyi kullanabilen öğretmen ve yöneticilerinden oluşan bir kadronun verebileceğini ifade etmektedir (Özmen vd. 2011). Dolayısı ile eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin de rolleri “insan” ve “ihtiyaç” odaklı değişmelidir. Bu değişim ve yenilikler Karip (1996)’e göre “sistemsel reformları, modern kurumlar ve çağdaş yöneticilik anlayışını, etkili materyaller oluşturma gayretlerini, öğretmenleri mesleki bilgi ve becerilerinin arttırılması gibi faaliyet ve politikaları kapsamaktadır. Bu anlayışa paralel olarak, MEB 2010-2014 Stratejik Planına göre bilişim teknolojileri vizyonunu: “Eğitim sistemini ileri teknolojilerle kaynaştırmak, yeniliklerle desteklemek, ölçüp değerlendirerek sürekli geliştirmek, bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci merkezli ve proje tabanlı eğitim sağlamak” olarak açıklamıştır.

Eğitim teknolojilerindeki değişimi anlamlandırabilmek için, günümüzde toplumun bilgi ve iletişim gibi ihtiyaçlarını nasıl karşıladığını da dikkate almak gerekmektedir. Dünya çapında internet kullanıcılarının sayısı 3 milyarı; sosyal medya kullanıcıları ise 2 milyarı aşmıştır. Cep telefonundan internete bağlananlar dünya nüfusunun yarısı iken; cep telefonundan sosyal medya bağlantısı kuranlar ise 1,6 milyardır (İnt. Kyn. 2). Dünya nüfusunun hayatına bu kadar yoğun ve etkin bir şekilde giren internet ve sosyal medyanın eğitim süreçleri ile kaynaştırılması zaruri bir reform olarak görülmektedir.

Ellison (2008)’a göre sosyal medya ve dolayısı ile sosyal ağlar, çoğunlukla informal şekilde kullanılmakla beraber, öğretme ve öğrenme sürecinde de kullanılma potansiyeli taşımaktadır (Ekici ve Kıyıcı 2012). Bu bağlamda öğrenim-öğretim durumları açısından sosyal ağlar, “çevrimiçi öğrenme, durumlu öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, akran öğrenme, bağlantıcılık” gibi öğrenme teorileriyle ilişkilendirilmektedir (Erkoç ve Erkoç 2011).

Sosyal medyanın işbirlikli ortamı Jones vd. (2010)’e göre “Eğitimciler açısından mesleki ve eğitim alanında iletişim, geribildirim, değerlendirme yönüyle yarar sağlamak ve harmanlanmış öğretim etkinliklerini zenginleştirmektedir”. Aydın, Cress,

Kimmerle, Ekinci gibi akademisyenler de öğrencilerin sosyal medya ortamlarında akranları ile bilgi edinimi, paylaşımı ve üretimi yaparak, aktif katılımı sağlayarak yaratıcılıklarını geliştirdiklerinden ve bilgilerini yapılandırdıklarından bahsetmişlerdir (Çakır ve Korucu 2015).

Bu bağlamda, hayatımıza bu kadar etkin giren sosyal medyanın, eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılması tercih değil, kaçınılmaz bir gerekliliktir. Eğitim öğretim disiplinin baş aktörü olan eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin de bu duruma kayıtsız kalmamaları gerektiği düşünülmektedir. İlgili literatür tarandığında, ülkemizde bu konuda yapılan çalışmaların oldukça az olduğu, kapsamlarının da dar olduğu ve genelde birkaç sosyal ağ ile sınırlı olduğu görülmektedir. Geniş kapsamlı ele almaya çalıştığımız bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyanın eğitim-öğretim süreçlerinde kullanımı konusundaki görüşlerini, “Kişisel bilgiler” (cinsiyet, hizmet yılı, branş, görev), “Uygulamalar” (sosyal medya kullanımında bilgi, sıklık, imkanlar, ortamlar, amaçlar) ve “Düşünceler” (Sosyal medyanın eğitimde kullanması ile ilgili düşünceler) açılarından araştırılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, başta eğitim-öğretim yöneticileri ve öğretmenler olmak üzere eğitim sürecinin tüm emek verenleri için bu farkındalığın gelişmesi adına küçük bir katkıda bulunabilmektir.

Bu araştırmanın önemi ise tüm teknolojik ilerlemelerin şimdilik en popüler sosyal mecrası olan, Dünya’da ve Türkiye’de nüfusun yaklaşık yarısının kullandığı, haber, içerik, fikir, eğitim, ilgi ve bilgi paylaşımları yaptığı, sosyal sorumluluk katılımlarında bulunduğu sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması ile alakalı ülkemizde yapılan çalışmaların az olmasından dolayıdır.

Ayrıca son yarım asırlık dönemde yaşanan hem teknolojiler bazında, hem de toplumun sosyal yapısında reform sayılabilecek gelişmeler ve değişimlerle beraber, eğitim öğretim sürecinde “değişimlere adapte olamamak”, “alt yapı yetersizlikleri”,

“toplumdaki eğitimsel ve sosyal değişimi tahlil edememek”, “alışılmamış metotlara önyargı”, “hizmet içi eğitimin yeterli düzeyde olamaması”, “ekonomik imkansızlıklar” ve “farkındalık yetersizliği” gibi farklı sebeplerden dolayı, karatahta-öğretmen-okul eksenli anlayışın değiştiğini, çağın yeterliliklerine uyum sağlandığını söylemek zordur. Bu alanda farkındalık oluşturma gayreti ve eğitim öğretim süreçlerine sosyal medya teknolojilerini entegre ederek yaşanan bu tıkanıklığı giderme arayışı olması açısından da bu çalışma önemli sayılabilir.

Literatür taramasında, ülkemizde aynı konuda yapılan “Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri” (Menteşe 2013) adlı yüksek lisans tez çalışmasından farklı olarak “eğitim teknolojileri, eğitim-öğretim süreçleri, öğrenme yaklaşımları” düzleminde; eğitsel sosyal medya ortamlarının incelenmesi, yeni çalışmalara öneriler geliştirmesi ve kaynak olabilmesi açısından da önemlidir.

1.1 Problem Cümlesi

“Sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili mevcut durum nedir? Bu konuda eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri nelerdir?” soruları araştırmamızın problemini teşkil etmektedir. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere de cevap aranacaktır:

1. Alt problem: Araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin yöneticilerin demografik özellikleri nelerdir?
2. Alt problem: Sosyal medyanın eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
3. Alt problem: Öğretmen ve yöneticilerinin eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin görüşleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. LİTERATÜR BİLGİLERİ

2.1 Eğitim –Öğretim

Bu başlık altında, sosyal medyanın eğitim ve öğretim süreçleri ile etkileşiminin daha iyi kavranması açısından “eğitim, öğretim, öğrenme” kavramlarıyla beraber eğitimin amaçları ve öğrencilerin 21.yüzyıl yetkinlikleri özetle verilmiştir.

2.1.1 Eğitim Kavramı

Eğitim, “eğmek” kökünden türetilen ve bükmek, uygulamak, öğretmek, yetiştirmek, geliştirmek, alıştırmak, egemenlik altına almak, yönlendirmek gibi anlamlara gelen bir kelimedir (Eyüpoğlu 1989). Düşünce adamları ve akademisyenlerin eğitim kavramı ile ilgili literatürde birçok tanımlamaları mevcuttur. Çelişki arz etmeyen eğitim kavramının tanımları disiplinlere, felsefi görüşlere vb. göre farklı olabilmektedir. Oyunla eğitim kavramı ile idealizm felsefi görüşüne göre eğitim kavramlarının tanımlarının aynı olmaması gayet doğaldır.

Eğitim, Ertürk (1972)’e göre “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir”, Mattelart (2004)’ a göre ise “Yaşam boyu devam eden, politik, sosyal, kültürel ve bireysel boyutları olan, toplumun değerlerini kazanmasında etkili olan bütün sosyal süreçlerdir.”

Eğitime ilişkin bu tanımları değerlendiren Özçelik (1992) ortak özellikleri şu şekilde özetlemiştir (Tosun 2006): “Eğitimin etkinlikleri belli bir süreç içinde gerçekleşir, eğitimin özü davranış kazandırmadır, eğitim bireyde gelişme ve ilerleme oluşturmalıdır ve eğitim süreci değerlendirilerek kontrol edilebilir, geliştirilebilir.”

2.1.2 Eğitim Çeşitleri

Eğitimin formal ve informal olarak gerçekleştirilen iki türü vardır. Fidan (2012)’a göre formal eğitim “Önceden hazırlanmış belli bir programın belirlenmiş aşamalarla

yürütüldüğü ve sonunda değerlendirme yapıldığı, amaçlı ve planlı eğitim şeklidir”. Formal eğitim örgün ve yaygın eğitim olarak iki gruba ayrılmaktadır. Taymaz (1978) örgün eğitimi “belli bir yaş grubundaki bireylere Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında verilen eğitim” olarak ifade etmiştir (Fidan 2012). Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim, örgün eğitim kapsamındadır. Yaygın eğitim ise Özsoy (1987) tarafından “örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunan veya ayrılmış kişilere, ilgi ve ihtiyaç duydukları alanlarda verilen eğitim” olarak tanımlamıştır. Halk eğitimi, seminerler, hizmet içi kurslar yaygın eğitim örnekleridir (Fidan 2012).

İnformal eğitim ise yaşam içerisinde kendiliğinden oluşan, planlı olmayan eğitimidir. Kişi, karşılaştığı durum ve içinde bulunduğu grubun üyeleri ile etkileşimde bulundukça yeni şeyler öğrenmektedir. Bu tür öğrenmeler ailede, okulda, sosyal medya ortamlarında, kısacası yaşam boyu doğal seyrinde gerçekleşmektedir (Fidan 2012).

2.1.3 Eğitimin İlke ve Amaçları

Eğitimin amacı Başaran (1994) tarafından “Eğitim, eğitilenin kendini ifade edebilmesi için iletişim yeterliliği, olumlu ilişkiler kurabilmesi için işbirliği yeterliliği, sorunlarını çözebilmesi için öğrenme ve araştırma yeterliliği, sağlıklı yaşama yeterliliği, mesleği başarıyla yürütebilmesi için üretim yeterliliği kazandırmalıdır” şeklinde tanımlanmıştır.

MEB 2015-2019 stratejik planına göre de eğitimin amacı “Bütün bireylerin eğitim ve öğretime adil şartlar altında erişmesini sağlama, bireylere çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışın kazandırılmasıyla girişimci, yenilikçi, yaratıcı, dil becerileri yüksek, iletişime ve öğrenmeye açık, özgüven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine imkanı sağlama, beşeri, mali, fiziki ve teknolojik yapı ile yönetim ve organizasyon yapısını iyileştirerek eğitime erişimi ve eğitimde kaliteyi artıracak verimli işleyen bir kurumsal yapıyı tesis etme" olarak açıklanmıştır.

2.1.4 Öğretim Kavramı ve Eğitim-Öğretim Farkı

Öğretim kavramı ile ilgili yapılan tanımları karşılaştıran Tosun (2006), “Mouly’nin *“öğrenci gelişimini teşvik etme stratejileri”*, Glaser’in *öğrencilerin belli davranışları kazanabilmesi için düzenlenen planlı etkinlikler süreci”*, Saylor’un ise *öğrencilerin planlı öğrenme yaşantılarına katılması* olarak tanımladıklarını” ifade etmiştir.

Öğretimin başlıca özelliklerini Açıkgoz (2003): “Öğretim sürelidir, planlıdır, öğrenciye bir şeyler kazandırmak ve geliştirmek amaçındadır, öğrenmenin başlatılması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir” şeklinde özetlemiştir.

Eğitim ve öğretim kavramları bazen karıştırılmaktadır. Fidan ve Erden (1987)’e göre eğitim süreci “Öğrenme-öğretme etkinliklerini de kapsayan, belirlenmiş bir hedefi olan ve sonucun değerlendirildiği bir süreçtir ve hedefler öğrenciye ne öğretileceğini ve nasıl öğretileceğini göstermektedir. Öğretimde ise öğrencinin hedeflerin uygulanması sağlanmakta, yeterliliği değerlendirme işlemi ile ölçülmektedir.”

Öğretimin belirlenen hedeflerini gerçekleştirmede planlı ve nitelikli olmasını sağlamak için geçerli sayılan bazı ilkeler vardır. Bu bağlamda Binbaşıoğlu (1983), öğretimin temel ilkelerini “*Öğretilen bilginin, öğrencinin ihtiyaç ve hazır bulunuş düzeyine uygun olması, bilinmeyenden bilinmeye, kolaydan zora, somuttan soyuta, yakından uzağa doğru olması, öğretilenlerin açık ve anlaşılır, hayata yakın örneklerle, süre ve araç-gereç bakımından en verimli ve ekonomik şekilde verilmesi sağlanarak, öğrencinin yaparak, yaşayarak öğrenmesi için aktif hale getirilmesi*” olarak ifade etmiştir.

2.1.5 Öğrenme ve Öğretme

Öğrenme ve öğretme kavramlarının da kuram ve yaklaşımlara göre farklı tanımları yapılmıştır. Öğrenme, Bacanlı (2004) tarafından “Tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı/sürekli değişiklikler” şeklinde tanımlanmıştır. Aşılıoğlu (2007) gibi öğrenmeyi beyinde biyokimyasal değişimler ile açıklayan araştırmacılar da olmuştur. Öğrenme ile ilgili tanımların

Atkinson vd. (1995)'a göre yaşantı ürünü olması, kalıcı olması, davranış değişikliği meydana gelmesi, süreç olması gibi ortak paydaları vardır.

Öğretme, Demirel (2010)'e göre “Eğitim yolu ile kazanılan davranış değişikliğinin okulda planlı ve programlı bir şekilde yapılması süreci”, Fidan (2012)'a göre ise “Öğretme, öğrenmeyi sağlamaya yönelik bilinçli ve amaçlı etkinliklerdir. Öğretme kurum veya bireyler tarafından gerçekleştirilebilmekle beraber, bilgisayar, internet, sosyal medya, televizyon veya kitap gibi materyallerle de olabilir. Ayrıca aile, çevre, kitle iletişim araçları bireyin yaşam boyu öğrenmesini sağlayan etkinliklerle davranış değişikli oluşturabilir. En planlı öğretme eğitim kurumlarında uygulanmaktadır.”

2.1.6 21. Yüzyılda Öğrenci Yeterlilikleri

Globalleşen ve değişen dünyamızda eğitimin hizmet vereceği öğrenen kitlenin yetkinlikleri ve ihtiyaçları bilinmeden eğitim programları ve yaklaşımları düzenlenemez. Bu bağlamda aşağıdaki çizelgede, ABD’de “21. Yüzyıl Yetkinlikleri” (P21's partnership for 21st Century Learning) çalışma grubunun geliştirdiği öğrenme çerçevesinde öğrencilerin her türlü başarıları için gerekli yetkinlikleri tanımlanmaktadır:

Çizelge 2.1 21. yüzyıl öğrenme çerçevesi kriterleri

Yetkinlik Alanları	Gerekli Kriterler
1-Temel dersler ve 21.yüzyıl temaları	Temel dersler ile beraber; Finans, ekonomi, işletme ve girişimcilik okuryazarlığı, Yurttaşlık okuryazarlığı, Sağlık okuryazarlığı, Çevre okuryazarlığı, Küresel bilinç.
2- Öğrenme ve İnovasyon Yetkinlikleri	Yaratıcılık ve inovasyon Kritik düşünme ve problem çözme, İletişim ve işbirliği
3- Medya, Enformasyon ve Teknoloji Yetkinlikleri	Bilgi okuryazarlığı, Medya okuryazarlığı Bilişim teknolojileri okuryazarlığı
4- Yaşam ve Kariyer Yetkinlikleri	Esneklik ve uyum sağlayabilirlik, İnisiyatif alma, Sosyal ve kültürlerarası yetkinlikler Üretkenlik ve hesap verebilirlik, Liderlik ve sorumluluk

Kaynak: 21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi (P21's partnership for 21st Century Learning)

2.2 Tarihsel Gelişimi ile Öğrenme -Öğretme Kuram ve Yaklaşımları

İnsan hayatında “korku, ahlak, aşk, fizik, tarih, acı, harita, açlığını giderme, iyilik, tasarruf” gibi birçok olguyu öğrenir. Bahsedilen öğrenmelerin aynı biçimde olmadığı aşıkardır. Dolayısıyla birbirinden farklı çevrelere ve imkanlara, farklı deneyim ve ihtiyaçlara sahip bireylerin öğrenme süreçleri de farklı öğretim-öğrenme yaklaşımları, kuramları, stratejileri, modelleri, teknikleri ve materyalleri gerektirebilmektedir.

Öğrenmenin ne olduğunu ve nasıl gerçekleştiğini anlamaya çalışan düşünürler, yapılan çalışmalar sonucunda oluşmuş sistematik bilgi birikimi olarak bazı öğrenme-öğretim kuramları tanımlamışlardır (Kalelioğlu 2013). Bu kuramları farklı kategorilere ayıranlar olsa da, temel olarak “*Davranışçı Yaklaşım*”, “*Bilişsel Yaklaşım*” ve “*Yapılandırmacı Yaklaşım*” şeklinde üç yaklaşım daha çok benimsenmiştir.

Öğrenme ile ilgili ilk deneysel çalışmalar, Erden ve Akman (2005)’in ifadesi ile Pavlov (1898), Watson ve Thorndike (1905)’in hayvan ve insan davranışları üzerinde yoğunlaşması ile başlamıştır. Uyaranların ortaya çıkardığı tepkileri gözleyerek öğrenme ve hatırlamayla ilgili temel yasalar belirlenmeye çalışılmıştır (Hoşcan 1998). Seels (1989) ve Scheurman (1998), öğrenmenin dışsal süreçler ve çevresel koşullar ile izah edildiği, bilginin tümevarım ve genellemelerle depolandığı, öğretmenin rolünün ise yapılandırılmış içeriği etkili bir şekilde sunarak gerekli uyarıcıyı sağlamak olduğu bu yaklaşımı *davranışçılık* olarak tanımlamışlardır (Deryakulu 2001). Hoşcan (1998)’a göre 1960’ların sonuna kadar davranışçı akımın etkisi sürmüştür. Davranışçı yaklaşım etkisini yitirerek yerini bilişsel yaklaşımlı öğretim-öğrenme kuramlarına bırakmıştır.

Davranışçılıktan bilişsel yaklaşıma geçiş sürecinin temelinde davranışçılığa yöneltilen eleştirilerin etkisi vardır. Davranışçılık ile ilgili eleştiriler; sadece deneysel ve somut etkinlikler üzerinde durması, davranış ve pekiştireçler ile yapılan yaklaşımların yetersiz kalması, birçok karmaşık zihinsel sürecin işleyişini açıklayamaması, hayvanlarla yapılan deneylerin insanlara genellenmesi ve öğrenenin edilgen olarak görülmesi gibi yetersizlik vurgularına dayanmaktadır (Açıkgöz 2011).

Yeni dönem, öğrenmeyi doğrudan gözlenemeyen zihinsel bir süreç olarak yorumlayan, kavrayarak öğrenme, önceki öğrenmelerle bağıntı kurma, bilgiyi işleyerek anlamlı bütünler oluşturma gibi içsel süreçlere odaklanan kuramcılarının benimsediği *Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı* dönemi olmuştur (Özden 2009).

Bilişsel öğrenme yaklaşımının ilk adımları George A. Miller'in 1956-1960 yılları arasında bilişsel psikoloji için temel olabilecek ve *Bilgi İşlem Kuramı* da diyebileceğimiz teoriler ile atılmıştır. *Bruner'in Buluş Yolu ile Öğrenme* ve *Ausubel'in Sunuş Yoluyla Öğrenme* kuramları 1966-1968 yılları arası devam etmiş ve 1985 yılında *Gagne'nin Öğrenme Koşulları Modeli* ile bilişsel yaklaşıma büyük katkı yapmış; bu dönemde hem bilişsel hem de davranışçı kuramların izlerini taşıyan, gözleyerek modelleme diyebileceğimiz ve *dikkat, hatırlama, uygulama, güdülenme* aşamaları ile öğrenme anlayışının benimsendiği *Bandura'nın Bilişsel-Sosyal Öğrenme Kuramı* gibi ara yaklaşımlar da tanımlanmıştır (İnt. Kyn. 3).

Geleneksel ve nesnel öğrenme kuramlarının yetersizliklerin farkına varılması; bilim ve teknolojide meydana gelen küresel çaplı değişimler, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile oluşan reformlar ve toplumun en değerli sermayesinin bilgi olması, nüfusun demografik dönüşümü, yeni meslek alanları ve ekonomi-iş hayatındaki evrilmeler, aile yapısı ve işlevindeki farklılaşmalar, iletişim yöntemlerindeki gelişmeler, toplumun kültür, değer yargıları ve yeterlilik niteliklerindeki değişimler gibi etkenlerle gerçekleşmiştir (Yeşilyaprak 2008).

Bireylerin ve toplumların sosyal hayatlarında ve ihtiyaçlarında farklılaşma gibi birbirlerini zincirleme tetikleyen değişimlere uğraması eğitsel süreçleri de etkilemiştir. Böylece geleneksel eğitim yaklaşımının yerini, özgün, esnek, öğrenci merkezli, bireysel farklılıkları ve çoğulculuğu önemseyen, öğrenmeye odaklı *Yapılandırmacı* anlayış almaya başlamıştır (Özker 2003).

Yapıcı öğrenme yaklaşımı, J. Dewey , J. Piaget , L. Vygotsky ve J. Bruner'in öğrenme teorilerinin sentezinden elde edildiği ifade edilmektedir (İnt. Kyn. 4). 20.yüzyılın son çeyreğinden itibaren eğitim programı düşüncesini en fazla etkileyen yaklaşım yapıcı

öğrenmedir. Yapılandırmacılık, Henson (2003)'a göre öğrenenin eski ve yeni bilgileri arasında bağ kurarak anlamı yapılandığı bir öğrenme yaklaşımıdır. Sosyal yapılandırmacılık ise kültürel ve sosyal olarak düzenlenmiş etkinliklerle bilgiyi yapılandırma arasında bağ kurmayı esas alır (Fer 2009).

Yapılandırmacı yaklaşım, davranışçı yaklaşımdaki gibi *ne öğretilim* sorusu yerine *nasıl öğretilim* sorusu üzerinde durur. Değerlendirme hem sürece, hem de ürüne göre yapılır. Sadece bilgi değil, beceri ve tutumda ölçülür. Bireysel farklılıklara önem verilir. Öğrenmede birincil kaynaklar öncelikle kullanılır. Problem çözme ve düşünme becerileri geliştirilir. Problemler de gerçek hayattan getirilir. Öğrenme sadece okulda değil, her yerde gerçekleşir (İnt. Kyn. 5).

Yapılandırıcı öğrenmede teknoloji, Jonassen vd. (1999)'nin ifadeleri ile “etkin öğrenme, amaçlı öğrenme, özgün öğrenme ve işbirlikli öğrenme” amacı ile kullanılmaktadır (Deryakulu 2001). Bu bağlamda sosyal medyanın özgün ve işbirlikli öğrenme ortamlarını içermesi yönüyle yapıcı öğrenme uygulamalarında etkili olabileceğinden bahsetmek mümkündür. Yapılandırıcı öğrenmede sosyal medyanın önemli bir yeri olduğu gerçeği, yapıcı yaklaşım doğrultusunda tanımlanan öğrenme kuramlarında da görülebilmektedir. Örnek olarak Mayer'in *Türetimci Öğrenme kuramı*, öğrenenin zihinsel olarak seçme, organize etme ve kaynaştırma işlemleriyle sürece aktif olarak katıldığı çoklu ortam (metin, grafik, resim, video, ses vb.)'a dayalı bir kuramdır (Akkoyunlu ve Yılmaz 2005). Lave'in *Durumlu Öğrenme kuramı* da, okul ile gerçek hayatın arasındaki kopukluğu birbirine bağlamaya çalışan, gerçek hayattan bilgilerin, sosyal deneyimlerin, çağrışımların ve kültür faktörünün ön planda olduğu, teknoloji tabanlı eğitim aktivitelerinin içeriğinde uygulanabilen bir kuramdır (İnt.Kyn.4). *Bilişsel Çıraklık* kuramı ise etkinlik ve toplumsal etkileşim aracılığıyla gerçek uygulamalarda öğrencilerin kültürlenmesine dayanır. Öğrenenin karmaşık ve gerçek bir durumu gözlemleyip, kılavuzlanmış ve desteklenmiş ortamlarda uygulaması yönüyle sanal dünyalar ile iç içe olması söz konusudur. Aynı şekilde yaşantılara dayalı *Kolb'un Öğrenme stili*, öğrenmeyi beyin- bilgisayar işlevsel benzerliği ile açıklayan *Bilgi İşlem modeli*, *Tam Öğrenme modeli* gibi yapılandırmacı kuramlar, sosyal medya ortamlarının “merak uyandırma, motive etme, sanal canlandırma, öğrenme ortamlarının

zenginleştirilmesi, çeşitli zeka düzeylerine hitap edebilme gibi işlevleri ile desteklenerek verimli duruma gelebilmektedir (Deryakulu 2001).

Davranışçı, bilişsel ve yapıcı yaklaşımların dışında, insanın biricik, tek ve benzersiz olduğu düşüncesi ile benlik tasarımı, özsaygı gibi kavramları ön plana çıkaran *Humanist Kuram*; öğrenmeyi biyokimyasal değişme olarak gören ve beyin temelli olarak da bilinen *Nörofizyolojik Kuram* gibi yaklaşımlarda da olmuştur (İnt. Kyn. 6).

2.2.1 Yenilikçi ve Çağdaş Öğrenme- Öğretim Yaklaşımları

Geleneksel ve nesnel eğitim yaklaşımına dayalı sürdürülen eğitimin sonucu, Özden (2002) ve Özdemir (2000) gibi akademisyenlere göre “işlevini yerine getiremeyen dar kalıplı okullar, edindiği bilgiyi nasıl kullanacağını bilemeyen ezberci bireyler, mezun ama işsiz kalabalıklardır.” Bu problemin çözümü toplumsal ve teknolojik değişimlerin farkındalığı, hatta liderliği ile mümkün gözükmektedir. Dolayısı ile eğitim sürecindeki her unsur baştan aşağı elden geçirilmeli, çağın yeterlilik kriterleri ve değişen ihtiyaçlara uyarlanmalıdır. Günümüzde aktif olarak kullanılan modern öğrenme-öğretme kuramları davranışçılıktan daha ziyade bilişsel yaklaşım ağırlıklıdır. Ancak modernizmi sorgulayan, eleştiren postmodern yaklaşımlı kuramlar, farklı öğrenme-öğretim metodları tartışılmakta ve günden güne öne çıkmaktadır. Yeşilyaprak (2008) eğitimin amacına ulaşmak için tartışılan yeni öğrenme yaklaşım ve modellerini: “Eğitimde proaktif yaklaşım, hümanistik, bütüncül, bilişsel yaklaşımlar, probleme dayalı öğrenme, yapılandırmacılık, çoklu zeka kuramı, beş akıl da denilen Gardner’dan farklı bir zekaya bakış yaklaşımı, duygusal zeka kuramı, beyin temelli öğrenme, postmodern yaklaşımlar, öğrenen okul modeli, e-okul modeli, self-servis eğitim hizmetleri” şeklinde sıralamıştır.

“Sosyal medyanın eğitim-öğretim sürecinde kullanılmasının” hangi yöntem veya yaklaşımlar ile gerçekleşebileceği boyutuna ışık tutması açısından, aşağıdaki satırlarda çağın yeterlilikleri ve teknolojileriyle eşgüdümlü, yenilikçi, ilham verici, öğrenme-öğretim kuram ve modelleri, sosyal ağlar ile etkileşimleri de vurgulanarak incelenecektir.

a. Eğitim-Öğretimde Postmodern Yaklaşımlar ve Öğrenen Okul Modeli: Eğitimde postmodernizm tartışmaları ülkemizde yeni olmakla birlikte, Aslanargun (2003) eğitimde postmodernizmi “21. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ortaya çıkan, geleneksel veya modern kural, kuram ve teknolojileri sorgulayan, popüler uygulamaları tartışan, toplumca doğru kabul edilen bilgilere şüphe ile yaklaşan ve bireylerin öz bakış açıları ile doğrunun, öz deneyimleri ile değerlinin, kimsenin tekeline bırakmadan kendine has tanımını yapabileceğini savunan bir paradigma” olarak açıklamıştır.

Postmodern eğitim düşüncesinin özü olan *sorgulama* anlayışının, sosyal medyanın eğitsel ortamlarında da önemli bir unsur olduğunu söylenebilir. Bu bağlamda Aslanargun (2003) tarafından sıralanan postmodern eğitim anlayışında öne çıkan özelliklerin, sosyal medya ortamları ile şu şekilde ilişkilendirilmesi mümkündür:

- Duyguları, farklılıklara karşı duyarlı hale getirir (Twitter vb. sosyal ağlar).
- Tüm bilgilerin ulaşılabilir olduğu anlayışını vurgular (web ve e-kütüphaneler).
- Bireysel özgürlüklerin ortaya çıkmasına zemin hazırlar (bloglar, vikiler vb.).
- Mevcut şartlara göre eğitimin amaçlarının belirlenmesi ilkesini savunur.
- Bilginin bağımsız olduğu düşüncesini benimser (vikiler, paylaşım siteleri).
- Zamana ve zemine göre farklılaşan değerlendirmeleri savunur (e-öğrenme).
- Sürekli yeni düşüncelerin türetilmesi esasına dayanır (bloglar, sosyal ağlar).
- Öznel gerçeklik anlayışıyla hareket eder, nesnel eğitimi eleştirir (e-öğrenme).
- Öğrenmenin, bilişsel ve duyuşsal yönünü ön plana çıkarır (Facebook vb.).

Postmodern öğretim anlayışında yeni okul sistemi ile ilgili Aslanargun (2007) şunları belirtmiştir: “*Yeni okul sistemi; öğreten değil, öğrenen okul, merkeziyetçi değil, yerel, otoriter değil, fikirlere bireylere değer veren ve esnek, eğitimin pozitivist amaçlarını öne çıkaran değil, bireysel tercih ve değerleri öne çıkaran, statükocu değil, çeşitlilik ve değer zenginliğine önem veren bir ortam olması gerekmektedir.*” Fındıkçı (2004)’da, “değişme ve gelişmeyi sistemin ayrılmaz birer parçası haline getiren, sınıf ve okul duvarları ile sınırlı olmayan *öğrenen okul* modelinin gerekliliğini” vurgulamıştır. Okul ile sınırlı olmayan, yaşam boyu süren eğitim ortamlarından birinin de *sosyal medya* olarak tasvir edilmesi mümkündür.

b. Yaşam Boyu Öğrenme: İnsanın doğumundan ölümüne kadar süreklilik arz eden, formal öğrenmenin yanı sıra, informal öğrenmeyi de (aile içi eğitim, sosyal ağlar ve topluluk içinde öğrenme vb.) içeren bir yaklaşımdır (İnt. Kyn. 7).

c. Eğitimde Proaktif Yaklaşım: Proaktif (yapıcı) kişilikler, kendi dışındaki faktörleri ve süreci yönlendirebilen, yerinde ve zamanında risk alabilen, olumlu veya olumsuz her olaydan ders çıkartan, kendisiyle barışık, özgüveni yerinde kişiliklerdir. Geleceğin lider toplumları proaktif kişilik özelliklerini yüksek oranda taşıyan bireyler ile mümkün olabilecektir (İnt. Kyn. 9). Günümüzde tartışılan ise bu hedeflere ulaştıracak eğitim-öğretimin hangi yöntem ve hangi yaklaşımlarla gerçekleştirile bilineceği ve sosyal medya ortamlarının bu hedefi gerçekleştirmede işlevinin ne olacağıdır.

d. Probleme Dayalı Öğrenme: Bu modelin temel ilkesi yaparak-yaşayarak öğrenmedir. Amacı öğrencileri hayatlarında karşılaşılabilecekleri problemleri aşmaya hazırlamak için benzer koşul oluşturarak öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktır (Yeşilbağ 2013). Sosyal medya ortamlarının sanal dünyalar, simülasyonlar, görsel içerikler ile öğrenme sürecinde destek olması söz konusudur.

e. Proje Tabanlı Öğrenme: Öğrencilerin bir proje kapsamında, öğretmenin yol göstericiliğinde kendi öğrenmelerini kurgulayıp, yönlendirdikleri, işbirliği ile sorunlarını çözdükleri, teknolojiye dayalı bir öğrenme yaklaşımıdır (Erdem 2002). Bu yönüyle sosyal medyanın tüm platformlarının bu sürece katkıda bulunması olasıdır. Örnek olarak öğrencinin proje konusunda çalışmalarını bir blok ortamında kaydetmesi, öğretmenin bu çalışma günlüğünü aşamalar ile gözlemleyebilmesi, düzeltme ve değerlendirme yapabilmesi mümkündür.

f. İşbirliğine Dayalı Öğrenme: İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde, birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarıdır (Açıkgöz 1992). Sosyal ağların en önemli özelliklerinden biride işbirlikli ortamlar olmasıdır. Çakır ve Korucu (2015)'da web teknolojileri destekli işbirlikli problem çözme yönteminin uygulamalarında sağlanan başarıya dikkat çekmektedir.

g. Sorgulama Tabanlı Öğrenme: Sorgulayıcı öğretim, öğretmen ile öğrenci arasındaki etkileşime araştırma ve inceleme boyutunu ekleyen bir süreçtir (Babadoğan ve Gürkan 2002). Arseven vd. (2015)'de Stephenson (2010)'un “sorgulama tabanlı öğrenmenin problem durumu, proje oluşturma, tasarlayarak çözme aşamaları ile birçok öğrenme yaklaşımını kapsadığına dikkat çektiğini” ifade etmiştir. Araştırma ve inceleme boyutuyla bu modelin sosyal medya etkileşimi söz konusudur.

h. Çoklu Zeka Kuramı: Gardner, problem çözme kapasitesi olarak tasvir ettiği zekanın “*sözel dil zekası, mantıksal matematiksel zeka, görsel-uzaysal zeka, müziksel ritmik zeka, bedensel kinestetik zeka, kişilerarası sosyal zeka, benlik-içsel zeka ve doğacı zeka*” olarak başlıca sekiz türünden bahsetmektedir (İnt. Kyn. 6).

Bireyler farklı nedenlerle, farklı oranlarda, farklı şekillerde öğrenmektedir. Her insan, çeşitli zeka alanlarının tümüne sahiptir ve her birini yeterli düzeyde geliştirebilmesi mümkündür (Yeşilbağ 2009). Sosyal medya platformlarının farklı zeka türlerine hitap eden farklı içerik ve zengin uygulamaları, bireysel farklılıklara yönelik eğitim ortamları, öğrenme-öğretim süreçlerinde kullanılabilir.

i. Gardner'in “Geleceği İnşa Edecek Beş Zeka” Teorisi: Amerikalı psikolog Gardner (2008), zihin kavramına farklı bir açıdan baktığı yeni teorisinde “geleceği inşa edecek beş akıl olarak “*disiplinli, sentezci, etik, saygılı ve yaratıcı zekadan*” bahsetmektedir:

Disiplinli zihin: Bilgi ve becerisini geliştirmek için sürekli çalışması gerektiğini bilir.

Sentezci zihin: Farklı kaynaklardan enformasyon alır, anlamlandırıp bütünleştirir.

Yaratıcı zihin: Yenilik peşindedir, yeni fikirler ve sorularla sıra dışı sonuçlara ulaşır.

Saygılı zihin: Bireyler ve gruplar arasındaki farklılıkları görür ve hoşgörüsüyle karşılar.

Etik zihin: Kendisini aşarak, yaşadığı toplumun ihtiyaç ve talepleri üzerine kafa yorar.

Gardner (2008), “*Arama motorları, robotlar ve bilgi işlem aygıtları ile donanmış geleceğin dünyasında aranan zeka yetkinliğinin bu işlerin üstesinden gelebilecek özellikler göstermesi gerektiğini*” belirtmektedir. Bu bağlamda sosyal medya ortamları, Gardner'in tasvir ettiği “geleceğin bilişim dünyasında” baş aktörlerden biri olacaktır.

k. Duygusal Zekâ Kuramı: Goleman, “kendi duygularının farkında olmak, olumsuz duygularla başa çıkmak, başarıya odaklanmak, empati, temel sosyal becerilere sahip olmak” şeklinde çerçevelediği duygusal zekanın, sözel ve sayısal zeka (IQ) kadar önemli olduğunu öne sürmüştür (İnt. Kyn. 8). İnsanın sosyalleşme zekası da diyebileceğimiz duygusal zekanın kendini gösterebileceği veya gelişebileceği ortamlardan birinin de sosyal ağlar olduğunu söylemek mümkündür.

l. Tasarım Tabanlı Öğrenme: Çankaya vd. (2011)’nin aktarımı ile tasarım tabanlı araştırma, Brown ve Collins gibi akademisyenler tarafından “*öğretim strateji ve araçlarının sistematik olarak tasarımı kapsamında öğrenmeyi ele alan yeni bir yaklaşım*” olarak tanımlanmıştır. Mesela e-öğrenme ortam üretimi, bir tasarım ve geliştirme sürecini içermekte ve araştırmacının öğretme-öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlamaktadır.

m. Bağlantıcı Yaklaşım: Tamamen Ağ temelli bu öğrenme yaklaşımında, ağlar üzerindeki otonom, öz-yönelimli ve öz-yönetimli bağlantıcı öğrenenler, kendi öğrenme ihtiyaçlarına göre öğrenme çevrelerini oluşturmaktadırlar (Bozkurt 2014). Bir çevrim içi ortamın bağlantıcılık yaklaşımının özelliklerini taşıyor olabilmesi için öğrenenin neyi, nerede, ne zaman, nasıl ve kiminle öğreneceğine karar verebilmesi (Otonomi); topluluğun heterojen bir yapıda olması (çeşitlilik) ve tüm öğrenme sürecinde hiçbir engel ile karşılaşmaması (açıklık) gerekmektedir. Bunların doğal sonucu olarak bağlanmışlık ve etkileşim sağlanacaktır (Downes 2009).

n. Harmanlanmış Öğrenme: Harmanlanmış eğitim, sınıf ortamında yüz yüze öğrenme ve uzaktan eğitimin çeşitli modellerini birleştiren ve teknolojinin bütün çeşitlerinden yararlanan bir eğitim yaklaşımıdır (Usta 2007). Harmanlanmış bir öğrenme ortamında konunun bir bölümünün sınıf içi, bir bölümünün de çevrim içi olarak tasarlanmasına dikkat edilmelidir (Dikmenli ve Ünalı 2013). Bu öğrenme modelinde Budak ve Çoban Budak (2012)’ın ifadeleri ile “öğrencinin bilgisayar okuryazarlık düzeyindeki yetersizlik, zaman ve mekana bağımlılık” gibi kısıtlılıklar söz konusu olabilmektedir.

o. Flipped Classroom Metodu ile Tam Öğrenme: Flipped Classroom (Dönüştürülmüş Sınıflar) geleneksel öğretim yöntemlerini teknoloji kullanarak dönüştüren, Bloom'un tam öğrenme modeline üst düzeyde katkısı olan yeni bir yöntem olarak değerlendirilmektedir (İnt. Kyn. 10).

Flipped Classroom modelinde, akademisyenlerin (metinler, görseller, slaytlar vb. içeriklerle) hazırladıkları ders videoları öğrenciler tarafından derse gelmeden izlenir, notlar alınır, sorular hazırlanır ve öğretim görevlisine iletilir. Öğretim üyesi önce soruların niteliğine göre öğrencileri gruplandırmakta ve yardımcı olmaktadır. Öğretim görevlisi sonraki aşamada sorular sorabilmekte veya grup çalışmaları yaptırabilmektedir. Bilginin edinilmesi, içselleştirilmesi ve üretilmesi sınıf ortamında işbirliği içinde gerçekleşmektedir (İnt. Kyn. 10).

Amerika'da, Tomorrow ve Flipped Öğrenme Ağı ortaklığında gerçekleştirilen ve öğrenci, veli, öğretmen, yönetici ve topluluk üyelerinin (K-12) verilerine dayandırılan *Speak Up 2013 Ulusal Araştırma Projesi* bulgularına göre araştırmaya katılan okul müdürlerinin %25'i Flipped Classroom'un öğrenmeye veya öğretmeye önemli bir katkısı olduğunu belirtmiştir. Ortaokul ve lise öğrencilerinin %75'i ise iyi bir öğrenme yöntemi olduğu fikrine katılmıştır. Bu kapsamda öğretmenlerin %16'sı kendi hazırladıkları videoları öğrencileri ile paylaşmıştır (İnt. Kyn. 11).

2.3 Eğitim Yönetimi ve Okul Yönetiminde Liderlik

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, önceden belirlenen amaçları gerçekleştirmek için, etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir. Eğitim yönetiminin en işlevsel unsuru genellikle okul ortamlarıdır (Başaran 1994). Okul yönetimi ise, okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını etkili bir biçimde kullanarak okulu eğitim amaçlarına uygun olarak yaşatma sürecidir (Ağaoğlu 2008). Dolayısı ile eğitim yönetimi, okul yönetimini de kapsayan bir alan olmaktadır (Şişman 2010).

Yirminci yüzyılda meydana gelen iktisadi, politik ve toplumsal değişimlerin etkisiyle eğitim yönetimi bilimsel bir disiplin haline gelmiştir. Bu değişimin sonucunda eğitim kurumlarının planlı ve örgütlü bir yapıda yönetilmesi ihtiyacı belirmiştir. Böylece devletlerin eğitime müdahalesi ile eğitim kamusallaşmış, eğitim yönetiminde merkeziyetçi ve bürokratik yaklaşımlar baş göstermiştir (Özdemir 2011). Ayrıca eğitimde etkililik ve verimlilik kavramları da ön plana çıkmıştır. Okulun entelektüel boyutundan çok sanayi toplumunun ön gördüğü *üreten ve tüketen insan* modeli, dolayısı ile teknik eğitim önem kazanmıştır (Şişman 2010).

Sanayi toplumunun yerini bilgi toplumuna bırakması, eğitimde her şeyin değişime tabi tutulması anlayışının hakim olmasını netice vermiştir. Bu reformist anlayışın temelinde eğitimi ve eğitim yönetimini katı ve genelleyici bir mantıkla ele alan, okul örgütünün dinamik yapısını göz ardı ederek kendine özgü yönlerini yok sayan pozitivist paradigmaya eleştirilerin artması ve geleneksel yaklaşımların yetersizliğinin fark edilmesi vardır (Kesik 2014). Bu reformlar, *toplam kalite yönetimi, stratejik yönetim, performans yönetimi ve insan kaynakları yönetimi* gibi işletme kökenli yaklaşımların eğitim yönetimi alanını da etkisi altına alması sonucunda gerçekleşmiştir (Özdemir 2011). Aynı zamanda bu değişimler Kesik (2014)'in ifadesi ile “okul yöneticisinin geleneksel idareci yerine eğitim lideri olmasına, yöneticilerle öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimin gelişmesine, okul ikliminde demokratik bir havanın egemen olmasına, öğretmen ve öğrencilerin eğitim süreçlerin baş aktörü konumuna gelmelerine aracı olmuştur”. Yörük ve Kocabaş (2000)'da eğitim yönetimindeki liderliğin türü ve niteliğinin önemli olduğu çağımızda, “*demokratik liderliğin; katılım, iletişim, duygusal zeka, işbirliği, uzlaşma, gücün kullanımı, demokratik kültür, eşitlik ve özgürlük*” gibi kapsayıcı rolüne dikkat çekmiş ve demokratik liderliği bu yönleriyle komple bir liderlik olarak tanımlamışlardır. Aşağıdaki çizelgede vurgulanan lider ile yönetici arasındaki farklar, eğitim yöneticilerinin liderlik misyonlarıyla da örtüşmektedir:

Çizelge 2.2 Lider ve yönetici arasındaki farklar

Konu	Lider	Yönetici
Hedefler	Değişim Uzun vadeli Başarmak Nasıl ve niçin'i sorar Etkili olma	İstikrar Kısa vadeli Sonuç Almak Nasıl ve ne zaman'ı sorar Etkinlik uygulama
İtici Güç	İç dinamikler Manevi tatmin	Görev ve kurallar Maddi tatmin
Vizyon	Vizyon sahibi İnsiyatif ve risk alır Yeni yöntemler arar Proaktif (etken) Bütüne odaklanır	Hedef odaklı İnsiyatif ve riskten kaçınır Mevcut yöntemler yeter Reaktif (edilgen) Parçaya odaklanır
Otorite	Otoritesi karizmasından Kararı kolaylaştırır Kural yıkar	Otoritesi yetkiden Karar verir Kural koyar
Yaklaşım (Davranışsal)	Yapıcı, ikna edici Yol gösterir İyi iletişim: "biz" vurgusu Uyuma önem verir Doğru iş yapar	Kuralcı, emredici İdare eder Zayıf iletişim: "ben" vurgusu Katılıma önem verir İşleri doğru yapar
Yaklaşım (Duyuşsal)	Över, motive eder Suçu kendinde arar Duyguları önemser	Övgü ve motive bekler Suçu başkasında arar Mantığı önemser

Kaynak: http://changingminds.org/disciplines/leadership/articles/manager_leader.htm adresinden çevrilerek uyarlanmıştır.

Gelişmiş ülkelerde yapılan eğitimde reform çalışmalarında, bilgi yönetimi, insan kaynakları yönetimi, toplam kalite yönetimi, çatışma yönetimi alanlarının bilimsel verileri üzerinde yoğunlaşmış; işbirliği, takım çalışması, toplumla bütünleşme gibi unsurlar ön plana çıkarılmıştır (Özmen ve Yörük 2004).

Bu çalışmalar çerçevesinde ABD eğitim sisteminde, eğitim ve okul yönetimi farklı bakış açılarıyla yeniden ele alınarak bazı standartlar oluşturulmaya başlanmıştır. 2014 yılında taslak olarak yayınlanan Eyalet Okulları Baş Yöneticileri Konseyi (ISLLC) standartları kapsamında eğitim liderinin her bir öğrencinin başarısını artırmadaki rolleri CCSSO (2014) raporundan özetle şu şekildedir: *"Eğitim lideri; çağdaş bir vizyon geliştirip uygulayan, öğretmenlerin mesleki gelişimine ve öğrencilerin eğitimine destek verici okul kültürü oluşturan, kaynak ve tüm unsurları eğitim amaçlarına uygun kullanan, etik, işbirlikli, paylaşımcı ve adaletli çalışan, kültürel ve sosyal uyum sahibi liderdir"* (Kavgacı vd. 2014).

Hesapçıoğlu (1991)'da etkin okul oluşturulmasına ilişkin yapılan araştırmalar sonucunda, eğitim yöneticilerinin ve okul ikliminin dolayısı ile insani ilişkilerin en önemli özellikler olduğunun ortaya çıktığını” vurgulamıştır.

2.4 Eğitimde Teknoloji, Liderlik ve Yeterlilik

Teknoloji, Simon (1983)' a göre “insanın bilimi kullanarak doğaya üstünlük kurmak için tasarladığı rasyonel bir disiplin”, Finn (1960)'e göre “sistemler, işlemler, yönetim ve kontrol mekanizmalarıyla hem insandan hem de eşyadan kaynaklanan sorunlara, bu sorunların zorluk derecesine, teknik çözüm olasılıklarına ve ekonomik değerlerine uygun çözüm üretebilmek için bir bakış açısıdır”.

Teknoloji lideri, teknolojinin örgütte etkili ve verimli kullanılmasında gerekli eş güdülemeyi yapan, örgütü bu konuda etkileyen, yönlendiren ve yöneten kişidir (Tanzer 2004). Eğitimde teknoloji liderliği Ada vd. (2013)'nın aktarımı ile Valdez (2004) tarafından “öğretmenlerin sınıflarında teknoloji kullanımına yardım etmek için teknolojinin öğretim uygulama ve stratejilerini nasıl geliştirilebileceği anlayışını kapsayan stratejilerin ve tekniklerin bir kombinasyonu” olarak tanımlamıştır.

Uluslararası Eğitim Teknolojileri Topluluğu (ISTE), yeni toplumsal yapı içerisinde Temel Eğitim Teknolojilerinin Standartlarını (NETS): Öğretmen (NETS-T), Öğrenci (NETS-S) ve Yöneticiler (NETS-A) için ayrı ayrı belirlemiş ve eğitim sürecinin tüm ilgililerine, teknolojik bilgi ve becerilerin çağın yeterliliklerine uygun geliştirilmesi amacıyla önerilerde bulunmuştur.

ISTE tarafından 2009 yılında güncellenen eğitim standartlarına (NETS-A) göre teknoloji liderinde aranan yeterlilikler şöyle sıralanmıştır (ISTE 2009):

- Vizyoner liderlik: Eğitim yöneticileri, teknoloji - eğitim entegrasyonunu sağlar, dönüşümü teşvik ederek ortak bir vizyonun oluşturulması için liderlik yapar.
- Dijital çağ öğrenme kültürü: Eğitim yöneticileri, tüm öğrencilere uygun eğitim imkanı, dinamik bir dijital öğrenme kültürü oluşturur, destekler ve sürdürür.

- Profesyonel uygulamada üstünlük: Çağdaş teknolojilerin ve dijital kaynakların eğitim ile bütünleştirilerek profesyonel öğrenme ortamlarını oluşturur, destekler.
- Sistematik gelişim: Eğitim yöneticileri, bilgi ve teknoloji kaynaklarının etkili kullanılması ile eğitim sistemin sürekli gelişimini ve dijital çağ liderliğini sağlar.
- Dijital vatandaşlık: Eğitim yöneticileri, dijital kültürün gelişimini destekleyici sosyal, etik ve hukuki sorumluluklarla ilgili bir model tasarlar ve geliştirir.

ISTE (2008), öğretmenlerin göstermesi beklenen eğitim teknolojileri kullanım yeterliklerini (NETS-T) şöyle sıralamıştır:

- Öğrenme, yaratıcı düşünme ve keşfetme konularında öğrencileri motive eder.
- Teknoloji destekli çağdaş öğrenme ortamları tasarlar, geliştirir ve değerlendirir.
- Teknolojinin, iş hayatı ve öğrenme alanında etkin kullanımına ilişkin model olur
- Dijital vatandaşlığın hukuki, etik ve sosyal sorumlulukları konusunda model olur
- Mesleki gelişim bilgi ve birikimleriyle yön gösterir ve topluma liderlik eder.

ISTE (2007), öğrencilerin eğitim teknolojileri kullanım yeterliklerini ise (NETS- S) şöyle sıralamıştır:

- Öğrenciler yaratıcı düşünerek bilgiyi yapılandırır, teknolojiyi kullanarak yeni yöntemler geliştirirler.
- Akran ve bireysel öğrenme süreçlerine katkıda bulunmak için işbirliği yapar ve iletişim için dijital (sosyal) medya ortamlarından faydalanırlar.
- Öğrenciler bilgi edinimi, analizi ve uygulama için dijital araçları kullanırlar.
- Öğrenciler uygun dijital araçları ve kaynakları kullanarak araştırır, eleştirel düşünebilir, projeler üretir, sorunları çözer ve karar verebilirler.
- Öğrenciler, teknolojiye ilişkin bireysel, kültürel ve toplumsal sorunları kavrarlar yasal ve etik davranışlar göstererek dijital vatandaşlığı uygularlar.
- Öğrenciler teknolojik kavram ve işlemleri anlar, kullanabilir ve paylaşırlar.

Özetle eğitimin en önemli üç unsuru olan yönetici, öğretmen ve öğrencilerden; bilgi ve dijital çağının teknolojilerini iyi okumaları, eğitim ve öğretim ile kaynaştırmaları, yaratıcı, yapıcı, paylaşımcı, etik değerlere sahip, yenilikleri iyi takip edebilen lider bireyler olmaları ve çağın önüne geçmeleri beklenmektedir. Bu bağlamda eğitim sürecinin tüm aktörlerinin, dijital çağın vatandaşı olarak sosyal medya ortamlarını öğrenmelerine entegre ederek kullanmaları beklendiği söylenebilir.

Teknolojinin eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanmasında; maddi kaynaklar, erişim, öğretmenlerin tutumları ve eğitimleri, liderlik ve teknik destek, bakım ve değerlendirme, öğretim programı ve sürecine yönelik reform çabaları, teknoloji planlaması gibi faktörler etkilidir (Çilenti 1988).

Teknolojinin kapsamı insan hayatını ilgilendiren faaliyetlerin tümü olmakla beraber bu başlık altında yönetici, öğretmen ve öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanmalarına ilişkin yeterlilikleri genel kıstas olarak verilmiştir. Araştırmamızın konusu ile ilgili olan bilgi-iletişim, internet ve eğitim teknolojilerine ise alt başlıklar altında değinilecektir.

2.4.1 Bilgi iletişim Teknolojileri (BİT) ve Eğitim

Bilgi teknolojileri, bilginin oluşturulması, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, yeniden elde edilmesi, yayılması ve korunmasına yardımcı olan tüm araçlardır. İletişim teknolojileri ise insanlar arasında haberleşmeyi ve iletişimi sağlayan araçların tamamıdır (Akkoyunlu 1998). İletişim teknolojilerinin duman ve güvercinle haberleşme ile başladığı varsayılmakla beraber, sözlü iletişimden yazının bulunmasıyla yazılı iletişime geçiş gerçekleşmiş, matbaanın bulunmasıyla kitlesel iletişim sağlanmış ve sanayi devriminden sonra da gelişen elektrik, elektronik ve dijital tabanlı kitle iletişim teknolojileri (radyo, tv, sinema, bilgisayar, internet, sosyal ağlar vb.) ile iletişim oldukça yaygınlaşmıştır (Bilgili 2006).

Özellikle bilgisayarın yaygınlaşması ile iletişim ve bilgi teknolojileri tümleşik bir alan olmuş ve bilişim teknolojileri terimi kullanılmaya başlanmıştır. Bilgi teknolojileri eğitim sürecinin geliştirilmesinde de etkili olmuştur. Öğretim amacıyla kullanılan

makine, araç ve gereçleri kapsayan bilgi teknolojileri *Öğretim Teknolojileri* olarak adlandırılmıştır (Akkoyunlu 1998).

Öğrenme-öğretme etkinliklerinde BİT kullanımı kalıcı ve etkili öğrenmelere olanak sağlamaktadır. Öğrenme ortamlarının; farklı ve ilginç öğrenme etkinlikleri içeren eğitsel yazılımlar, oyun tabanlı öğrenme ortamları, web tabanlı öğrenme ortamları ve e-öğrenme içerikleri kullanılarak zenginleştirilmesi ve bu sayede öğrenenlerin dikkati, motivasyonu ve ders başarısı artırılması mümkündür (Çelen vd. 2011).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması kapsamında yönetici, öğretmen ve öğrenciler için belirlenen bazı yeterlilik kıstasları vardır. Akkaya (2010)'ya göre okul yöneticilerinin bilgi teknolojileri ile ilgili yeterlikleri, “Bilgisayar ve teknoloji ile ilgili temel kavramları anlama, belli başlı yazılımları ve donanımları tanıyabilme, kelime işlemci, hesaplama tablosu, sunu programı, internet kullanımı gibi becerilerdir”. “MEB (2006), öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojileri (BİT) ile ilgili yeterliklerini “*BİT ile ilgili yasal ve ahlaki sorumlulukları bilme ve bunları öğrencilere kazandırabilme, teknoloji okur-yazarı olma, BİT teknolojilerini mesleki ve öğretim süreçlerinde etkin ve öğrenci merkezli kullanabilme, bireysel farklılıkları da göz ardı etmeden BİT ile materyal, kaynak ve öğrenme ortamları hazırlayabilme, internet ve sosyal medya gibi çevrimiçi ortamlardan eğitsel kaynaklara ulaşabilme, bunları güvenilirlik ve uygunlukları açısından değerlendirebilme, BİT’i kullanarak sonuçlardan velileri, okul yönetimini ve eğitimcileri haberdar edebilme*” şeklinde açıklamıştır (Kayaduman vd. 2011).

Şüphesiz bilişim teknolojilerinde en rağbet edilen eğitim araçlardan biri bilgisayardır. Bilgisayarın eğitimde kullanıldığı alanların “eğitim araştırmaları, bilgisayar eğitimi, ölçme-değerlendirme ve rehberlik, eğitim yönetimi ve öğrenme-öğretme süreçleri” şeklinde gruplandırılması mümkündür (Hızal 1991). Aşkar (1991) “*Bilgisayarların, temel becerilerin öğretimi, pekiştirilmesi ve kalıcılığının sağlanmasından başlayarak; problem çözme, model geliştirme, kritik düşünme gibi üst düzey hedeflerinin gerçekleştirilmesinde tartışılmaz bir yeri olduğunu*” belirtmiştir. Bilgisayar, eğitime destek olarak kullanılabildiği gibi, bilgisayar temelli eğitim-öğretim durumlarında da

kullanılabilmektedir. *Bilgisayar Destekli Eğitim*; öğretim sürecinde öğrencilerin bilgisayarda programlanan dersler ile etkileşimde bulunduğu, öğretmenin rehber ve bilgisayarın ise ortam rolünü üstlendiği etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Bilgisayar destekli eğitimde; öğretici programlar, eğitsel oyunlar, testler, simülasyonlar, açık-uçlu öğrenme ortamları, alıştırma-uygulama programları, hipermedya, web tabanlı öğrenme ortamları gibi zengin uygulamalar kullanılabilmektedir (Avcı Yücel 2015).

MEB (2009), bilişim teknolojileri vizyonunu “Eğitim sistemini ileri teknolojilerle kaynaştırmak, yeniliklerle desteklemek, ölçüp değerlendirerek sürekli geliştirmek, bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci merkezli ve proje tabanlı eğitim sağlamak” şeklinde açıklamıştır.

2.4.2 İnternet ve Web Teknolojileri

İnternet, dünya genelindeki bilgisayar ağlarını birbirine bağlayan elektronik iletişim ağıdır. Birçok ticari, serbest veya devletlere ait bilgisayar ağlarının birbirine bağlanmasıyla ortaya çıkar (İnt.Kyn.12). Web evreni CERN’de bir bilgisayar programcısı olan Tim Berners-Lee’nin HTML adlı bilgisayar dilini bulup geliştirmesiyle oluşturulmuş, internet ağlarını kullanan ve birbirine bağlı web sayfaları ile web uygulamalarını içeren, etkileşimli içeriklerle gittikçe büyüyen bir dünyadır (Akıllı ve Yıldırım 2013, Karataş 2013). Web teknolojilerinin bugün hangi hızla geliştiğini anlamak için geçmişine bakmak isabetli olacaktır.

İnternet ve web teknolojilerinin kronolojisi (Karataş 2013 ve İnt. Kyn. 13,14, 15, 16):

- **1969** yılında, internetin atası sayılan ve ilk geniş alan ağ olan ARPANET (İleri Araştırma Projeleri Yerel Ağı) askeri ihtiyaçlar ve veri haberleşmesindeki tekniklerin öğrenilmesi amacıyla, Amerika savunma bakanlığı ve bazı Amerikan üniversiteleri tarafından başlatılan bir proje olarak ortaya çıkmıştır.
- **1975** yılında, ARPANET işlevsel bir ağ konumunu almış, birçok organizasyon bu ağa katılmıştır. Bu dönemde internet, uzak veri tabanlarına erişim, dosya transferi ve özellikle de elektronik posta gibi çeşitli amaçlar için kullanılmıştır.

- **1980** yılında, Tim Berners-Lee “ENQUIRE” adında bir yazılım geliştirmiştir. Web temelini oluşturan, kullanıcıların kişisel veri tabanı ile ilgili olan bu yazılım başarılı olamamakla beraber çalışmalar devam etmiştir.
- **1983** yılında, bütün ağların bir araya gelerek bir ve aynı dili kullanarak “ağlar ağı” inşa etmelerini sağlayan İnternet Protokolü (TCP/IP) imzalanmıştır.
- **1984** yılında Alan İsim Sistemi (DNS) kullanılmaya başlanmış ve böylece doğrudan isimle/adresle bağlantı kurulmuştur.
- **1990** yılında Berners-Lee, web’in çalışması için gerekli olan bütün araçları oluşturduğunu duyurmuştur. Bu adım, ilk web adresi sonradan da web 1.0 ismiyle anılacak olan web teknolojilerinin başlangıcı olmuş ve sadece kullanıcıya bilgiyi sunmuştur. 1990, ARPANET’in de varlığını yitirdiği yıldır.
- **1992**’de ise www ile birlikte internet bugünkü şeklini almıştır.
- **1993** yılında Mosaic web tarayıcısının duyurulması web için dönüm noktası olmuş, iki yıl sonra da Microsoft, Internet Explorer 1’i duyurmuştur.
- **1995-1996** yılları arasında Çerezler, SSL, Javascript kullanılmaya başlanmıştır.
- **1997-1998** yılları arasında; XML, CSS2 ve HTML4’ün kullanılması, web’in gelişmesi ve büyümesi adına atılmış önemli bir adım kabul edilmiştir.
- **1999** yılında, internete bağlanma servisleri ISS ve ADSL’den sonra Wi-Fi ‘nin (kablosuz bağlantı) bulunması, internete erişimde çağ atlatmıştır.
- **2004** yılında web 2.0’nin çıkışı çok önemli bir gelişme sayılmıştır. Web 2.0 kullanıcının içerik üzerinde söz hakkı bulunduğu, içeriğe katkıda bulunduğu, geliştirdiği ve paylaştığı aktif bir platform olmuştur. Bu gelişme sosyal medyanın da ilk adımı sayılmıştır.
- **2005-2006** yılları arasında, Web 2.0 sayesinde Facebook, Twitter gibi sosyal ağların ve You Tube gibi video-içerik paylaşım siteleri kurulmuştur. Bundan sonraki gelişmeler sosyal medya ve web teknolojileri kapsamında değerlendirildiği için, sosyal medya tarihçesinde verilmiştir.

İnternet başlangıçta yoğun olarak akademik dünya kullanılırken, günümüzde devlet kurumları, özel kurum ve şirketler ile kişisel kullanıcıları da içerecek şekilde milyonlarca insanın kullanımına açılmıştır (İnt. Kyn. 13). Bu dönemde kullanıcı rolünün arttığı hatta yazılımların ağırlık kazandığı semantik (anlamsal) web 3.0’ın

temelleri atılmakta ve web 4.0 da tartışılmaktadır.

a. Web 1.0: Bireylerin, özel ve devlet kurumlarının; bilgi vermek ve dosya indirmek amacıyla kullandığı, ancak yorum yapamadığı, dönüt alamadığı, paylaşımda bulunamadığı bir sistem ve tek yönlü internetin ilk dönemi için kullanılan kavramdır (Akıllı ve Yıldırım 2013). Web 1.0'ın temel teknolojisi HTML' dir (Karataş 2013).

Web 1.0'ın tasarım ve teknik açıdan yetersiz kalması, kullanıcı sayısının artması, profilin sosyal açıdan değişimi ve web sayfalarının güncellenmesindeki zorluklar gibi sebeplerle, daha yönetilebilir ve kolay güncellenebilir, veri tabanları ile tümleşik çalışabilen etkileşimli bir web yapısının (web 2.0) oluşturulması ihtiyacı doğmuştur (Demirli ve Kütük 2010).

b. Web 2.0 veya Dinamik Web: günümüzün en güncel teknolojisi olan web 2.0, Akıllı ve Yıldırım (2013)'ın aktarımı ile *“ilk kez Tim O'Reilly tarafından dile getirilen, ikinci nesil internet hizmetlerini, toplumsal iletişim sitelerini, vikileri, iletişim araçlarını içeren; amacı Tim O'Reilly tarafından ağ etkinliklerini daha çok insanın kullanabilmesi için programlar kurmak”* olarak açıklanan ve Erkul (2009)'a göre *“internet kullanıcılarının ortaklaşa ve paylaşarak yarattığı”* bir sistemdir. McLoughlin ve Lee (2007) ise web 2.0'ı; www'in kişiselleştirilmiş, aktif katılım, bağlantısallık, kullanıcılar arası işbirliği, bilgi ve fikir paylaşımı sağlayan ikinci nesli olarak tanımlamışlardır (Aşkar ve Kocadere 2013). Karataş (2013)'a göre, AJAX ve XML alt yapısını kullanan web 2.0 teknolojileri, sosyal medya ortamlarını içermekle beraber, Aydın (2002)'ın ifadesi ile Google Eart ve arama motorları; sanal ortamların ve “e-öğrenme ortamlarının da temelini teşkil etmektedir.

c. Web 3.0, Web 4.0 ve Gelecek Web Teknolojileri: Web 3.0 diğer ifade ile anlamsal (semantik) web, web teknolojilerinin gelişimi ve geleceği açısından önem taşımaktadır. 2001 yılında W3C tarafından başlatılan ve yakın gelecekte geçilmesi beklenen web 3.0 versiyonunun tamamen anlamsal web alt yapısı üzerine kurulması düşünülmektedir. Henüz ağ üzerinde projelerin geliştirilmesi, denemelerin yapılması ve deneysel anlamda standartların oluşturulması amacıyla kullanılmaktadır (Demirli ve Kütük 2010).

Hendler (2010)'a göre web 3.0, bilgisayarlar arasındaki iletişim arama motorları arasındaki iletişimi ifade etmektedir. Web 3.0, kullanıcı tarafından sağlanan içeriğin arama motorları tarafından anlamlandırılması, kullanıcının istediği bilgiye ve sağladığı ipuçlarına göre bilginin yorumlanıp kullanıcının özel ihtiyaçlarına uygun bir şekilde sunulması anlamına gelmektedir. Bu nedenle web 3.0, Anlamsal Ağ (Semantic Web) olarak da adlandırılmaktadır (Akıllı ve Yıldırım 2013).

Metz (2007), web 3.0'ın tam anlamıyla uygulanıp benimsenmeden, web 4.0 hakkında çeşitli çalışmalar yapılmaya başlandığını ifade etmektedir. Ön görülen web 4.0 ortamlarında yapay zeka ve zenginleştirilmiş gerçeklik ön plana çıkmaktadır. Ayrıca veri ve içeriklerin depolanmasında yerel disk yerine Bulut teknolojilerinin yaygınlaşması beklenmektedir (Akıllı ve Yıldırım 2013).

Web 5.0'da ise insanlar ve bilgisayarlar arasında “duygusal” etkileşim hayal edilmektedir (İnt. Kyn. 17). Büyük ihtimalle web teknolojileri sürekli güncellenecektir. Bu da kullanıcıların değişen ihtiyaçları ve artan beklentileriyle doğru orantılı olacaktır.

2.4.3 İnternet ve Web Teknolojilerinin Eğitimde Kullanılması

İnternetin eğitimde kullanılmasıyla birlikte, Karasar (2004)'e göre “Öğrenci ezberleyen değil bilgiyi araştırıp bulan, anlamlandırıp kullanarak öğrenen, öğretmen otorite figürü değil, kolaylaştıran yol gösteren sıfatlarını almıştır”. İnternetin eğitim hayatımıza girmesiyle okul dört duvar arasında sıkışmaktan kurtulmuş, öğrenen, herhangi bir zamanda, daha çok, daha hızlı, daha eğitsel kaynaklara ulaşabilmiş, öğrenme-öğretme, ölçme-değerlendirme süreçlerinde devrimsel değişimler yaşanmış ve bu sayede yaşam boyu öğrenme alanı da zenginleşmiştir (Bağcı-Kılıç ve Karaaslan 1998). Ayrıca, internetin eğitimde kullanılması, öğrenmeyi öğretme, bireysel farkları dikkate alma, katılımcılık, keşfetme, modüler programlama yapma fırsatları da sunabilmektedir (Erturgut 2008).

İnternet eğitim-öğretim süreçlerinde en bilinen sınıflama ile “İnternet Temelli Eğitim” ve “İnternet Destekli Eğitim” olmak üzere iki farklı şekilde kullanılmaktadır:

İnternet Destekli Eğitimde internet, eğitim-öğretim faaliyetinde yardımcı araç olarak kullanılmaktadır. Bu araç ve materyaller, öğretimde akıllı tahtaların internet bağlantısı ile eğitsel verilere erişim, akademik çalışmalar, e-konferans, e-ödev, e- materyal, e-test, e-yoklama, e-karne ve benzeri uygulamalar ile olabileceği gibi, eğitim-öğretim sürecinin hazırlık, bilgilenme, iletişim ve ölçme-değerlendirme işlevlerini gerçekleştirme amacıyla da kullanılabilir (Gülner 2008).

İnternet Temelli Eğitim ise Aydın (2005)'a göre “Öğrenenlerin, öğretmenlerden farklı zaman ve yerlerde bulunduğu, öğrenme ve etkileşimin internet tabanını kullanan web teknolojileri ile gerçekleştiği öğrenme şeklidir”. E-öğrenme ve web tabanlı uzaktan eğitim terimleri ile de anılan internet temelli eğitimde öğrenci, bazen kendi kendine bazen öğretmenin organizatör olduğu bazen de bizzat sunduğu ve kayıt altına alınan bir sistemde; mekan sınırı olmadan, gerekli erişim araçlarını (bilgisayar, internet ve çeşitli yazılım ve programlar) temin ederek, eşzamanlı veya ayrı zamanlı olarak öğrenmektedir (Erturgut 2008).

Uzaktan Eğitimin tarihi, 18. yüzyılın ortalarında yapılan mektupla öğretime ile başlamış, teknolojik gelişmeler ile radyo ve televizyonla öğretim ortaya çıkmış, bilgisayarın bulunması ve geliştirilmesi sonucunda *Bilgisayar Destekli Eğitim* devreye girmiş, nihayetinde 20.yüzyılın sonlarına doğru internetin yaygınlaşması ile *Web Tabanlı Eğitim* uzaktan eğitimin işlevsel bir boyutu olmuştur. Ülkemizde de ilk kez 1982 yılında Anadolu Üniversitesi'nin açık öğretim programları ile başlatılan uzaktan eğitim uygulamaları, 1990'lı yıllarda internetin eğitime entegre edilmesi ile *İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim* şeklinde boyut değiştirmiş ve zamanla bir çok üniversitenin vazgeçilmez eğitim ortamı haline gelmiştir (Elçil ve Şahiner 2013).

2.4.4 Eğitim Teknolojisi

Eğitim ve teknoloji arasındaki ilişkinin göstergeleri; bireylerin çağın teknolojik ortamına uyum sağlaması, bu ortamın gerektirdiği yetenekleri kazanması, teknolojilerin gerektirdiği insan gücünü yetiştirilmesi ve teknolojinin yarattığı yeni olanaklardan eğitimde yararlanılmasıdır (Alkan 1997).

Eğitim Teknolojisi kavramını Cleary vd. (1976) “öğretim ilkelerinin uygulanabilmesi için oluşturulmuş bütün metot ve teknikler” olarak tanımlarken (Erbil vd. 2007), Alkan (1997) “Daha etkin bir öğrenme-öğretme temini için insan-makina sistemlerinde personel ve öğretim araçlarının faaliyetlerini koordine eden çevresel faktörleri artan bir duyarlılıkla kontrol altında bulunduran, kuram ile uygulamanın birleştiği ve eğitim işlemlerinin devamlı olarak geliştirildiği, uygulamalı bilimsel araştırmalara dayalı bir disiplin alanı” olarak ifade etmiştir. Eğitim teknolojisi, eğitimi bir bilim, eğitim sürecini bir sistem olarak düşünme anlayışıdır. Eğitim teknolojisinin cevabını aradığı soru, değer verilen eğitim sonuçlarına (hedef); nasıl ve hangi araç-gereç, yöntem ve personelle ulaşılabileceğidir (Alkan 1997).

Eğitim teknolojisi, öğrenme sürecini geliştirmek için oluşturulan her türlü sistemi, tekniği ve yardımı içerir. Bu yapıda Erbil vd. (2007)’e göre, Collier (1971)’in sınıflamasındaki şu dört özellik önemlidir:

- Öğrencinin ulaşması hedeflenen amaçların tanımlanması,
- Öğrenilecek konunun öğretim ilkelerine göre analiz edilip yapılandırılması,
- Konunun aktarılabilmesi için uygun medyanın seçilip kullanılması,
- Dersin ve araçların etkililiğini uygun yöntemle değerlendirmek.

Eğitim teknolojisi kapsamına, eğitim felsefelerinden öğrenme - öğretme faaliyetlerine kadar birçok öge girmektedir. Bu çeşitli öğelerin birbirleriyle karşılıklı etkileşimleri ve organik bağıntıları teknoloji bütünü oluşturmaktadır (Alkan 1997).

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile eğitim teknolojileri büyük ivme kazanmıştır. Alkan (1997), eğitim teknolojisinin sağladığı yararları ve açtığı alanları “fırsat eşitliği, kitle eğitimi, bireysel eğitim, eğitim yaşantılarını zenginleştirme, yüksek kalite, ekonomi, zaman ve mekan sınırını kaldırma, mevcut beşeri ve maddî kaynaklardan yararlanmayı arttırma, yaratıcılık, birinci kaynaktan bilgi temini, tekrar üretilen-çoğaltılabilen sistemler ve öğrenme hızını arttırma” şeklinde sıralamıştır. Günümüzde, eğitim teknolojisi alanında hedeflenen gelişmeler; yeni teknolojik sistemler, öğretme-öğrenme süreçleri, eğitim ortamları, öğretimi programlama ve insan gücü şeklinde kategorize edilebilmektedir (Alkan 1997). Eğitim teknolojilerinin tarihsel

gelişimi ise Alkan (1997) tarafından beş döneme ayırarak aşağıdaki çizelgedeki gibi incelenmiştir:

Çizelge 2.3 Eğitim teknolojisinin gelişim dönemleri

Dönem	Kronoloji	Eğitim Türü	Geliştirilen Eğitim Teknolojileri
Sözlü-yazılı dönem	15. yüzyıla kadar	İnformal-formal geçiş	Kağıt - alfabe- ilk öğretmenler- karatahta
Görsel –işitsel araçlar dönemi	16 - 20. Yüzyıllar	Kitlesel eğitim	Slayt projektör- kütüphane- mektupla uzaktan eğitim- ilkel bilgisayar – radyo
İkilem dönemi	20.yüzyıl sonlarına kadar	Kitlesel veya bireysel eğitim	TV, - Bilgisayarın yaygınlaşması- Bilgisayar destekli öğretim-CD ROM- İnternetin gelişmesi
Otomasyon dönemi	21.yüzyıl	Kitlesel ve bireysel eğitim	Akıllı sınıflar ve tahtalar- Sanal ağlar ve medya- Yaygın Uzaktan Eğitim
Sibernasyon dönemi	Gelecek yüzyıllar	Eğitim reformları	Semantik web teknolojileri- Holografik ve fiber teknolojiler vb.

Eğitim teknolojileri bir tercih değil, kaçınılmaz bir zorunluluk olarak öne çıkmıştır. Bilhassa bilgisayar, internet, web teknolojilerinin ve dolayısı ile de bu teknolojilerin katılım, erişim, paylaşım iletişim ve etkileşim açısından en cazip ve kullanışlı ortamı “*Sosyal Medyanın*” eğitim hayatına girip çok hızlı şekilde yaygınlaşması, eğitim-öğretimi yapısal değişimlere zorlamaktadır.

2.5 Sosyal Medya, Sosyal Ağ Kavram ve Kapsamı

Sosyal Medya, Vural ve Bat (2010)’a göre “Telekominikasyon ve sosyal iletişimin, metin, görsel ve ses içerikli web teknolojileri ile sağlandığı, bu yolla insanların fikirlerini, tecrübelerini paylaştığı, bilgi ve içerik paylaşımlarında bulunduğu çevrimiçi medyanın en yeni türüdür.” Web 2.0 ile başlayan yeni nesil web teknolojilerinin tabanını kullanan, sağladığı kullanıcı kolaylığı ve iletişim hızı eşliğinde aynı zamanlı bilgi ve içerik paylaşımının çift yönlü yapıldığı dijital platform olarak ta ifade

edilmektedir. Sosyal medyanın ortaya çıkışı, her şeyden önce web teknolojilerindeki ve felsefesindeki değişime dayanmaktadır (Özata vd. 2013).

Günümüzde, üç milyardan fazla insanın internet, iki milyardan fazla insanın da sosyal medya kullandığı (İnt. Kyn. 2); mobil, masaüstü, dizüstü, tablet gibi araçlarla hızlı ve kolayca internete erişebildiği; internet ve web teknolojileri sayesinde kamu işlerinin ve bankacılık, ticaret, alışveriş, sağlık, eğitim, akademik araştırma, haberleşme, eğlence, bilgi ve içerik paylaşımını kolayca yapabildiği, kendini ifade edebildiği, dijital içerikler üretebildiği, özgürce fikirlerini paylaşabildiği ve tartışabildiği düşünüldüğünde, bu alanın en popüler ve sosyal ortamı olan sosyal medyanın önemi de daha rahat anlaşılabacaktır. Sosyal medyanın; iç savaşlar, isyanlar, devrimler gibi bazı toplumsal olayların ilk adımlarında etkili olduğu ve toplumsal bilinç üzerinde istismar, hırsızlık, kötü hava şartları gibi olaylarda tedbir aldırıcı işlevi olduğu da görülmektedir.

Web 2.0, Sosyal Medya ve Sosyal Ağlar kavramları sıklıkla karıştırılmaktadır. Yayla (2010), *“Sosyal medya ve web 2.0’in birbirleriyle ilişkili olmakla beraber birbirlerinden ayrı kavramlar olduğunu ve web 2.0’ in bir uygulamalar platformu iken, sosyal medyanın bu altyapıları kullanan iletişim araçlarının bütününe verilen ad olduğunu”* ifade etmiştir. Jones (2009) ise sosyal medyanın web 2.0 ile oldukça benzerlik gösterdiğini, sosyal medyanın web 2.0’den tek farkının kullanıcıların içerik oluşturabilmesinden ziyade kullanıcılara ve bir topluluğun kurulmasına odaklanmasıyla ilgili olduğunu vurgulamıştır. McLoughin, Lee (2007) ve Rheingold (2008) gibi bazı akademisyenler de, web 2.0 araçlarının bazı kaynaklarda bir fark gözetilmeksizin sosyal medya araçları olarak da tanıtıldığını belirtmişlerdir (Aşkar ve Kocadere 2013).

Sosyal ağlar ise Binark ve Löker (2011) tarafından “teknoloji kullanıcılarının aldığı hizmetlerde kullanım şekilleri, onları başka kullanıcılar ile ilişkilendirdiğinde oluşan durum” olarak tanımlamaktadırlar. Bu durumda sosyal medyanın her ortamı, karşılıklı etkileşim (yorum, beğeni, haberleşme vb.) gerçekleştiği durumlarda sosyal ağ olarak nitelendirile bilinmektedir. Sosyal medyayı geleneksel medyadan farklı kılan bazı temel özellikleri vardır. ICrossing (2008)’in ifadeleri ile bu özellikler (İşlek 2012):

- *Katılım*: Sosyal medyada isteyen herkese katkı yapma ve geri dönüş sağlama konusunda teşvik vardır. Ayrıca kullanıcının yayıncı olabildiği bir ortamdır.
- *Açıklık*: Sosyal medya servislerinin birçoğu geri bildirim ve katılıma açıktır. Oylama, yorumlama ve bilgi paylaşımı teşvik edilmektedir.
- *Karşılıklı Konuşma*: Geleneksel medya tek yönlü yayıncılık ile ilgiliyken, sosyal medya daha çok iki yönlü bir iletişim ve etkileşim sağlamaktadır.
- *Topluluk*: Sosyal medya, toplulukların hızlıca oluşmasına, ortak ilgileri paylaşmasına ve etkili bir iletişime sahip olunmasına izin vermektedir.
- *Bağlantılı olma*: Sosyal medya sitelerinin birçoğu bağlantılı olma özelliklerini geliştirmekte ve diğer kaynaklara/kişilere link vererek trafik sağlamaktadırlar.

Sosyal medya ile geleneksel medyayı karşılaştırmak sosyal medyayı anlamak için yeterli değildir. Zira Özata vd. (2013)'e göre sosyal medyanın medya boyutu dışında, içeriği belirleyen “kullanıcı” ve web 2.0’a dayalı “teknoloji” boyutu da vardır. Tarihsel boyutu ise günümüze kadar gelen tüm teknolojilerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

2.6 Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişimi

Sosyal medyanın temeli iletişim olmasına rağmen, *telefonun, telgrafın ve cep telefonunun icadı* sosyal medyanın başlangıç noktası olarak görülmemektedir. Çünkü sosyal medya iletişime dayalı olsa da, bireysel iletişimden ziyade, kitlesel iletişime daha yatkın olup, farklı etkileşimlerin bir araya gelmesinden oluşmaktadır (İnt. Kyn. 18). Bu bağlamda sosyal medyanın tarihçesi ağ üzerinde kitlesel iletişimin ilk adımı olan e-posta ile başladığı söylenebilir.

Sosyal Medyanın Tarihçesi (İnt. Kyn. 15, 19):

- 1971- İlk e-posta gönderilmiştir.
- 1978- BBS (Bulletin Board System) telefon hatları kullanılarak kullanıcılar arasında ilk veri transferi yapılmıştır. Pek çok kaynak Ward Christensen ve

Randy Suess adındaki iki teknoloji tutkununun, arkadaşları ile iletişim için *BBS yazılımını geliştirmelerini* sosyal medyanın başlangıcı olarak saymaktadır.

- 1979- İlk web tarayıcısı örnekleri “USENET” aracılığıyla dağıtılmış, ilk online bülten listesi örnekleri kullanılmıştır.
- 1979- Ticari online servisler COMPUSERVE ve THE SOURCE yayına başlamıştır. Özel network alanında indirilebilir dosyalar, programlar ve mesaj boardları (chat) sağlayan servislerin öncüsü olmuşlardır.
- 1988- İlk “IRC” (İnternet aktarmalı sohbet) istemci ve sunucu yazılımı çıkmıştır.
- 1991- World Wide Web’in (WWW) ortaya çıkması, sosyal web’in geçmişindeki önemli bir dönüm noktası olmuştur.
- 1994- İlk Network Sosyal Sitesi “GEOCITIES” kurulmuştur.
- 1995- Eski sınıf arkadaşlarını bulmak amacıyla kurulan “CLASSMATES.COM”, insanlar arasındaki gerçek sosyal ilişkilerin dijital bir platform üzerinden yürütülebilmesinin mümkün olduğunu ortaya koymuştur.
- 1996- “GOOGLE” arama motoru Stanford Üniversitesi’nde doktoralarını yapmakta olan Larry Page ve Sergey Brin tarafından kurulmuştur. 1996- “ICQ” yayın hayatına başlamıştır. ICQ’da isim kullanılmazken, programın sağladığı kullanıcı numaraları ICQ kimliğini oluşturmuştur. Bu döneme sosyal medyanın tam anlamı ile sanal olduğu dönem denilmektedir.
- 1997- “AOL” Anlık Mesajlaşma yazılımı yayınlanmıştır.
- 1997- “SIXDEGREES.COM” kullanıcılarının profil oluşturmasını ve arkadaş listelerini yayınlamalarını sağlayan site olarak yayın hayatına başlamıştır.
- 1999- “EKŞİ SÖZLÜK”, üyelerinin belirlenen kavramlar çerçevesinde görüşlerini beyan edebildikleri bir site olarak Türkiye’de kurulmuştur.
- 1999 yılında kurulan “BLOGGER”, kısa bir süre sonra ücretiz hizmet vermeye başlamış, blog yazarlarının yaygınlaşması için önemli bir adım olmuştur.
- 1999 yılında Microsoft tarafından geliştirilen “MESSENGER” programı, kullanıcıları sanal isimlerden kurtararak gerçek isimlerini kullanabilecekleri bir platform olarak kurulmuş, “LİVEJOURNAL” da ilk dinamik içerikli blog, forum ve iletişim ortamı olarak sunulmuştur.
- 2001- “WIKIPEDIA” çevrimiçi ansiklopedi olarak yayın hayatına başlamıştır.
- 2002- “FRIENDSTER” arkadaşlık kapsamında sosyal ağ olarak kurulmuştur.

- 2003- “MYSPACE” sanal ortamda kullanıcı denetiminde iletişim ve arkadaşlıklar kurulabilen; kişisel profillerin, grupların, blogların, içeriklerin barındırılabilceği bir sosyal iletişim web sayfası olarak düzenlenmiştir.
- 2003- “LINKEDIN” profesyoneller için mesleki kullanım ağırlıklı bir sosyal ağ olarak kurulmuştur.
- 2004- “FACEBOOK” arkadaşlık sitesi yazılımına Mark Zuckerberg tarafından 2004 yılında başlanmış ancak gerçek anlamıyla 2006 senesinde bir site halini almıştır. Önce, Harvard Üniversitesi öğrencilerini internet üzerinden birbirine bağlayan bir site olarak geliştirilmiş ve iki yıl içinde tüm kullanıcıların hizmetine sunulmuş ve günümüzde 1,3 milyar kullanıcıya ulaşmıştır.
- 2004- Türkiye’de Facebook ile eş zamanlı sosyal paylaşım platformu olarak “YONJA.COM” kurulmuştur. Ancak zamanla kendisini yenilemediği için eski popülerliğinden uzak şekilde yayın hayatına devam etmektedir.
- 2004- “FLICKR” imaj ve fotoğraflara ev sahipliği yapan site olarak tanıtılmıştır.
- 2004- “DİGG” haber paylaşım odaklı sosyal haber sitesi olarak kurulmuştur.
- 2005- “YOUTUBE”, sosyal paylaşım mecrasının video ayağını oluşturarak, bu alana çok büyük bir katkı yapmıştır.
- 2005- “REDDİT” paylaşımcı bir sosyal medya ve haber sitesi olarak tanıtılmıştır
- 2006- “TWITTER” fikir paylaşım mikrobloğu, 140 karakter limiti ile hayatımıza girmiştir.
- 2009- “PINTEREST” imaj panosu olarak kurulmuş, 2010 yılında tanıtılmıştır.
- 2009- “FOURSQUARE” konum temelli bir sosyal ağ sitesi olarak kurulmuştur.
- 2009- “WHATSAP” mobil sohbet ve iletişim uygulaması olarak geliştirilmiştir.
- 2010- “INSTAGRAM” dijital imaj odaklı bir site olarak kurulmuştur.
- 2011- “GOOGLE+” herkese açılmış, davet koşulu ortadan kaldırılmıştır. “GOOGLE PLUS” ise facebook’a rakip bir uygulama olarak sürülmüştür.
- 2012- “VİNE”, Twitter’ın bünyesinde video paylaşım servisi olarak tanıtılmıştır.
- 2015- “PERİSCOPE” twitter’e ait canlı yayın platformu olarak kurulmuştur.
- 2015- “SCORP” video paylaşım odaklı bir sözlük denemesi olarak tanıtılmıştır.

Sosyal medya çerçevesinde, önümüzdeki günlere damgasını vuracak pek çok önemli girişimin sosyal farklılıklar oluşturması kaçınılmaz görülmektedir.

2.7 Sosyal Medya Türleri

Sosyal medyanın, kullanıcı profiline göre, kullanım amaçlarına göre ve ağ yapılarına göre kategorize edilmesi mümkündür. Araştırmacıların sosyal medyayı sınıflandırmalarından bazıları aşağıdaki çizelgede yer almaktadır:

Çizelge 2.4 Sosyal medya ortamlarının sınıflandırılması

Kaplan ve Haenlein (2009)	Mangold ve Faulds (2009)	Akar (2010)	Safko (2010)
Sosyal ağlar	Sosyal ağlar	Sosyal ağlar	Yayıncılık:
Bloglar	Davetli sosyal ağlar	Bloglar	(<i>blog, vikiler vb.</i>)
İşbirlikçi projeler	Bloglar	Mikrobloklar	Mikrobloklar
İçerik toplulukları	Şirket sponsorlu bloglar	Vikiler	RSS
Sanal oyun dünyaları	İşbirlikçi siteler	Sosyal işaretleme	Resim paylaşımı
Sanal sosyal dünyalar	Sosyal işaretleme	Medya paylaşım	Ses paylaşımı
	İçerik paylaşımı	Sanal dünyalar	Video paylaşımı
	Podcastler	Podcast siteleri	Sanal dünyalar
	Şirket sponsorlu siteler		Oyun siteleri
	İş ağı siteleri		Canlı yayıncılık
	Ticaret toplulukları		Verimlilik uygulama
	Eğitim materyal paylaşım		Toplayıcılar
	Açık kaynak grupları		Arama
			Mobil sosyal medya
			Kişilerarası (<i>skype</i>)

Kaynak: İşlek (2012), Vural ve Bat (2010) kaynaklarından derlenmiştir.

2.8 Sosyal Medya Ortamlarının, Öğrenme Yaklaşımları ile İlişkisi

Öğrenme teorilerine göre bilginin diyalog aracılığıyla oluşturulduğunu, diyalog sayesinde de bireylerin varsayımlarını, fikirlerini, inançlarını ve duygularını açığa çıkarmayı sağladığını ifade eden Katz ve Earl (2010), bu sayede yeni fikirler, araçlar ve uygulamalar oluştuğunu ve bu süreçte bireylerin zihinlerinde örtük olarak var olan yapıların büyük ölçüde zenginleşmiş olarak dönüştüğünü belirtmiştir (Özmen vd. 2011). Günümüzde bu diyalog, sosyalleşme ve paylaşım ortamı en aktif şekilde sosyal medya

platformlarında bulunmakta ve eğitime yönelik önemli bir potansiyel içermektedir.

Horizon (2015) raporu da bu potansiyele dikkat çekmektedir. Bu rapora göre “Eğitime yönelik özel yazılımlar ve sosyal medya uygulamalarının, okul ve öğrencinin ihtiyaçları ve hedeflerine uygun dizayn edilmesiyle kişiselleştirilmiş öz-yönelimli öğrenme ortamları, yaşam boyu öğrenme, sosyal ve mesleki öğrenme imkanları sağlana bilecektir. Proje tabanlı öğrenme, probleme dayalı öğrenme, araştırmaya dayalı öğrenme, sorgulama tabanlı öğrenme ve benzer yöntemler, sınıf içinde veya sınıf dışında daha aktif öğrenme deneyimleri sağlamaktadır. Öğrencilerin çoğunlukla kullandığı akıllı telefon uygulamaları ve sosyal medya platformları, okullar ve eğitimciler tarafından da eğitimde kullanıldığı takdirde ve öğrencilere imkan eşitliği sağlanması durumunda, müfredat ile gerçek hayatı kaynaştırma olanağı sunacaktır. Bu öğrenci merkezli aktif öğrenme yaklaşımları, öğrenenin yerel ve küresel sorunlar ile ilgili beyin fırtınasına dahil olarak sorunları daha iyi algılamasını sağlayacaktır” (Horizon Raport 2015)

Web teknolojilerinin dolayısı ile sosyal medyanın öğrenme-öğretme yaklaşım ve kuramlarıyla ilişkisine dikkat çeken önemli çalışmalardan biri de Göktaş ve arkadaşlarının (2015) hazırladıkları makaledir. Göktaş vd. (2015), Science Direct veri tabanında bulunan, öğretim teknolojileri alanında 2004-2013 yılları arasında yayınlanan tam metin ulaşım izni bulunan 103 geçerli akademik çalışmayı “Web 2.0 Uygulamalarının Hangi Öğrenme-Öğretim Yaklaşım ve Kuramları Üzerine İnşa Edildiği” kapsamında incelemişlerdir. Aşağıdaki çizelgede veriler uyarlanırken, öğrenme teorilerinin benimsedikleri yaklaşımlar “Davranışçı: D, Bilişsel: B, Yapılandırmacı: Y ve Teknolojiye dayalı modeller: T” şeklinde baş harfleriyle kısaltılarak verilmiştir:

Çizelge 2.4 Öğrenme teorileri üzerine inşa edilen web 2.0 uygulamaları

Sosyal medya/ Öğrenme yaklaşımları ve kuramlar	Bloglar	Vikiler	Video Paylaşım	Anında Mesaj	Sosyal Ağlar	Diğer Eğitsel Ortamlar	Toplam
Teknoloji Benimseme Modeli (D)	1	1	2	1	1	0	6
Sosyal Öğrenme Kuramı (D-B)	1	2	1	0	2	2	8
Bilişsel Yaklaşımlar (B)	0	1	4	1	2	1	9
Yapılandırmacı Kuram (Y)	6	5	1	0	2	4	18
İşbirliğine Dayalı Öğrenme (Y)	14	23	1	2	16	17	73
Sosyal Yapıcı Öğrenme (Y)	3	1	0	0	1	3	7
Proje Tabanlı Öğrenme (Y)	0	1	0	0	1	0	2
Durumlu Öğrenme (Y)	0	0	0	0	2	0	2
Harmanlanmış Öğrenme (T)	2	2	1	0	1	3	9
Web Tabanlı Öğretim (T)	1	1	1	0	1	1	5
Bağlantıcılık (T)	1	0	1	0	1	0	3
Diğer öğrenme kuramları	4	3	7	1	10	2	27
Toplam	33	40	19	5	40	33	

Kaynak: Göktaş, Y. (2015). Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2’den uyarlanmıştır.

Bu araştırmanın sonucu olarak, web 2.0 uygulamalarından en fazla “sosyal ağ uygulamaları”; öğrenme teorilerinden ise en fazla “yapılandırmacı, sosyal ve durumsal öğrenme teorileri” üzerine akademik çalışmaların olduğu tespit edilmiştir. Web 2.0 uygulamalarının, yapılan çalışmaların yoğunluğu baz alınarak işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımında etkili olduğu ifade edilmiştir (Göktaş vd. 2015).

Sosyal medyayı, Odabaşı vd. (2012) ve Erkoç ve Erkoç (2011) “çevrimiçi öğrenme, mobil öğrenme, durumlu öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, akran öğrenme, sosyal bilişsel öğrenme teorileriyle ilişkilendirmekte”; Bozkurt (2014) “bağlantıcılık yaklaşımının sosyal ağlar ile ilişkisine değinmekte”; Kazancı ve Dönmez (2013) ise “gelişmiş iletişim, işbirliği ve öğrenme ürünlerinin oluşturulması yoluyla sosyal öğrenme, eleştirel düşünme ve etkileşimli öğrenme yaklaşımlarının sosyal ağlar ile ilişkisini” vurgulamaktadır. Çakır ve Korucu (2015)’da “sosyal yapılandırmacılık kuramının alt başlıklarından bir olan işbirlikli problem çözme yönteminin, web teknolojileri destekli uygulanmasında sağlanan başarıya” dikkat çekmektedir. Nitekim

Fer ve Cırık (2007)'ın ifadeleri ile *sosyal yapılandırmacılık* kuramına göre bilgi içinde bulunduğu sosyal grubun ortak kararıyla oluşturulur. Sosyal ortamda anlam yapılandırılırken de bireyler oluşturdukları anlamı paylaşarak diğer bireylerin düşüncelerini etkiler, kendileri de ortamla etkileşim halinde oldukları için diğer bireylerden etkilenirler.

Kert ve Kert (2010)'e göre “bireyler arası iletişim, çoklu ortam paylaşımı, işbirliği” gibi kavramlar, özellikle sosyal bilişsel kuram ve yapılandırmacı öğrenme kuramının öğrenme sürecine yönelik önermeleriyle örtüşmektedir” (Durak vd. 2014). Ajjan ve Hartshorne, Bull, Thompson, Searson, Garofalo, Park, Young ve Lee, Özkan ve McKenzie gibi araştırmacılar da, “yeni neslin sosyal medya araçlarını etkin bir şekilde kullandıklarını; bu sayede de bireylerin ilgi, ihtiyaç ve ön yaşantıları üzerine kurulu öğrenmeler gerçekleştirdiklerini ve sosyal medyanın popülerliği ve potansiyeli ile yeni neslin araçlara olan hâkimiyetleri birleştiğinde öğrenme adına güçlü uygulamalar sağlanacağını belirtmişlerdir” (Baş ve Kocadere 2012).

Karaman vd. (2008) web 2.0 uygulamalarının eğitimde kullanımına ilişkin literatürdeki 74 deneysel araştırmayı derlemiş ve sonuç olarak web 2.0 uygulamalarının eğitim ortamlarına katkılarının şu şekilde sıralandığını belirtmişlerdir:

- Grup çalışması alışkanlığı
- Etkili öğrenme
- Üst düzey düşünme becerileri
- Bilgi okur-yazarlığı
- Yapılandırmacı problem çözme
- Öğrenciye uygunluk (ilgi çekme)
- Bireysel gelişim
- Sorumluluk alma

Öztürk ve Tetik (2015), son yıllarda yapılan çalışmalarda; Demirel (2012), Özmen(2012), Barış ve Tosun (2013), Erkoç ve Erkoç (2011), Hung ve Yuen (2010) gibi araştırmacıların da okullarda verilen yüz yüze eğitimlerin çevrimiçi öğrenme ortamı ile desteklendiği ve böylece öğrencilerin başarılarının da arttığını tespit

ettiklerini belirtmiştir. Özetle sosyal medya eğitime destek amaçlı kullanılabilmekte ve başarılı sonuçlar elde edilebilmektedir.

2.9 Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ve Alanyazında Mevcut Araştırmalar

Sosyal medya ortamları Akar (2010), Kaplan ve Haenlein (2009) gibi araştırmacılar tarafından, kullanım amaçlarına göre “sosyal ağlar, mikrobloglar, bloglar, vikiler, medya paylaşım siteleri, sanal dünyalar, podcastlar, sosyal işaretleme siteleri ve RSS” şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu kategoriler baz alınarak oluşturulan alt başlıklarda, sosyal medyanın eğitimde kullanılması ve alan yazında yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair literatür taramalarında bulunan çalışmaların, genelde öğrencilerin ve öğretmenlerin tutum-görüşleri üzerine; özelde ise Facebook, Twitter ağırlıklı olduğu görülmüştür. Geniş çerçevede, sosyal medya- eğitim düzleminde araştırma yapan akademisyenlerden bazıları: McLoughlin ve Lee (2007), Karaman vd. (2008), Gülnar (2008), Mazman (2009), Gülbahar vd. (2010), Tınmaz ve Yakın (2011), Erkoç vd. (2011), Özmen vd. (2011), Odabaşı vd. (2012), Ekici ve Kıyıcı (2012), İşlek (2012), Barış ve Tosun (2013), Menteşe (2013), Durak (2014), İşman ve Albayrak (2014), Akgün (2015), Çakır ve Korucu (2015), Öztürk ve Tetik (2015), Göktaş vd. (2015) şeklinde sıralanabilir.

Eğitim yönetimi bağlamında okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerini araştıran veya öğrenme kuramları çerçevesinde sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını içeren çalışmalar ise oldukça azdır. Bu araştırmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Menteşe (2013), “Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri” isimli Y. Lisans çalışmasında, 2012-2013 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde bulunan resmi Anadolu öğretmen lisesi okul yönetici ve öğretmenlerine anket uygulamış; öğretmen ve yöneticilerin yaş, cinsiyet, kıdem, branş ve görev değişkenlerine göre ve sosyal medya ortam-araçlarının eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleri Mann Whitney U testi ve Kruskal Walls testi ile incelemiştir. Menteşe (2013), araştırma sonuçlarına göre “öğretmen ve yöneticilerin,

sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin; görev, yaş, kıdem ve branş değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturduğunu bulmuştur. Yabancı dil öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlerine göre; öğretmenlerin de okul yöneticilerine göre; genç eğitimcilerin yaşlı olanlara göre görüşlerinin daha olumlu olduğunu” tespit etmiştir.

Birbiri (2012), “Eğitim ve Öğretim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı” isimli yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmaları incelediği araştırmasında: sosyal medya araçlarının, eğitimde genellikle ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde kullanıldığını öğretmenler açısından da akran öğrenmeleri ve gizil öğrenmeler için kullanıldığını tespit etmiştir.

Mazman (2009), “Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı” isimli yüksek lisans tezinde, Facebook’un eğitsel kullanımına ilişkin kurulan yapısal eşitlik modelinin test edilmesi sonucu, Facebook’un benimsenmesinin yarar, kullanım kolaylığı, sosyal etki, kolaylaştırıcı faktörler ve topluluk kimliği ile anlamlı ve olumlu bir ilişkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Yurt dışında yapılan tez çalışmalarında, araştırma kapsamlarına göre birbirleri ile örtüşen sonuçlar çıktığı görülmektedir. Cox (2012), “Okul İletişimi 2.0: K-12 Müdür ve Müfettişleri İçin Bir Sosyal Medya Stratejisi” isimli araştırmasının sonucunda eğitim müdür ve müfettişlerinin sosyal medyanın eğitime katkıları ile ilgili görüşlerini “iletişimi geliştirdiği” ve “mesleki gelişimi teşvik ettiği” şeklinde özetlemiştir. Williams (2012)’da “öğretmenlerin sosyal medya algılarının öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel gelişimlerine etkileri” isimli araştırmasının sonucunda, sosyal medyanın “öğretmen-öğrenci ilişkisini eğitsel olarak geliştirdiği” sonucuna ulaşmıştır.

Benzer şekilde Binbin (2013), “Sosyal Medya ve Sınıf Yazıları: Katılım, Etkileşim ve İşbirliği” isimli çalışmada, eğitim süreçlerine sosyal medya teknolojilerinin entegre edilmesinin; öğrencilerin katılım, etkileşim, işbirliği ve okuma yazma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacağı sonucuna ulaşmıştır.

2.9.1 Sosyal Ağ Siteleri ve Eğitimde Kullanılması

Sosyal ağlar, O'Murchu vd. (2004)' e göre “insanların, grupların ya da kurumların; arkadaşlık, çalışma ya da bilgi değişimi amaçlı; uzmanlığı, kaynakları veya bilgiyi paylaşarak arzu edilen sonuçları başarmak için etkileşimler kurduğu ortamlardır. Downes (2005), Richardson (2009) ve Sarı (2012) gibi akademisyenlere göre ise insanların fikir, bilgi, tutku çerçevesinde ilişkiler kurabildiği, profil oluşturup etkileşime ve iletişime geçtiği kişisel bağların birleşimi olarak tanımlanmıştır.

Sosyal medyanın tüm araçları sosyal ağ olarak tanımlansa da, bu tasnifte sosyal ağlardan kastedilen, karşılıklı etkileşim (yorum, beğeni, haberleşme vb.) odaklı sitelerdir. Bu çerçevede en meşhur *sosyal ağlar*, “Facebook, Twitter (mikroblog), Bebo, LinkedIn, Google+, Elgg, Hi5, Ning, My Space, Fouesquare, Netlog gibi küresel çapta ve QQ tensent, Q zone, renren gibi çin kökenli sitelerdir” (İnt, Kyn. 23).

a. Sosyal ağların eğitimde kullanılması: Arroyo (2011), “Sosyal ağ sitelerinin informal öğrenmeyi desteklediği ve bu şekilde, sosyal ilişkiler, görüşmeler, işbirliği ve görev paylaşımlarına dayanarak bilgi yapılandırılması açısından olağan üstü iletişim araçları” olduğunu ifade etmektedir.

Uça-Güneş (2014) ise sosyal ağların “*iletişim-etkileşim, bilgi-işleme süreci, öğrenen özellikleri ve rolü*” açılarından aşağıda verilen çerçevede öğrenmeyi etkilediğini ifade etmektedir:

- İletişim-etkileşim açısından sosyal ağlarda eş zamanlı etkileşimler sağlanabilir; daha fazla kaynağa, kuruma, kişiye, uzmana hızlı ve kolayca erişilebilir.
- Bilgi işleme süreci açısından sosyal ağlar; çok sayıda ve farklı bilgiyi karşılaştırmada, gerçekleştirme ve doğrulamada, bilgileri sentezleme ve yeniden yapılandırmada rol oynayabilir.
- Öğrenenin özellikleri ve rolü açısından ise öğrenenin daha aktif, daha bilinçli, daha eleştirel bir rol üstlenebileceği düşünülmektedir”

McLoughlin ve Lee (2007), pedagojik araçlar olarak düşünülebilecek olan sosyal ağların eğitsel bağlamda sağlayabileceği olası yararlarını “sosyal destek ve bağlanabilirlik, işbirlikli bilgi keşfi ve paylaşımı, içerik oluşturma, bilginin gruplandırılması ve içerik zenginleştirme” olarak sıralamaktadırlar (Özmen vd. 2011).

Kullanıcılarının çokluğu ve araştırmaların yoğunluğu dikkate alınarak, sosyal ağların eğitsel katkılarının en fazla görülebileceği platform olarak Facebook öne çıkmaktadır.

b. Facebook’un eğitsel kullanımı: Facebook’un öne çıkan ve diğer sosyal ağlardan ayıran özelliği, eğitsel uygulamaları içermesi ve kullanım desteği vermesidir. Facebook’un eğitime katkısı ile ilgili literatürde birçok araştırma ve uygulama örneği mevcuttur.

Barış ve Tosun (2013), “Sosyal Ağ ve E-Portfolyo Entegrasyonu: Facebook Örneği” isimli makalelerinde Facebook üzerine entegre edilen bir e-portfolyo yazılımını, Tekirdağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde okuyan Mesleki Gelişim dersini alan öğrencilerin üzerinde uygulayarak, e-portfolyo sürecine yönelik tutumlarını belirlemeyi hedeflemişlerdir. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin e-portfolyo uygulaması sonrasındaki tutumlarının ortalamasının, uygulama öncesindeki tutum ortalamalarından yüksek bulunduğunu tespit etmişlerdir.

İşman ve Albayrak (2014),”Sosyal Ağlardan Facebook’un Eğitime Yönelik Etkililiği” adlı çalışmalarının bulgularında, öğrencilerin Facebook grubunu aldıkları ders açısından “*kullanışlılık, grup çalışmasına katkısı, duyuruların takibi, daha fazla insana erişim ve diğer faktörler*” açısından yararlı bulduklarını, bunun yanında grubun getirdiği bazı sınırlılıklar olduğunu tespit etmişlerdir.

Acar ve Yenmiş (2014) “Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği” adlı çalışmalarının bulgularında “öğrencilerin, öğrenci-öğretmen etkileşimi ile ilgili olarak, Facebook üzerinden kurdukları etkileşimleri olumlu buldukları, öğrencilerin Facebook üzerinden kaynak ve bilgi paylaşımında bulundukları ve birbirlerinin paylaşımlarından

yararlandıkları istatistiksel çözümlmeleri içeren araştırma bulguları ile desteklenmiş ve kanıtlanmışır” sonucuna ulaşmışlardır.

Yüksel ve Olpak (2014) “Facebook’un Eğitimde Kullanılması: Muhasebe Eğitiminde Bir Uygulama” adlı çalışmanın bulgularında, “*Facebook’un derste kullanımının yararlı bir uygulama olması, dersi tekrar imkânı sağlaması, iletişim imkânı sağlaması, dersi ilgi çekici hale getirmesi ve farklı bir deneyim olması*” gibi olumlu özelliklerinin olduğu ve öğrencilerin büyük bir kısmının aldıkları eğitiminden memnun kaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Mazman (2009), bazı derslerin belirli boyutlarının özellikle lisans seviyesindeki öğrencilerle Facebook ortamında yürütülebileceğini ve bu esnek ortamdaki öğrenmelerin çeşitli boyutlarıyla irdelenebileceğini dile getirmektedir. Öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından, “işbirlikli öğrenme, araştırma, sorgulama, tartışma becerileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini” desteklemek için, etkili bir şekilde materyalleri (video-ses dosyaları, resimler, tablo-sunu, veri tabanı ve diğer türdeki belgeleri içeren web siteleri) paylaşmak, gündelik olayları, haberleri, kişileri veya grupları takip etmek, tartışma ortamlarına katılmak için Facebook kullanılabilir. Ayrıca çalışma konularına ait gruplar oluşturarak veri toplanması ve tartışma başlatılmasında, programlamada, tarih, edebiyat derslerinde ve kültürel rehberlerin hazırlanmasında da kullanılabilir (Gülbahar vd. 2010).

Facebook bünyesinde; derslerin organizasyonu, öğrenci gruplarının oluşturulması, ders dokümanlarının paylaşımı, tartışma konularının yapılması, duyuruların eklenmesi gibi fonksiyonlara sahip kurs uygulamaları olmakla beraber, Facebook’un canlı video akışı ve kolaj resim uygulamasının ilk adımlarını atması da eğitim açısından değerlendirilebilecek bir gelişmedir (İnt. Kyn. 20).

2.9.2 Bloglar ve Eğitimde Kullanımı

Bloglar, insanların kayda değer bulduğu olayları, hatıraları ve bilgileri zengin web teknolojileri ile destekleyerek yazabildikleri kronoloji sıralı ağ günlükleridir. En

popüler blog oluşturma siteleri “Blogger, Tumblr, Wordpress, Scoop.it, Academia.edu, ask.fm, Livejournal” ve ülkemizde de Blogcu” olarak sayılabilmektedir (İnt. Kyn. 21).

Richardson (2009)’a göre “yenilikçi eğitimciler, blogları; sınıf portalı, e-portfolyo, işbirlik alanı, bilgi yönetimi gibi amaçlar ile kullanarak, blogların daha derin bir öğrenme sağladığını göstermişlerdir. Bloglar; yapılandırmacı öğretime, işbirliğine, arşivlemeye ve paylaşıma yatkın, kolay ulaşılabilen, bireysel farkları, statüleri ve sınıf duvarlarını ortadan kaldıran, belli bir konuda uzmanlaşmayı geliştiren araçlardır.” Eğitimde blogların, kullanım alanlarına göre şu şekilde sınıflanması mümkündür:

a. Sınıf Blogu: Bloglar, her ortamdan ve herkesin fikirlerini paylaşabildiği, öğrenme ortamı oluşturduğu sanal sınıflardır. Ayrıca öğretmenlerin meslektaşları ile eğitsel anlamda iletişimini sağlayabilmektedir (Richardson 2006).

b. Çevrimiçi dosya deposu ve portfolyo: Öğrencilerin blog edinmelerini sağlamak; öğrencilerin çalışmalarını kaybetmemeleri, gelişimlerini ilgili herkesin takip edebilmeleri ve paylaşabilmeleri gibi birçok faydalar sağlayabilmektedir. Ayrıca çevrimiçi dosya depoları aynı zamanda küçük düzenlemelerle sanal birer portfolyo olarak değerlendirilebilmekte; öğrenciler çalışmalarından seçtiklerini bloglarında paylaşabilmekte ve çalışmalarını yoruma açabilmektedir (Richardson 2006).

c. Süreç Değerlendirme: Yapısalcı kuram ile gelişen süreç değerlendirmelerinde blogların kullanılması çok yararlı olacaktır. Kalabalık ve ders yoğunluğu gibi süreç değerlendirmesinde sorun yaşayan öğretmenler, blogların kronolojik yapıları, ödevlerin blog sayfalarına kaydedilebilmeleri gibi kullanım kolaylıklarından yararlanmaları mümkündür (Altun 2006).

d. İşbirlikli Öğrenme Alanı Olarak Blog: Her düzeydeki öğrenciler, blog kullanarak görev sorumluluğu kazanmakta ve işbirlikli çalışma imkanına sahip olmaktadır (Richardson 2009). Blog kullanımı ile öğrenciler, akranlarından öğrenmelerinin yanı sıra yazarlar, bilim adamları, meslek uzmanları gibi pek çok kişi ile dijital ortam sayesinde mekândan bağımsız şekilde beraber çalışabilme fırsatı yakalamakta ve bu

sayede öğrenme sürecine birçok yeni alternatif sağlamaktadırlar (Richardson 2006).

Bloglar, çok duyuya hitap edebilen video, ses, grafik gibi çoklu ortam türleri ile desteklenebilmekte ve kağıt-kalem işlevine kıyasla bazı branşlarda daha etkili öğrenme sağlanabilmektedir (Ray 2006). Blog kullanımı ile öğrenciler; karşılıklı etkileşim, yorum alma, üretme, araştırma ve kendini ifade etme gibi açılardan sadece fiziksel katılım değil zihinsel olarak da motive olabilmektedirler (Şenel ve Seferoğlu 2009).

e. Bilginin Yönetilmesi ve Okul Sitesi Olarak Blog Kullanımı: Bloglar, eğitim yönetiminde de işlevsel olabilmektedir. Okulda belli aralıklarla toplanan branş zümreleri, okul aile birlikleri gibi gruplar bir blog kullanarak toplantılarının arşivini tutabilir, eğitimsel paylaşımlarda bulunabilirler. Ayrıca bazı okul siteleri teknik eleman yetersizliğinden dolayı güncel tutulamamakta, aynı işlev teknik bilgi gerektirmeyen bloglar ile güncel bir şekilde sağlanabilmektedir (Richardson 2006). Bu doğrultuda birçok okul ve kütüphane, haber bülteni ve okul sitesi yerine daha kolay güncelleme ve okuyucularına dönüt sağlayan blogları tercih etmektedir (Birbiri 2012).

Blogların olumsuz yönleri veya sınırlı olduğu alanlar da vardır. Özellikle öğretmenler, blog kullanımında erişilebilirlik ve öğrencilerin güvenlik problemlerine karşı dikkatli olmalıdır (Ray 2006).

2.9.3 Mikrobloglar ve Eğitimde Kullanılması

Mikrobloglar, kullanıcıların kısa cümleler, anlık fotoğraflar veya video linkleri gibi küçük içerik parçalarını paylaşabildiği blog yayınlarıdır (Kaplan ve Haenlein 2011). Mikroblog kelimesi ile Twitter uygulaması neredeyse özdeşleşmiştir. Kaplan ve Haenlein (2011), Birbiri (2012) gibi akademisyenlere göre Twitter, İnsanların 140 karakter ile fikirlerini ve duygularını paylaştıkları, değerli gördükleri kurum, grup veya kişileri takip edebildikleri, küresel/yerel haberleri öğrenebildikleri ve resim, video, metin gibi içerikler ile yorum yapabildikleri/alabildikleri, özelden veya seçtikleri gruba mesaj (tweet) gönderebildikleri ve gündem belirleyebildikleri veya belirli bir gündemi üst sıralara yükseltebildikleri bir sosyal iletişim ortamıdır. Siyaset, eğitim, iletişim, ticaret, gündem, haber, sosyal sorumluluk ve duyarlılık etkinlikleri gibi alanlarda yoğun

kullanılmaktadır”. Bilinirliği yüksek diğer mikroblog siteleri Jaiku, Plurk ve Tumblr olarak sıralanabilir.

Birçok araştırmacı ve eğitimci, Twitter üzerinde oluşan mevcut bireyler topluluğunu kullanarak öğrenme adına faaliyetler geliştirilebileceğini düşünmektedir. Örneğin Junco, Helbergert ve Loken adlı üç akademisyen, 2011 yılında ABD’de sağlık bilimleri birinci sınıfta okuyan 125 öğrenci üzerinde yaptıkları bir çalışmada, Twitter’ın eğitimin bir parçası olarak kullanıldığında öğrencilerin daha aktif ve katılımcı bir role büründüklerini gözlemlemişlerdir. Twitter’ın eğitim amacıyla kullanıldığı denek grubunun notlarında ve derse katılımlarında gözle görülür bir artış olurken derse daha da bağlandıkları tespit edilmiştir. Minocha vd. ise 2010 yılında Twitter üzerine yaptıkları araştırmalarında, Twitter’ın öğrenciler ile öğretmenler arasında alternatif bir iletişim aracı olmasının önemine vurgu yapmışlar, bu durumun derse katılımı olumlu olarak etkileyeceğini vurgulamışlardır (İnt. Kyn.22).

McCool 2011 yılında öğretim elemanları üzerinde yaptığı araştırmasında, Twitter’ın farklı zamanlı olarak sınıf içinde *“soru sorma, dönüt verme, içerik, bağlantı, ders programı ve ders notu paylaşımı, sınıf dışında da güncel olaylardan haberdar olma ya da haberdar etme, işbirlikçi çalışmalar gerçekleştirme ve süreci yönetme”* şeklinde kullanıldığını; eşzamanlı olarak ise *“harmanlanmış öğrenme ortamlarında”* kullanıldığını tespit etmiştir (Menteşe, 2013).

Tınaz ve Yakın (2013), “Bir Öğretim Aracı Olarak Twitter Kullanılması: Bir Yüksek Eğitim Çalışması Örneği” isimli etkileşimli Twitter uygulaması çalışmalarında, Twitter’ın yükseköğretimde öğretimin bir parçası olarak kullanılabileceği, öğrencilerin de bu konuda istekli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Twitter’ı bir öğrenme aracı olarak kullanan öğrenciler arasında, Twitter’ın bireysel ve eğitimsel kullanımına yönelik eğilimler de tespit etmiş ve teknolojiye gelişimleri takip eden tüm öğretmenler tarafından kullanılmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmişlerdir.

2.9.4 Vikiler ve Eğitimde Kullanımı

Vikiler, Karaman vd. (2008), Birbiri (2012) ve Tonkin (2005) gibi araştırmacılara göre “üyelik gerektirmeden ziyaretçilere bazı içerikleri ekleme, düzeltme, silme ve değiştirmeye izin vermesi, sayfalar arasında köprü kurmaya olanak sağlaması” yönüyle kullanıcı merkezli olan birer çevrimiçi kütüphane ve laboratuvar olarak nitelendirilmiştir. Popüler ve farklı kullanım amaçları taşıyan viki sitelerine örnek olarak: Wikipedia, Wikidot, Wikiquote, Yansiklopedi, Uncyclopedia, Wikisource, Wikibooks, Wikihow, Wikitravel, Wetpaint, Wikia, Mediawiki vb. sayılabilmektedir.

Vikiler, bilgileri paylaşma, yapılandırma ve işbirlikli olarak düzenleme yönüyle elverişli çevrimiçi öğrenme ortamıdır. Aynı zamanda bilgi alışverişine yardımcı olan bir eğitimci rolü üstlenen vikiler; öğretmenler tarafından da akran değerlendirmeleri ve işbirlikli yazma projelerini kolaylaştırmak için kullanılmaktadır (Birbiri 2012).

Tonkin (2005), vikilerin eğitim-öğretim ortamları kullanılmasında için dört ayrı yapı tanımlamıştır:

a- Tek Kullanıcı Vikiler: Belirli bir konu üzerinde viki yazma ve kavram haritası oluşturma, benzer web sayfaları ile bağlantılı bir ağ oluşturma amaçlı kullanılabilir.

b- Laboratuvar Kitabı Vikiler: Online bir laboratuvar olarak kitap ya da araştırma defteri tutmak için bir alan sağlanan öğrenciler, fikirlerini bir beyin fırtınası ile işleyebilir ve elde ettikleri verileri not düşebilirler.

c- İşbirlikli Yazılan Vikiler: Vikiler, herkesin erişebileceği çevrimiçi bir ortam olmasından dolayı, genellikle yazarların ve belgelerin geçmişinin izlenmesine olanak sağlayan seri bilgileri içerir. İşbirlikçi yazarlık için ideal bir platform olan Vikipedi, çevrimiçi bir ansiklopedi olarak da belirli projeler için başarılı olduğu kanıtlanmıştır.

d- Bilgi Tabanlı Vikiler: Olabildiğince hızlı ve doğru verilere erişmek amacıyla kullanılabilen vikilerde “*etkin arama fonksiyonu, etkili navigasyon-kategorizasyon ve dosya yönetim işlevi*” bilgi yönetiminde öne çıkan özelliklerdir.

Vikilerin derslerde kullanımı, vikilerin kaynak gösterilmesinin ve güncellemeler yapılmasının yanı sıra bir sınıfın belirlenen bir konu çerçevesinde viki oluşturması şeklinde de olabilmektedir. Vikilere yazılar, grafikler, bağlantılar, powerpoint sunumları ve video-ses eklenebilmekte, sunumlar bu ortamda paylaşılabilmektedir (Richardson 2009). Örnek olarak, 2013 yılında başlayan “Wikispaces Classroom” uygulaması ile öğretmenlerin sunduğu ders ve içeriklere, öğrenciler eşzamanlı ulaşabilmekte ve sorularını yöneltebilmektedir.

Tüm maddelerin tarafsız bakış açısıyla yazılması gereken Vikipedi ortamında, birlikte katkıda bulunma aktivitesine katılan öğrencilerin yazılardaki taraflılığı yakalama ve giderme becerisini kazanmaları ve akademik, güvenilir kaynak tarama disiplini öğrenmeleri mümkündür (İnt. Kyn.23).

2.9.5 Sosyal İmleme Siteleri ve Eğitimde Kullanımı

Sosyal İmleme (Social Bookmarking), kullanıcıların ilgilendikleri web sitelerini anahtar kelimelerle ilişkilendirmelerini ve kategorize etmelerini sağlayan bir web uygulamasıdır (Karaman vd. 2008). Bu işaretleme sisteminin sosyal yönü, farklı kullanıcıların aynı etiketi taşıyan kaynakları birbiriyle ilişkilendirmesi ve sosyal paylaşım yoluyla yeni kaynaklara ulaşma olanakları ortaya çıkarması ile ilgilidir (İnt. Kyn. 24). En popüler sosyal imleme siteleri “Delicious”, “Stumbleupon”, “Digg”, “Reddit” “Spurl” ve “Scoop” olarak sayılabilmektedir. Sosyal imleme sitelerinin eğitimde kullanılması, öğretmen ve öğrencilerin kaynaklarını listelemeleri ve RSS kullanarak paylaşmaları ile sağlanabilmektedir (Richardson 2009).

2.9.6 RSS Uygulamaları ve Eğitimde Kullanımı

RSS, internet sitelerinin barındırdığı içeriğin, bir ortamdan takip edilmesine imkan sağlayan, XML dosya biçiminde bir içerik besleme uygulamasıdır (İnt. Kyn. 25). RSS teknolojisi ile içerik, abonesine gelmektedir (Richardson 2009). RSS’ler, haber yayını ya da duyuruların yer aldığı web sayfalarının yanı sıra blog ve podcast gibi ortamlarda da kullanılmaktadır (Karaman vd. 2008).

RSS ile öğretmenler, öğrencilerin bloglarını, yaptıkları projeleri fazladan zaman harcamadan takip edebilmektedir. Ayrıca izlenecek konular ve kaynaklar, RSS sayesinde öğrencilere ulaştırılarak, kaynak-konu karmaşasının öğrenciyi korkutmasının önüne geçilmesi sağlanabilmektedir (Richardson 2009).

2.9.7 Medya (İçerik) Paylaşım Siteleri ve Eğitimde Kullanımı

Medya paylaşım siteleri, kullanıcılara multimedya içeriği oluşturma ve yükleme imkânı veren sitelerdir (Zarella 2010). Lietsala ve Sirkkunen (2008) medya paylaşım sitelerini; sosyal ağ sitelerinde olduğu gibi üyelik, profil oluşturma, arkadaşlık kurmak gibi özellikler olsa bile, sosyal ilişkiler kurmaktan daha çok, içerik paylaşımına odaklanan siteler olarak tanımlamıştır (İşlek 2012). Medya (içerik) paylaşım siteleri; dosya, resim, ses ve video paylaşım siteleri şeklinde ayrı başlıklar halinde de kategorize edilebilir:

a. Video Paylaşım Sitelerinin Eğitimde Kullanılması: Araştırmacılar tarafından videoların eğitime katkıları; “nicelik ve nitelik açısından iyi öğrenme, bellekte tutabilme gibi *bilişsel faydalar*”, “motive olarak ve zevk alarak öğrenme gibi *psikolojik faydalar*” ve “*bilgileri görselleştirme kolaylığı*” olarak üç açıdan ele alınmaktadır (Pekdağ 2010).

Video Paylaşım sitelerinden en popüler olanları You Tube, Vimeo, Dailymotion, Google Video, Metacafe, stage 6, Vidivodo ve ülkemizde de İzlesene siteleridir. Bu sitelerin bazıları “embed kodlarını paylaşımına sunmakta, bir kısmı kullanıcıların bir kanal sahibi olmasına imkan vermekte, bir kısmı da eğitsel veya farklı içerikli videoları sadece yayınlayan konumda hizmet vermektedir. Özellikle bazı eğitimciler, You Tube sitesi bünyesinde bulunan kendi kanallarında öğrencilerin takip etmelerini istediği ders videoları, slayt sunumları paylaşmaktadır (Özmen ve Yıldırım 2011). Khan Academy, sanal dershaneler gibi eğitsel videolar içeren siteler ve uzman tv, web tv gibi izle-uygula modeli videolar içeren siteler, kullanıcıların ve öğrencilerin eğitim, mesleki ve gündelik hayatlarında da rehber olabilmektedir (Martschink 2014). Ayrıca herkes medya paylaşım siteleri sayesinde birer ferdi medya temsilcisi olabilmekte ve çevresinde kamuoyunu ilgilendiren olaylarda kaydettiği resim, video gibi içerikleri basın veya sosyal medyada paylaşarak ile halkın bilinçlenmesine katkıda bulunabilmektedir.

b. Çevrimiçi Fotoğraf Paylaşım Uygulamalarının Eğitimde Kullanılması: Bu uygulamalar, Fotoğrafların internette yayınlanması, paylaşımı, etiketlemesi veya kategorize edilmesini sağlayan uygulamalar olmasının yanında, topluluğun fikir ve deneyimlerinden faydalanmayı da sağlamaktadır. (Richardson 2009). Flickr, Pinteres, Instagram popüler fotoğraf paylaşım siteleridir.

Çevrimiçi fotoğraf galerilerinin eğitim açısından potansiyeli yüksektir. Öğretmen ve öğrenciler kendilerine, projelerine veya çeşitli konulara dair dijital görüntüler oluşturmak, paylaşmak ve tartışmak imkanlarına sahip olmaktadır (Richardson 2009). Bu mecralardan en popüler olanları Flickr ve Instagram'dır.

“Flickr, eğitim sürecinde *etkili ve öğretici görsellerin düzenlenmesi, her konu ile ilgili beyin fırtınası yapılması, öğrenme ve değerlendirme amaçlı e-portfolyo oluşturulması* amacıyla kullanılabilir (Gülbahar vd. 2010). Instagram da benzer amaçlar doğrultusunda eğitim süreçlerinde kullanılmaya uygundur.

C. Dosya Paylaşım Siteleri: Birçok World, Excel, sunum, ses, video ve uygulama (exe) içeriklerini barındıran, ücretsiz veya hizmet karşılığında ücretli olan paylaşım siteleridir.

2.9.8 Podcast Uygulamaları ve Eğitimde Kullanımı

Radyo programları, müzik, eğlence, video, haber ve eğitsel içerikleri internet üzerinden ve genellikle geri bildirim yoluyla yayınlama imkanı sunan teknolojiye podcasting denir (İnt. Kyn. 26). Eğitsel yönüyle içeriği oluşturma, paylaşma, dinlenme/izleme aşamalarından oluşan podcastler genellikle 3-5 dakikalık mini kayıtların (mp3 vb.) sunulması ile gerçekleşir. Ders öncesi hazırlık, kaçırılan derslerin telafisi, okul sınırından bağımsız eğitim sağlama gibi amaçlarla kullanılabilir (Karaman vd. 2008).

2.9.9 Sanal Dünyalar ve Eğitimde Kullanımı

Sanal Dünyalar, kullanıcıların üç boyutlu bir ortamda, kendi aralarında temsili kimlikler (avatar) ile gerçek zamanlı ve birebir etkileşimde bulunmalarını sağlar. Sanal dünyalarda

oyun, sanal alışveriş, sanal mahalleler, sanal etkinlikler, sanal rütbelere hatta sanal ekonomi mümkün olabildiği gibi gerçek hayatta işlevi olabilecek üç boyutlu canlandırılmış eğitimler, mühendislik canlandırmaları ve simülasyonlar da söz konusu olabilmektedir. Active World, Second Life, Quest Atlantis, World of Warcraft, IMVU vb. sanal dünyalar popülerdir (Tepe ve İnceoğlu 2012, Tokel ve Cevizci 2013).

Eğitimde sanal dünyalar, *bilginin yapılandırılması ve sentezi, etkileşimli öğrenme, grup aktiviteleri, sunum, beyin fırtınası, tartışma, role dayalı etkinlikler, problem çözme* gibi öğrenme ortamları oluşturmaktadır (Doğan vd. 2011, Tokel ve Cevizci 2013).

Sanal dünyalar “*temsil edilebilirlik, hayal gücü ve oyun*” gibi öğrenme için uygun ortamları içermesi yönüyle, öğrencileri aktif katılıma teşvik edebilecek, sorumluluk sahibi yapabilecek ve kendi öğrenme yollarını keşfetmelerine aracı olabilecek interaktif bir öğrenme platformu olarak öne çıkmaktadır. Sanal dünyaların eğitime getirdiği katkılar incelendiğinde, bu ortamların öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ve kalıcı öğrenme sağladığı görülmektedir (Kayabaşı 2005).

Popüler bir sanal dünya olan Second Life ortamında, *liderlik, programlama, sağlık, ticaret, dil eğitimleri, eğitim teknolojileri, üç boyutlu modelleme* gibi farklı alanlarda uygulamalar yapılabilmektedir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Harvard (ABD) gibi küresel çapta kendini kanıtlamış ve saygın birçok üniversite, sanal dünyaları eğitim süreçlerinde, kurum reklamında ve adapte kolaylığı sağlayan simülasyonlarda yoğun şekilde kullanmaktadır (Tepe ve İnceoğlu 2012)

2.9.10 Eğitsel Amaçlı Tasarlanmış Sosyal Ağlar

Eğitsel öğeler içerse de Facebook, Twitter gibi genel kullanım için tasarlanmış sosyal ağların, eğitim sürecine adapte edilmesinde yaşanabilecek “*öğretmenler-öğrenciler arası rol karmaşası, kütüphane, sınav, ödev toplama gibi yetersizlikler, uygun olmayan içerikler, özel hayata müdahale algısı, gizlilik, güvenlik*” gibi bazı endişeler söz konusudur. Bu bağlamda “Brady vd. (2010)’ye göre “*Eğitim amaçlı tasarlanmış sosyal ağlar, bu endişeleri minimuma indirecek ve daha verimli eğitim ortamı*

sağlayabilecektir” (Durak 2014). Eğitim amaçlı tasarlanmış veya eğitime destek olabilecek sosyal ağ ve uygulamalardan bazıları, kullanım alanları ve yöntemleri ile beraber aşağıda verilmiştir (İnt. Kyn., 27, 28, 29, 30, 31, 32):

- **Symbaloo:** Favori website ve mobil uygulamaları organize etmeye ve paylaşmaya olanak sağlayan bir sosyal ağ olması yönüyle, öğretmenlerin meslektaşları veya öğrencileriyle eğitsel paylaşımlarında kullanılabilir.
- **Scoop.it:** Çeşitli konularda dijital bülten oluşturmaya ve paylaşmaya yarayan bu platform ile küresel bültenler takip edilebilir, yorum ve paylaşım yapılabilir, ders içerikleri organizesi ve öğrencilerin e-portfolyolar oluşturmaları sağlanabilir.
- **Edmodo:** Eğitsel amaçlı tasarlanmış kullanışlı bir sosyal öğrenme platformudur. Öğretmenler çevrimiçi sınıflar oluşturabilir ve veliler öğrencileri takip edebilir.
- **Pinterest:** Öğretmenler eğitsel fotoğrafları/içerikleri paylaşabilir, etkinlikler yapabilir, çevrimiçi test düzenleyebilirler. Oluşturulan panolar ile ilgi alanlarına göre içerikler, fotoğraflar, projeler iğnelenebilir, yayınlanabilir.
- **Schooltube:** Eğitim amaçlı bir video paylaşım sitesidir. Eğitsel videolar takip edilebilir, öğretmen veya öğrenciler tarafından hazırlanan ders ve sunumlarını paylaşabilir.
- **Google Classroom ve Google Plus:** Google Classroom, öğretmenlerin; öğrencileri için dijital ödevler düzenlemesine, takibine, eşzamanlı geribildirim yapmasına, toplamasına ve değerlendirmesine yardımcı olabilecek bir uygulamadır. Google Plus ise eğitsel paylaşımlar, canlı yayın dersler, etkinliklere imkan sağlayan bir uygulamadır.
- **Youtube ve Vimeo:** En yaygın video paylaşım siteleridir. Eğitim içerikli videolar da barındırmakla beraber, ülkemizde dershanelerin kapanması ile youtube üzerinden yayın yapan sanal dershaneler popüler olmuştur.

- **Wordpress, Tumbrl ve Weebly:** Yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler kendi web sitelerini oluşturabilir, çevrimiçi sınıf-okul faaliyete geçirebilirler.
- **Slideshare:** Eğitim içerikli ders/konu sunumları, diğer sosyal ağlar ile entegreli paylaşabilir veya yorumlanabilir.
- **Today'smeet:** Gerçek zamanlı toplantı imkanı sunan pratik bir sosyal ağıdır. Yöneticiler, veliler veya öğrenciler ile metin içerikli toplantılar düzenlenebilir ve raporlanabilir.
- **Zite:** İlgi alanlarına göre küresel çapta haberleri toplayıp derleyen bu sosyal ağ ile belirli bir konu üzerinde detaylı ve dikkat dağıtmadan araştırmalar yapılabilir.
- **Infogr.am:** interaktif ve bilgi içerikli grafikler oluşturmaya ve paylaşmaya imkan sunan bu sosyal uygulama ile verimli grafikler hazırlanabilir.
- **Thinglink:** Bu uygulama ile görsel içeriklere metin, video, ses vb. eklenerek daha çok duyu organına hitap eden, zengin, ilgi çekici ve interaktif hale gelebilir. Ayrıca içeriklere yorum ve embed kodlar ile paylaşım yapılabilir.
- **Vialogues (Video ve Diyalog):** Bu platform ile bir video çerçevesinde anlamlı tartışmalar yapılabilir, küresel içeriklere yorumlar yapılabilir. Ayrıca eğitimciler hazırladıkları içerikler ile video ve yorum içerikli ders yapılabilirler.
- **Classmates 2.0:** Öğrencilerin, öğrenim gören veya mezun okul arkadaşlarına ulaşmasını sağlayan Facebook'un okul versiyonu bir sosyal ağıdır. Bu uygulama sayesinde ve düzenlenebilecek etkinlikler ile okullar, aile havasında bir ekol haline gelebilir.
- **Ning ve Elgg:** İnsanların ve kuruluşların; kendilerine özel, ilgi ve amaçlarına uygun sosyal ağlar oluşturmaları için tasarlanmış profesyonel çevrimiçi platformlardır. Ning, İnsanların ilgilerini keşfetmesine ve açıklamasına olanak

tanınması; video, forum, blog gibi uygulamaları barındırması, Facebook, Twitter, Google gibi sosyal ağlar ile entegre çalışması yönüyle eğitim süreçlerinde sınıf veya topluluklara özel kullanılabilir. Benzer özelliklere sahip “Elgg” sosyal ağı ise öğretmenlerin, öğrencilerin veya kurumların kendilerine özel sosyal ağ kurmalarına ve kendilerini ifade etmelerine, eğitsel paylaşımlar yapmalarına olanak tanıyan sağlam alt yapıya sahiptir.

- **Edcanvas:** Dijital ders içerikleri oluşturma ve paylaşma imkanı sunan bu sosyal ağ ile öğrenci/sınıf ekleme yapılabilir ve geniş dijital arşiv oluşturulabilir.
- **Sanal Kurs Siteleri:** “Moodle, Claroline, Udemy, P2PU, RCampus, Learnopia, eDhii” gibi sanal öğrenme sağlayan ve çevrimiçi kurs oluşturma imkanı veren siteler, genellikle ücretsiz ve açık kaynak kod özellikleri ile eğitim adına bir fırsattır. Bu siteler; çevrimiçi sınıf oluşturma, ödev verme/toplama ve değerlendirme, viki oluşturma, öğrenci faaliyetlerini izleme ve metin, dosya, video, slayt gibi içerikleri yayınlama; sohbet, tartışma ve yorumlama işlevleriyle dikkat çekmektedir.

2.10 Sosyal Medya Okuryazarlığı

Sosyal medya okuryazarlığı, medya okuryazarlığı olarak da adlandırılmakla beraber insanların medya mesajlarını daha iyi anlaması, analiz etmesi, yorumlayabilmesi, değerlendirebilmesi ve bilinçli olarak tüketebilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (İnt. Kyn. 17). Günümüzde sosyal medya; fikir, düşünce, yorum, fotoğraf, video ve yazıların paylaşıldığı bir ortam olarak yoğun kullanılmaktadır. Bu durum, kullanıcıların etkin sosyal ağ profili yönetimi, uygulama bilgisi, içerikleri anlamlandırma becerisine sahip olmalarını gerektirmektedir.

Sosyal medya okuryazarlığı konusundaki farkındalık ve işlevselliği, örneğin bir öğrencinin, *kimsesizler yurduna ailece yapılan bir gezinin gözlemleri* konulu bir proje ödevi ile hikayeleştirmek, yani hayali bir senaryoda uygulamak açıklayıcı olacaktır:

Kimsesizler yurdu için gerekli izin ve sayıları alıp, bir *çevrimiçi alışveriş mağazasından* hediyeleri sipariş ettik. Ziyaretimizin bir gün öncesinden de hediyelerin paketlenmesinde aileme yardım ettim. Ayrıca ön hazırlık olarak *sosyal imleme* uygulaması olan “RSS” ile, konuyla ilgili siteleri düzenledim ve bir “*blogdan*” güzel bir makale buldum. Bu yazıda bilemediğim kavramları *Vikipedia’den* açıkladım. Ziyarettten sonra da kimsesi olmayan veya olsa da umursanmayan çocuklardan dinlediğim hatıraları, orada çektiğim fotoğraflarla ve makaleden seçtiğim özlü sözlerle beraber bir *sunum* haline getirdim. Akıllı telefonumda bulunan “*Podcast*” uygulamaları ile görüşme ses ve videolarını kayda alıp sisteme yükledim. Aldığım notları özetlerle “*Twitter*” yolu ile paylaştım ve kimsesizlerden imkanı yetersiz olan kişiler için ihtiyaç listesi hazırladım. Listenin başında en büyük ihtiyaç sevgi ve ilgi vardı. Çok fazla *ReTweet* gelse bile, asıl bazı kişileri yardım için yönlendire bildiğime sevindim. “*Facebook*” *sosyal ağından sınıf grubuyla* paylaşarak arkadaşların *fikirlerini* ve *beğenilerini* aldım. Ayrıca benim bu paylaşımından dolayı bazı ailelerinde birlikte kimsesizler yurdunu ziyaret etmeleri beni mutlu etti. Sonra bu sunumu Videomaker uygulaması ile “*Myspace*” *müzik paylaşım sitesinden* indirdiğim dokunaklı bir müzik eşliğinde video haline getirip “*You Tube*” *video paylaşım sitesine* yükledim. Fotoğrafları, seçtiğim bazı yazılar eşliğinde “*Instagram*” *uygulamasından* ve fotoğraflar ile hazırladığım videoyu “*Flickr*” sitesinden paylaştım. Kendi *kişisel web sayfamda/blogumda* yayınladım. “*Classmates*” sitesinden bulduğum eski sınıf arkadaşlarımla da “*Whatsapp*” üzerinden yazı ve fotoğrafları paylaştım. Bu konuya duyarlı “*forumlar*” üzerinden sunumumu paylaştım. Beni çok mutlu edecek tebrikler aldım. Bunca gayret iyi bir not ve beğeni almak için olamazdı tabi. Orada hissettiğim ve beni etkileyen duyguları, herkesin gidemese bile hissetmesini sağlamaktı amacım. Oluşan farkındalık ve duyarlılıkla beraber beni sarıp sarmalayan güzel duygularda ödülüm oldu.

Bu hikayede, öğrencinin sosyal medya ortamlarını etkili kullanabilmesi *sosyal medya okuryazarlığı* ve dolayısı ile *öğrenme-öğretimle* alakalı boyutu; kendi ile beraber çevresinin farkındalığını geliştirmesi, kazandığı değer ve davranışlar da daha çok *eğitimle* alakalı boyutudur.

2.11 Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri

İnternet ve sosyal ağların kullanım oranları, hangi araçlarla bu mecralara erişildiği vb. dijital ortamın tüm alanlarında dünya çapında istatistikler yayınlayan “We Are Social” dijital ajansının 2015 yılı Ocak ayı itibarıyla Global Web Index verileri ile hazırladığı rapor, Türkiye’nin de içinde bulunduğu 30 ülkenin istatistiklerini içermektedir. Bu rapora göre (İnt. Kyn. 2):

Dünya nüfusunun (7,210 milyar) %42’si (3,010 milyar); Türkiye nüfusunun da (76,7 milyon) %49’u (37 milyon) internet kullanıcısıdır. Aynı şekilde Dünya nüfusunun %29’u (2,078 milyar kişi); Türkiye nüfusunun da %52’si (40 milyon kişi) sosyal medya kullanıcısıdır. Sosyal medya kullanıcılarının global olarak %81’i (1,685 milyar); Türkiye’de ise %80’i (32 milyon) mobil olarak sosyal medyaya erişim sağlamaktadır. Küresel olarak ortalama 2,4 saat; Türkiye’de ise ortalama 2,56 saat sosyal medyaya vakit ayrılmaktadır. Web sitelerine erişilen araçların dağılımında küresel olarak laptop/desktop kullanımı %62; mobil telefon ile bağlanma % 31 ölçülürken, Türkiye’de laptop/desktop %68; mobil telefon ise %28 ile olarak ölçülmüştür. Aşağıdaki çizelgede internet ve sosyal medya verileri kıyaslamalı olarak verilmiştir:

Çizelge 2.6 Dünya’da ve Türkiye’de internet ve sosyal ağ kullanım istatistikleri

Kitle	Nüfus*	%Yüzde	Artış**	Artış %
Küresel İnternet Kullananlar	3010	%42	525	%21
Türkiye’de İnternet Kullananlar	37	%49		%5
Küresel Sosyal Medya Kullananlar	2078	%29	222	%16
Türkiye’de Sosyal Medya Kullananlar	40	%52		%11
Küresel Mobil Kullanıcılar	3649	%51	185	%5
Türkiye’de Mobil Kullanıcılar	69,9	%91		%2
Küresel Mobil S. M. Kullanıcılar	1685	%23	313	%23
Türkiye’de Mobil S. M. Kullanıcılar	32	%42		%14

Wearesocial.net sitesi Ocak-2015 verileri kullanılarak düzenlenmiştir (İnt. Kyn. 2). (*) Milyon kişi, (**) 2014-2015 ocak ayları arası 12 aylık artışı temsil etmektedir.

Qzone, QQ, WeChat gibi Çin tandanslı yerel ve çok kullanıcıli sosyal ağlar dahil edilmezse; küresel çapta en çok tercih edilen ilk altı sosyal ağ Facebook (1,366 milyar kişi), Whatsapp, Facebook Messenger, Google+, Skype, Instagram, Twitter olarak

sıralanırken, Türkiye’de bu sıralama aşağıdaki şekilden de görüleceği üzere Twitter’ın üç basamak yukarıda olmasının dışında aynıdır:

Çizelge 2.7 Sosyal ağların dünya çapında kullanım/üyelik oranları

Küresel SM.	Kullanıcı sayısı*	Türkiye SM.	Kullanıcı %
Facebook	1 366	Facebook	26
QQ	829	Whatsapp	23
Qzone	629	Facebook Messenger	21
Whatsapp	600	Twitter	17
Facebook Messenger	500	Google+	14
WeChat	468	Skype	13
Google+	343	İnstagram	12
Skype	300	Linkedin	8
İnstagram	300	Pinteres	7
Twitter	284	Viber	6

Wearesocial.net sitesi Ocak-2015 verileri kullanılarak düzenlenmiştir (İnt. Kyn. 2). (*) Milyon kullanıcı

Sosyal medyayı en çok kullanan ülkeler sıralamasına göre Singapur, Hong kong, Arjantin ilk üç sırayı paylaşırken, Türkiye sosyal medya ve internet kullanımı ile her alanda ilk 10 da yerini almaktadır:

Çizelge 2.8 Ülkelerin sosyal medya kullanım sıralaması ve yüzdelik dağılımları

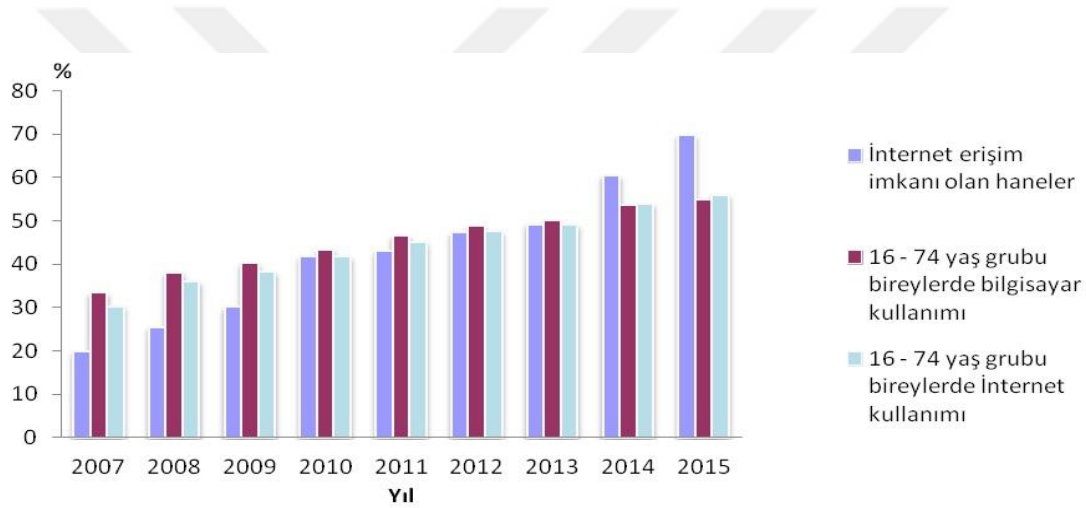
Ülkeler	Yüzdelik
1- Singapur	%66
2- Hong Kong	%64
3- Arjantin	%60
4- Ukrayna	%59
5- Amerika B.D.	%58
10- Türkiye	%52

Wearesocial.net sitesi Ocak-2015 verileri kullanılarak düzenlenmiştir (İnt. Kyn. 2).

Bu veriler Türkiye’de sosyal ağ ve internet kullanım oranlarının dünya ortalamasının üstünde olduğunu ve genel anlamda tüm dünyada sosyal medya ve internet kullanımının “özellikle de mobil kullanımda” hızlı bir şekilde yükselişte olduğunu göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2015 yılı ilk üç ayını içeren ve Nisan itibariyle yayınladığı 16-74 yaş grubundaki bireyler bazında “Türkiye Hane halkı Bilişim

Teknolojileri Kullanımı Araştırması” raporuna göre (TÜİK 2015):

- Bireylerin bilgisayar kullanma oranı: %54,8
- Bireylerin internet kullanma oranı: %55,9
- İnternete erişim imkanına sahip hanelerin oranı: %69,5
- Geniş bant internet erişim imkanına sahip hanelerin oranı: %67,8
- Hanelerin %96’sında cep/akıllı telefon, %25,2’sinde masaüstü bilgisayar, %43,2’sinde laptop ve %20,9’unda internete bağlanabilen TV bulunmaktadır.
- İnterneti her gün ya da haftada en az bir defa düzenli kullanma oranı: %94,2
- İnternete kablosuz bağlanmak için cep/akıllı telefon kullanma oranı: %74,4

Şekil 2.1 Türkiye’de internete erişebilen haneler ve internet-bilgisayar kullanım oranları

- İnternet kullanım amaçları istatistikleri ise aşağıdaki gibidir:
 - Sosyal medya üzerinde profil, mesaj veya içerik paylaşma amaçlı: %80,9
 - Çevrimiçi basın veya dergi okuma amaçlı: %70,2
 - Sağlıkla ilgili bilgi arama amaçlı: %66,3
 - Web sitelerine paylaşım amaçlı metin, video, müzik vb. yükleme: %62,1
 - Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama amaçlı: %59,4 olarak ölçülmüştür.

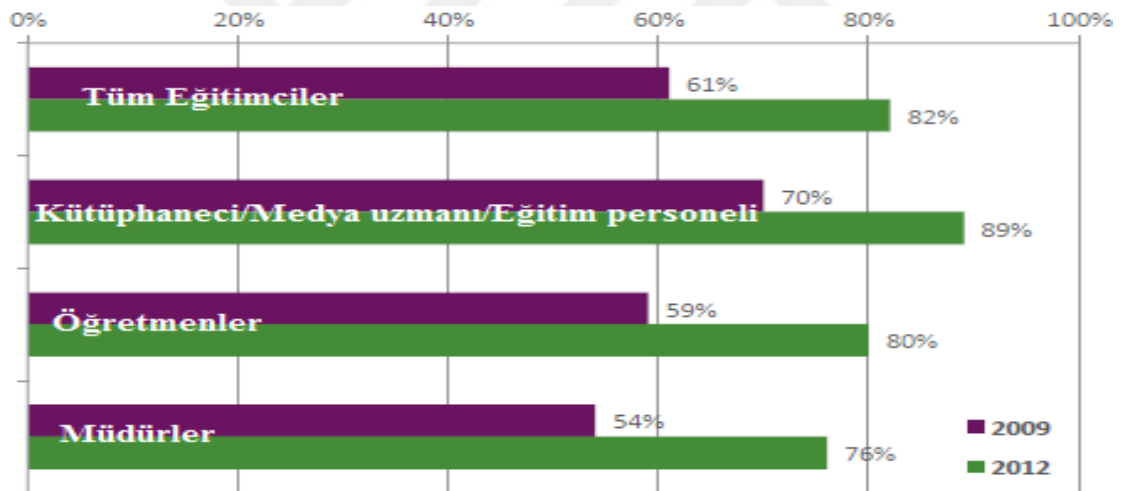
Bu veriler ışığında bilgisayar, internet ve sosyal medya kullanımının haneler bazında da yaygın olduğunu, ancak her hane ve bireyde bulunmamasından dolayı ve fırsat eşitliğini sağlama adına sosyal ağlara dayalı eğitim için zamana ihtiyaç olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda eğitimcilerin; sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile

alakalı görüşleri ve endişelerini içeren çalışma ve anketler önem arz etmektedir.

2.11.1 Eğitimcilerin Sosyal Medya İstatistikleri

MMS danışmanlık ajansı tarafından 2009-2012 yılları arasında ABD’de hizmet veren okul müdürleri, öğretmenler ve eğitim personellerine (kütüphaneci vb.) “Sosyal Ağ Üzerinde Eğitimciler, Çevrimiçi Topluluklar ve Web 2.0 Araçları” isimli, karşılaştırmalı K-12 anketi uygulanmıştır. Bu ankete göre:

2012 itibariyle ankete katılan tüm eğitimcilerin %82’si; öğretmenlerin %89’u; okul müdürlerinin %76’sı bir sosyal ağa üyedir. Aşağıdaki şekilde öğretmenlerin sosyal ağları daha çok kullandıkları ve 2009 yılı verilerine kıyasla artış gösterdikleri gözlenebilmektedir:

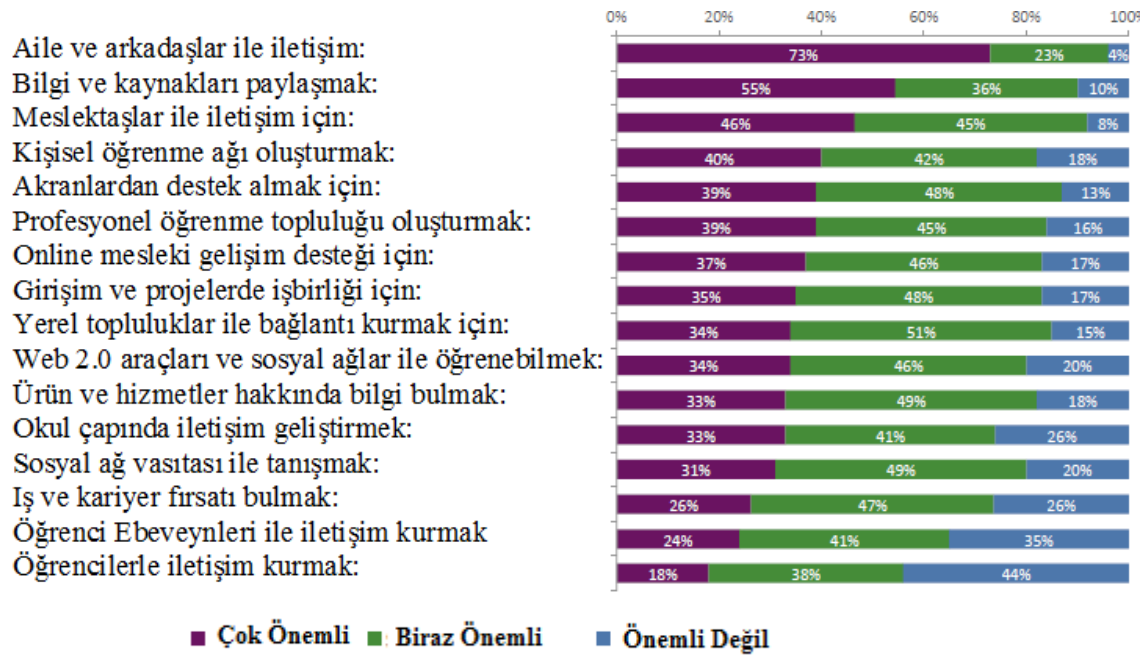
Şekil 2.2 Eğitimcilerin eğitsel veya kişisel sosyal ağ kullanma dağılımı

18-34 yaş aralığında bulunan eğitimcilerin %97’si; 35-54 yaş aralığındaki eğitimcilerin %85’i; 55 yaş üstü eğitimcilerin %75’i en az bir sosyal ağa üyedir. Genç eğitimcilerin sosyal ağ kullanımının daha yoğun olduğu söylenebilir.

Eğitimcilerin en çok tercih ettikleri ilk 6 sosyal ağ ise Facebook (%85), Linedin (%41), Twitter (%39), Google+ (%27), Ning (%11) ve Myspace (%7) olarak sıralanmıştır.

Eğitimcilerin, eğitim odaklı sitelere üyelik dağılımı: Edmodo (%27), EdWeb (%15), ASCD Edge (%9), Classroom 2.0 (%9), We Are Teachers (%6), Teacher 2.0 (%5) olarak sıralanmıştır.

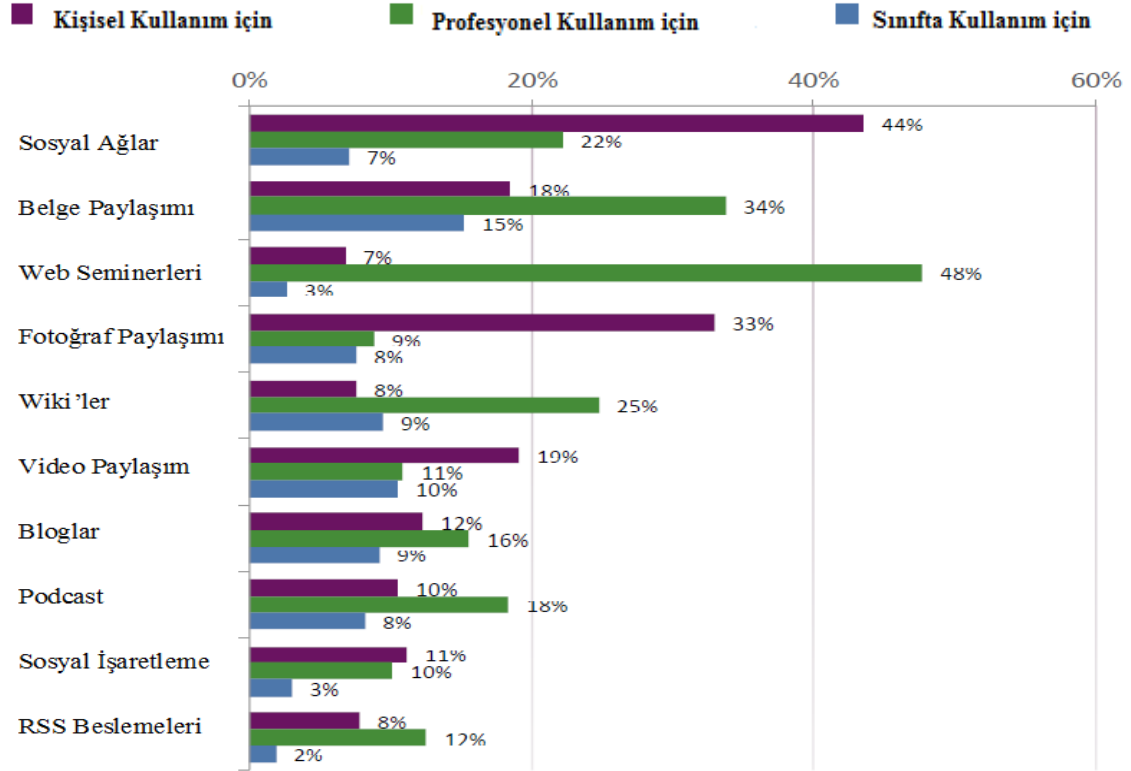
MMS Education (2012) “Sosyal Ağlarda Eğitimciler” anketine göre eğitimciler ağırlıklı olarak sosyal ağları; aşağıdaki şekilden görüleceği üzere “aile, arkadaş, akran, meslektaş iletişiminde ve kişisel / eğitim amaçlı paylaşımlara” yönelik kullanmaktadırlar:

Şekil 2.3 Eğitimcilerin sosyal ağları kullanma amaçları ve önemlilik algıları

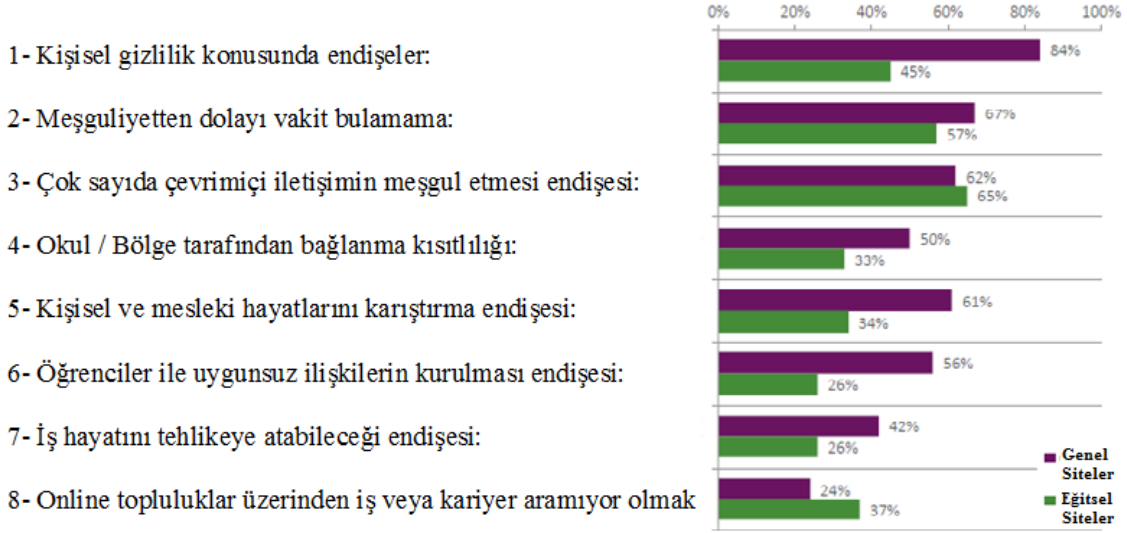
Ülkemizde, bu konuda Akgün (2015)’ün gerçekleştirdiği “Öğretmen ve Öğretim Elemanlarının Sosyal Ağ Kullanımına İlişkin Görüşleri” isimli araştırmasında da Öğretmenlerin sosyal ağları kullanma amaçları benzer şekilde en çok “iletişim”, sonrada “mesleki paylaşım” ve “haber alma” olarak tespit edilmiştir. Araştırmada sosyal ağların öğrenci açısından, öğrenme, bilgi sahibi olma ve haberleşme, kaynak paylaşımı, öğretmen ve akranları ile etkileşim ve iletişim gibi konularda; öğretmen açısından ise öğrenciler ve meslektaşları ile etkileşim, iletişim ve paylaşım, öğrenci ve ödev takibi, bilgiye hızlı ve kolay erişim, ders içeriklerini oluşturma ve zenginleştirme gibi konularda faydalı olduğu belirtilmiştir.

MMS Education (2012) anketine göre, eğitimciler web 2.0 araçlarını kullanırken, kişisel amaçlı olarak çoğunlukla *sosyal ağları*; profesyonel amaçlı olarak genellikle *web seminerlerini*; sınıfta eğitim için ise en çok *belge paylaşım* uygulamalarını tercih etmektedir. Eğitimciler, aşağıdaki şekilden de görüleceği üzere web 2.0 araçlarının hemen hepsini belli oranlarda kullanmaktadır.

Şekil 2.4 Eğitimcilerin Sosyal medya araçlarını, amaçlarına göre kullanma durumları

Sosyal medya kullanımının artmasına rağmen, sosyal ağlara birtakım endişe veya kısıtlılıklardan dolayı üye olmayan veya aktif olmayan eğitimciler de vardır. Eğitimcilerin sosyal ağlara katılmama sebep ve endişeleri, MMS Education (2012) araştırmasına göre öncelikli olarak kişisel gizlilik ve meşguliyet olarak ifade edilmiş, aşağıdaki şekilde sıralanan endişe ve kısıtlılıklara da vurgu yapılmıştır:

Şekil 2.5 Eğitimcilerin sosyal ağlara katılmama nedenleri / endişeleri

Akgün (2015), sosyal ağların olumsuz etkilerinin de vurgulandığı araştırmasında; “bireylerin sosyal paylaşım sitelerinde özel hayatlarının deşifre edilmesi, güvenilir bir ortam olmaması, istenmeyen içeriklerin verdiği rahatsızlıkla beraber, eğitim açısından da sosyal ağlarda amaçsızca tüketilen vakitler, doğruluğundan emin olunmayan bilgilerin emek harcamadan sahiplenilmesi gibi endişeleri” vurgulamıştır. Bu bağlamda sosyal medyanın genel kullanıcı kitlesinde oluşturduğu endişeler ve olumsuz yönlerine de değinmek gerekmektedir.

2.12 Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ile İlgili Kısıtlılık ve Olumsuzluklar

Sosyal medyanın eğitim sürecinde kullanılmasının avantajları ile beraber bazı dezavantajlı tarafları, kısıtlılıkları da vardır. Bu konuda yapılan araştırmalar “gizlilik ve güvenlik ihlalleri, faydasızlık, yetersizlik, erişim ve maddi kısıtlılık” kriterleri olarak özetlenebilir. Durak vd. (2014)’ın aktarımı ile Warner ve Esposito (2009), Karpinski ve Duberstein (2009), Kirschner ve Karpinski (2010), Rouis, Limayem ve Salehi-sangari (2011), Cohen (2011), Wang, Chen ve Liang (2011), Reynol Junco (2012), O’Brien (2011) gibi araştırmacılar bu olumsuzluklara dikkat çekmiş ve öğrenme sürecine olumsuz etkilerinin olabileceğini de belirtmişlerdir. Bu kısıtlılık ve olumsuzluklar:

- Sosyal ağlarda öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle arkadaş konumunda olması rol karmaşasına, öğretmen otoritesinin zayıflamasına yol açabilmektedir.
- Sosyal ağların sıkça kullanımı ile öğrencilerin notlarının düştüğü belirtilmiştir.
- Öğrencilerin bir kısmı sosyal ağları akademik süreçleri için faydalı görmemekte, öğretim elemanı ile bu yöntemle iletişime geçmek istememekte ve bu durumu özel hayatlarına bir müdahale olarak algılayabilmektedirler.
- Sosyal ağların temelde eğitsel amacının bulunmadığı ve kütüphane, sınav yapma, değerlendirme gibi bazı özelliklerinin yetersizliği belirtilmektedir.
- Sosyal ağlarda eğitim sürecini olumsuz etkileyebilecek içeriklerde bulunabilmektedir.

Öğrencilere güvenli ve hedefe yönelik internet ve sosyal ağ kullanımının nasıl olacağı *web okuryazarlığı* kapsamında öğretilmelidir. Richardson (2009), MEB İnternet Okur Yazarlığı El Kitabında “sosyal medyada adres ve kimlik gibi kişisel bilgilerin verilmemesinin kavratılmasına” değinmektedir. Richardson (2006)’da internet ve sosyal ağlarda öğrencilerin karşılaşabileceği olası riskleri şu şekilde sıralamıştır:

- Yaşlarına ve gelişimlerine uygun olmayan içerikler ile karşılaşabilirler,
- Şiddet içerikli siteler ve oyunlar ile psikolojileri olumsuz etkilenebilir,
- Sahte kimlikli ve art niyetli kişilerle tanışıp, uygunsuz ortamlara çekilebilirler,
- Uzun süre kullanım ile asosyalleşebilir ve sağlık sorunları yaşayabilirler.

Bu kaygılara ilave olarak BTK (2009) Güvenli İnternet Kullanım Kılavuzunda sanal ortamların yüz yüze iletişimin yerini alamayacağını belirtmiştir (İnt. Kyn. 33).

Sosyal medyanın eğitimde kullanılması bağlamında en ciddi kısıtlılık ise “erişim” olarak ifade edilebilir. Her yıl internet ve sosyal ağ kullanım oranları artmasına rağmen, sosyal ağların kapsayıcı şekilde eğitimde kullanılması durumunda maddi veya erişim yetersizlikleri olan öğrenciler aleyhine eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin sağlanamama riski söz konusu olabilecektir. TÜİK (2015)’de “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması” raporuna göre 2015 yılı Nisan ayı itibarıyla ülkemizde 16-74 yaş aralığındaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla %54,8 ve %55,9

olarak tespit edilmiştir. Yani On hanenin yedisi internet erişim imkanına sahip iken, internete erişim imkanı olmayan hanelerin %38,5'i bağlantı ücretlerinin yüksekliğini sebep olarak göstermiştir.

2015 yılı Ocak-Mart ayları arasında bireylerin eğitim durumuna göre internet kullanımı dağılımı ise: İlkokul %25,9, ortaokul ve dengi %67,2, lise ve dengi %80,6, yüksekokul ve üstü %94,1 olarak sıralanmıştır. Genel olarak eğitim-öğretime devam öğrencilerin internet kullanım oranları ise % 89,4 olarak saptanmıştır.

Bu oranlar her geçen yıl artmasına ve gelecek için umut vaat etmesine rağmen, eğitimcilerin internet ve sosyal ağların kapsayıcı bir şekilde eğitimde kullanılmasında bu verileri dikkate almaları ve öğrencilerin evlerinde bilgisayar/akıllı telefonlar vb. araçlar ile internet erişim olanaklarını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Sosyal ağlarda iyi bir öğrenme ortamı sağlamak için yukarıda sıralanan olumsuzluk ve kısıtlılıkların giderilmekle beraber, *site veya sosyal ağ uygulamaları; hızlı, her erişim aracının donanımsal özelliklerine uygun, farklı dillere uyarlanmış, engelli bireyler göz ardı edilmemiş, kullanım kolaylığı sağlayan navigasyon vb. yönlendiricilere sahip, işlevsel sohbet/tartışma ortamı bulunduran, reklam gibi dikkat dağıtıcı öğeler içermeyen bir şekilde estetik* olarak tasarlanmalıdır. Öğrencilere *donanımsal, yazılımsal, teknik* vb. her türlü yardım hızlıca sağlanmalıdır. Ayrıca içeriğin eğitim uzmanları tarafından çağdaş ve amaca uygun öğrenme yaklaşımları dikkate alınarak *öğrenci merkezli* hazırlanması gerekmektedir (İnt. Kyn. 34).

3. MATERYAL VE METOT

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, araştırmanın örneklem ve evreni ile ilgili bilgiler, alınan örnekleme dair demografik bilgiler, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analiz edilmesinde kullanılan istatistiksel süreç ve tekniklere dair bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleri ve bazı değişkenlerle arasındaki anlamlılık araştırılmıştır. Araştırmanın modeli, nicel araştırma türlerinden olan betimsel taramadır. Anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. “Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmalarda en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır. Çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların özelliklerin özetler.” (Büyüköztürk vd. 2010). Bu tür araştırmalarda, belli bir evrende araştırılması istenen karakteristiklerin ne kadar sıklıkta bulunduğu, bunların sayımı ve dökümü ortaya koyulmaya çalışılır (Aziz 1994).

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırma, Ankara ili evreni Gölbaşı ilçesi örnekleminde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı özel ilköğretim kurumlarının ortaokul kısımlarında ve özel ortaöğretim kurumlarında 2014-2015 güz döneminde çalışan öğretmenler ve okul müdürlerini kapsamaktadır. Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi olan Amaçlı örnekleme türlerinden benzeşik örnekleme ile örneklemin tamamı olan 10 okul araştırmaya dahil edilmiş, sonuç alınamayan iki okul hariç, gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan 150 eğitimcinin anketi geçerli sayılmıştır. Amaçlı örnekleme, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. (Büyüköztürk 2012). Okulların türlerine göre dağılımı Çizelge 3.1’de verilmiştir:

Çizelge 3.1 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul türüne ilişkin demografik dağılımları

Okul Türleri	Frekans (N)	Yüzde (%)
Özel ilköğretim ortaokul kısımları	46	30,7
Özel Anadolu, Fen ve Sosyal B. liseleri	81	54,0
Özel meslek liseleri	23	15,3
Toplam	150	100,0

Araştırmaya katılan sekiz okulda gönüllülük esasına göre anket uygulanmış ve Çizelge 3.2’de görüleceği üzere 130 öğretmen ve 20 yöneticinin anketi geçerli bulunmuştur:

Çizelge 3.2 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin göreve ilişkin demografik dağılımları

Görev	Frekans (N)	Yüzde (%)
Öğretmen	130	86,7
Yönetici	20	13,3
Toplam	150	100,0

Menteşe (2013) tarafından benzer bir çalışma resmi okullar üzerinde yapılmıştır. Araştırmamızda ise özel okullar; daha önceki çalışmalardan farklı örneklem seçme durumu, işyeri yakınlığı ve ulaşım kolaylığı, özel okulların öğrenci-veli profilleri açısından eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanma imkan, ortam ve farkındalığının daha yüksek olabilmesi ihtimali düşünülerek seçilmiştir.

3.3 Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Demir (2001) tarafından geliştirilmiş anketin ikinci ve üçüncü bölümleri kullanılmıştır. İnternet kapsamlı düzenlenmiş ankete, internet ve web teknolojilerinin en yeni ve popüler ortamı olan sosyal medya ile ilgili yapıyı bozmayacak mahiyette ekler yapılarak güncellenmesi sağlanmıştır. Anketin birinci bölümünde “*demografik bilgiler*” yer almaktadır. Uygulama başlıklı ikinci bölümde ise “*sosyal medya ve internet kullanım amaçlarını, imkanlarını, seviyelerini ve ortamlarını*” içeren sorular bulunmaktadır (Demir 2001). Ölçeğin üçüncü bölümünde Demir (2001) tarafından geliştirilmiş, güvenilirliği ve geçerliliği test edilmiş 17 maddeden oluşan “*İnternetin eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşler*” anketi yer almıştır. Görüşlerinin toplam puanları hesaplanmasında bu ölçeğin maddeleri 4.20–5.00 “Tamamen Katılıyorum”; 3.40–4.19 “Katılıyorum”; 2.60–3.39 “Kararsızım”; 1.80–2.59 “Katılmıyorum”; 1.00–1.79 “Kesinlikle Katılmıyorum” aralıklarını içermektedir.

Görüş anketinde 3, 8, 10, 11, 12, 15 ve 17. maddeler olumsuz soru kalıbında oldukları için puanlamada ters çevrilmiştir. Ayrıca “yaşınız” sorusundan elde edilen veriler “23-29 yaş aralığı, 30-36 yaş aralığı, 37-43 yaş aralığı, 44-50 yaş aralığı, 51 ve üstü yaş aralığı” şeklinde eşit aralıklı beş gruba ayrılarak değerlendirilmiştir.

Anket geliştirme sürecinde Demir (2001), “Çoktan seçmeli 12 soru ve Likert tipi 18 soru hazırladığını, 10 öğretim elemanına ve 38 öğrenciye pilot uygulamadan sonra elde edilen faktör yükleri ve güvenirlik katsayıları doğrultusunda ikinci bölümde 9 soru, görüş anketinde ise 17 soru kaldığını belirtmiştir. Demir(2001), Geçerlilik analizinde maddelerin en düşük faktör yükünü 0,327 olarak saptadığını, güvenirlik çalışmasında ise Kuder Richardson 20 ve Split Half metodu kullandığını ve KR 20 metoduna göre alfa değeri 0,7368 ve Split Half metoduna göre, birinci kısım için 0,6214; ikinci kısım için ise 0,5147 değerlerini bulduğunu ve bu değerlerin anketlerin söz konusu amaç için kullanılabilir nitelikte olduğunu görüldüğünü” ifade etmiştir.

3.3.1 Güvenirlik Analizi

Madde analizi ve güvenirlik madde ayırt edicilikleri için madde toplam puan korelasyonları değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenirliğini incelemek için Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirliği analizi yapılmıştır. Ölçümlerin iç tutarlılığı, ölçümleri oluşturan maddelerin homojenliğinin bir göstergesidir Çizelge 3.3’te görüleceği üzere Cronbach's Alpha değeri **0,857** bulunmuştur.

Çizelge 3.3 Tutum ölçeği güvenirlik ve ölçek istatistikleri

Güvenirlik İstatistikleri		Ölçek İstatistikleri		
Cronbach's Alpha(α)	Ortalama	Varyans	Std. Sapma	N
,857*	53,4800	117,526	10,84096	17

* Düzeltilmiş güvenirlik katsayısı $\alpha = 0,856$ çıkmıştır

Çizelge 3.4’te görüşlerin maddelere göre analizi sonucunda düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonu görülmektedir. Bu çizelgeye göre herhangi bir maddenin silinmesi durumunda Cronbach's Alpha değerinin yükselmesinin sağlanıp sağlanmadığı belirlenebilecektir.

Çizelge 3.4 Görüşlerin madde analizi

Maddeler	Ortalama	Std. Sapma	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde silinirse Cronbach's Alpha değeri
Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir.	3,4667	1,09094	,570	,845
Öğrencilerin motivasyonunu artırır.	3,4067	1,12981	,695	,839
Sınıf içi ve öğretmen ile iletişimi zayıflatır.	3,0200	1,25570	,466	,850
Öğrenciyi daha sosyal hale getirir	2,7800	1,24712	,531	,846
Sınavlarda daha hızlı ve detaylı dönüt sağlar	3,2800	1,14176	,359	,854
Her ders için uygundur.	2,7133	1,11930	,455	,850
Her seviyedeki öğrenci için uygundur.	2,5867	1,13626	,431	,851
Derse devamsızlığı artırır.	3,1133	1,20143	,470	,849
Öğrencilerin iletişim yeteneğini artırır.	2,8267	1,20261	,491	,848
Öğretmenin rolünü azaltır.	3,2733	1,16950	,326	,856
Öğrenci okul ilişkisini azaltır.	3,1467	1,22275	,544	,846
Öğrencilerin başarısında azalma oluşturur.	3,1867	1,17231	,553	,845
Ders ortamını zenginleştirmiş olur.	3,7400	1,08331	,555	,846
Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca erişimi sağlar.	3,9533	1,01225	,344	,855
Sadece iç motivasyonu yüksek olan öğrencilerde etkili olur.	2,9333	1,06605	,285	,857
Öğrencilerin düşünce dünyasını genişletir.	3,3667	1,19516	,558	,845
Geleneksel öğretim yöntemlerin yerini almaz.	2,6867	1,18795	,370	,854

Çizelge 3.4'e göre, madde analizi sonucunda düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonu 0.285 ile 0.695 arasında değiştiği görülmektedir. Maddelerin silinmesi halinde oluşacak alfa değerleri 0,839 ile 0,857 arasında değiştiği görülmektedir. Eğer bir soru ölçekten çıkarıldığında alpha (α) yükseliyorsa o zaman o soru güvenilirliği azaltan bir sorudur. 17 maddeden herhangi biri atıldığında alfa ($\alpha=0,857$) değerlerinin yükselmediği Çizelge 3.4'te görülmektedir. Dolayısı ile hiçbir maddenin çıkarılmasına gerek görülmemiştir. Değişkenin ortalaması 53,4800; varyansı 117,526; standart sapması 10,84096 ($p<0,05$) ve Cronbach alfa değeri **0,857** bulunmuştur. “0.80 < α < 1.00 ise ölçek yüksek güvenilirlikte olduğu kabul edilmektedir” (Özdamar 2004). Sonuç olarak ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu ve maddelerin ayrımcılık özelliğine sahip olduğu yorumu yapılmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin analizinde, eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri verilerinden elde edilen puanlar, puan ortalamaları, maddelere verilen cevapların frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri hesaplanmıştır. Bilimsel araştırmalarda verilerin dağılımının normal olup olmadığı, hangi analiz tekniğine karar verileceğini belirlemek açısından oldukça önemlidir (Seçer 2013). Bu bağlamda elde edilen veri demetine Kolmogorov-Smirnov ($n=150 > 50$) uygulanması sonucunda Çizelge 3.5'te görüleceği üzere normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır.

Çizelge 3.5 Eğitimcilerin sosyal medya görüşlerinin normallik testi sonuçları

Normallik Testi	Kolmogorov-Smirnov testi		
	İstatistik	Df	Sig.
İnternet ve Sosyal medyanın eğitimde kullanılması "Toplam Puan"	,107	150	,000*

(* $p < 0,05$)

Çizelge 3.5'e göre, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanılmasına ilişkin görüşlerinin Kolmogorov-Smirnov testine göre ($p=0.00 < 0,05$ ve $n=150 > 50$) olması, ölçeğin tamamından elde edilen puanların normal dağılımdan anlamlı sapma gösterdiğini ifade etmektedir. Dolayısı ile parametrik olmayan testlerin uygulanması gerekmektedir.

Kolmogorov-Smirnov veya Shapiro-Wilk testleri arasında seçim yapmak için araştırmanın katılımcı sayısına bakmak gerekmektedir. Katılımcı grubu küçükse ($n < 50$ ise) Shapiro-Wilk, daha büyük bir katılımcı grubu ($n > 50$) ile çalışılıyor ancak veriler normal dağılım göstermiyorsa Kolmogorov-Smirnov testinin sonucuna bakılması gerekmektedir. Dağılımın normal olup olmadığına karar verilmesi noktasında ise "p" (Sig.) değerinin anlamlı olması ($p < 0.05$) gerekmektedir (Seçer 2013).

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşlerinin "cinsiyet ve görev" gibi ikili sınağa içeren değişkenlere göre

incelenmesinde Mann Whitney-U testi; “*yaş, kıdem, branş*” gibi ikiden fazla sınıma içeren değişkenlere göre incelenmesinde ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Bu test bağımsız örnekler için uygulanan t-testinin parametrik olmayan alternatifidir. Yani t-testinde olduğu gibi iki grup ortalamalarının karşılaştırılması yerine, Mann-Whitney U testi grupların medyanlarını karşılaştırır. Sürekli değişkenlerin, iki grup içerisinde değerlerini sıralı hale dönüştürür. Böylece, iki grup arasındaki sıralamanın farklı olup olmadığını değerlendirir. Değerler sıralı hale dönüştürüldüğü için, değerlerin asıl dağılımları önemli değildir (Kalaycı 2006).

Kruskal- Wallis H testi ise bağımsız gruplar için tek faktörlü ANOVA adlı yöntemin nonparametrik karşılığıdır. Üç ya da daha çok grubun bir sürekli değişken bağlamında karşılaştırılması için kullanılmaktadır. Kruskal Wallis H testinde bireylerin ortalaması değil, sıraları karşılaştırılmaktadır (Akbulut 2011).

Bu işlemlerin yapılmasında SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Tüm istatistiklerde anlamlılık seviyesi 0.05 alınmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde nicel analizler sonucu elde edilen bulgular sunulmakta ve bilimsel yöntem rehberliğinde elde edilen bulgulara yorumlar getirilmektedir.

4.1 1. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin demografik özellikleri incelenecektir. Çizelge 4.1’de cinsiyet’e dair demografik dağılım görülmektedir:

Çizelge 4.1 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin cinsiyete ilişkin demografik dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	63	42,0
Kadın	87	58,0
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.1’e göre, araştırmaya toplam 150 kişi katılmıştır. Bunun cinsiyet itibariyle dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılanların % 42’sinin erkek; % 58’inin ise kadın olduğu görülmektedir. Çizelge 4.2’de yaş’a dair demografik dağılım bulunmaktadır:

Çizelge 4.2 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin yaş’a ilişkin demografik dağılımları

Yaş Grupları	Frekans	Yüzde %
23-29 Yaşlar	37	24,7
30-36 Yaşlar	53	35,3
37-43 Yaşlar	37	24,7
44-50 Yaşlar	11	7,3
51 ve üstü Yaşlar	12	8
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.2’ye göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin % 24,7’si 23-29 yaş aralığında; % 35,3’ü 30-36 yaş aralığında; % 24,7’si 37-43 yaş aralığında; % 7,3’ü 44-50 yaş aralığında; % 8’i ise 51 ve üstü yaş aralığındadır. Katılımcıların en yoğun olduğu yaş aralığı 30-36 yaş aralığı olduğu görülmüştür. 44 ve üstü yaş

gruplarının ankete fazla ilgi göstermemesi; sosyal medyanın yeni bir teknoloji olması, bu kuşağın ilgi ve deneyim alanına girmemesi, emeklilik ve sağlık gibi sebeplerden dolayı normal sayılabilir. Çizelge 4.3’de kıdeme dair demografik dağılım bulunmaktadır:

Çizelge 4.3 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin kıdeme ilişkin demografik dağılımları

Kıdem (Hizmet Yılı)	Frekans	Yüzde %
1-5 yıl arası	41	27,3
6-10 yıl arası	37	24,7
11-15 yıl arası	26	17,3
16-20 yıl arası	23	15,3
21-25 yıl arası	11	7,3
26 yıl ve fazlası	12	8,0
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.3’e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticiler arasında en yoğun katılım 1-5 yıl arası öğretmenlik mesleğinde hizmet veren grup olduğu görülmektedir. Çizelge 4.4’te branşa dair demografik dağılım bulunmaktadır:

Çizelge 4.4 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin branşlara ilişkin demografik dağılımları

Branş	Frekans	Yüzde %
Matematik-Geometri	26	17,3
Fen Bilimleri	36	24,0
Türkçe-Edebiyat	22	14,7
Sosyal Bilimler	21	14,0
Yabancı Diller	23	15,3
Mesleki Branşlar	5	3,3
Diğer Branşlar	17	11,3
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.4’e göre, öğretmen ve okul yöneticilerinden en yoğun katılımı %24 ile Fen bilimleri öğretmenleri, en düşük katılımı ise Meslek öğretmenleri göstermiştir.

Çizelge 4.5'te Okul yöneticileri ve öğretmenlerin internet ve sosyal medyada sahiplik durumlarına ilişkin demografik dağılımları görülmektedir:

Çizelge 4.5 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin internet ve sosyal medyada sahiplik durumlarına ilişkin demografik dağılımları

İnternet ve SM Sahiplik Durumlarına İlişkin Sorular	Yanıt	Frekans	Yüzde
Kolayca ulaşabileceğiniz internet bağlantınız var mı?	Evet	139	92,7
	Hayır	11	7,3
E-Posta adresiniz var mı?	Evet	144	96,0
	Hayır	6	4,0
Sosyal medya ortamlarında hesabınız var mı?	Evet	119	79,3
	Hayır	31	20,7
Kişisel web sayfanız var mı?	Evet	15	10,0
	Hayır	135	90,0
	Toplam	150	100,0

Çizelge 4.5'e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin %97'sinin kolayca ulaşabilecekleri internet bağlantısı; %96'sının ise e-posta adresleri bulunmaktadır. Türkiye ortalamasına kıyasla bu oranların daha yüksek olması eğitimcilerden beklenebilecek bir durumdur. Sosyal medya sahiplik oranı ise %79,3'tür. İnternet bağlantısı olan eğitimcilerden küçük bir kısmının sosyal medyada hesabı olmaması dikkat çekmektedir. Bu durumun sosyal medya kullanım ile endişelerden, bilgi ve vakit yetersizliği gibi unsurlardan kaynaklanabilmesi mümkündür. Kişisel web sayfası olanların oranı ise %15 olarak ölçülmüştür. Bu değerin küçük olması; ihtiyaç duyulmaması, bilgi ve zaman eksikliği gibi sebepleri akla getirmekle beraber eğitimcilerden daha yüksek oranda kişisel web sayfa sahipliği beklenmektedir. Zira günümüzün dijital kültürü ile yetişen yeni neslinin öğretmenlerinin de aynı donanımına sahip olmaları gerektiği Prensky (1991) gibi birçok akademisyen tarafından dile getirilmektedir.

Çizelge 4.6'da, okul yöneticileri ve öğretmenlerin interneti kullanım amaçlarına ilişkin demografik dağılımları görülmektedir:

Çizelge 4.6 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin interneti kullanım amaçlarına ilişkin demografik dağılımları

İnternet Kullanım Amaçlarına İlişkin Sorular	Yanıt	F	Yüzde
İnterneti araştırma yapmak amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	149	99,3
	Hayır	1	0,7
İnterneti haberleşme, e-posta amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	139	92,7
	Hayır	11	7,3
İnterneti sosyalleşme-iletişim amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	120	80,0
	Hayır	30	20,0
İnterneti eğitim-öğretim amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	142	94,7
	Hayır	8	5,3
İnterneti resmi ve bankacılık amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	112	74,7
	Hayır	38	25,3
İnterneti eğlence-hobi amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	106	70,7
	Hayır	44	29,3
İnterneti güncel olayların takibi amacı ile kullanıyor musunuz?	Evet	136	90,7
	Hayır	14	9,3
İnterneti diğer amaçlar ile ilgili kullanıyor musunuz?	Evet	17	11,3
	Hayır	133	88,7
	Toplam	150	100

Çizelge 4.6'ya göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin internet kullanım amaçları sıralamasında, interneti en çok araştırma yapmak amacı ile (%99,3), ikinci olarak eğitim-öğretim amacı ile (%94,7), sonrada haberleşme ve e-posta amacı ile (92,7) kullandıkları görülmüştür. İnternetin eğitim amacı ile kullanım oranının yüksek olması eğitimcilerden beklenen farkındalığın iyi düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca eğitimcilerin genel olarak interneti kullanım oranlarının yüksek olması da beklenebilecek bir durumdur.

Çizelge 4.7'de, okul yöneticileri ve öğretmenlerin kullandıkları sosyal medya ortamlarına ilişkin demografik dağılımları görülmektedir:

Çizelge 4.7 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin kullandıkları sosyal medya ortamlarına ilişkin demografik dağılımları

Kullanılan Sosyal Medya Ortamları	Frekans			Yüzde	
	Evet	Hayır	Toplam	Evet	Hayır
Facebook	98	52	150	65,3	34,7
Twitter	84	66	150	56,0	44,0
Google +	109	41	150	72,7	27,3
Flickr	3	147	150	2,0	98,0
Pinterest	13	137	150	8,7	91,3
Bloglar	24	126	150	16,0	84,0
You Tube	118	32	150	78,7	21,3
Vikiler	18	132	150	12,0	88,0
İnstagram	46	104	150	30,7	69,3
Myspace	2	148	150	1,3	98,7
Ning	1	149	150	0,7	99,3
Reddit	0	150	150	0	100
LinkedIn	23	127	150	15,3	84,7
Delicious	0	150	150	0	100
Salt Eğitim Platformları	19	131	150	12,7	87,3
Diğer Platformlar	9	141	150	6,0	94,0

Çizelge 4.7'ye göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin kullandıkları sosyal medya ortamları sıralamasında, %78,7 ile You Tube ile en yüksek orana sahip iken; %72,7 ile Google+ ikinci; %65,3 ile Facebook üçüncü ve %56 ile Twitter dördüncü en çok kullanılan ortam olmuştur. Araştırmada bu dört sosyal ortamın kullanım bağlamında diğer ortamlardan dikkat çekecek düzeyde farkı olduğu görülmüştür. Bu sıralama, sosyal medyayı küresel kullanım sıralaması ile benzerlik göstermektedir. Bu sıralamayı % 30,7 ile İnstagram takip etmekle beraber, diğer uygulamaların %16'nın altında kaldığı görülmüştür. Yönetici ve öğretmenlerin *eğitim amaçlı tasarlanmış uygulamaları* daha sık kullanmaları beklenirken; %12,7 oranında kullanıyor olmaları da, bu ortamlara ilgisiz kaldıklarını ortaya çıkarmaktadır. Eğitimcilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarına dair dağılımı Çizelge 4.8'de bulunmaktadır:

Çizelge 4.8 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyayı kullanım amaçlarına ilişkin demografik dağılımları

Sosyal Medyayı Kullanım Amaçlarına İlişkin Sorular	Yanıt	Frekans	Yüzde
Sosyal medyayı haberleşme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	132	88,0
	Hayır	18	12,0
Sosyal medyayı fikri ve sosyal paylaşımlar için kullanıyor musunuz?	Evet	100	66,7
	Hayır	50	33,3
Sosyal medyayı güncel konularla ilgili bilgi edinmek için kullanıyor musunuz?	Evet	140	93,3
	Hayır	10	6,7
Sosyal medyayı eğlenme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	94	62,7
	Hayır	56	37,3
Sosyal medyayı arkadaşlarla iletişim için kullanıyor musunuz?	Evet	90	60,0
	Hayır	60	40,0
Sosyal medyayı özel ilgi – hobi gruplarına katılmak için kullanıyor musunuz?	Evet	63	42,0
	Hayır	87	58,0
Sosyal medyayı eğitim-öğretim amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	136	90,7
	Hayır	14	9,3
Sosyal medyayı diğer amaçlarla alakalı kullanıyor musunuz?	Evet	7	4,7
	Hayır	143	95,3
	Toplam	150	100,0

Çizelge 4.8'e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medya kullanım amaçları istatistiklerinde, sosyal medya en çok *güncel konularla ilgili bilgi edinmek* (%93,3), *eğitim-öğretim amaçlı* (%90,7) ve *haberleşme amaçlı* (%88) kullanılmaktadır. Sosyal medyanın eğitim amacı ile kullanım oranının yüksek olması eğitimcilerden beklenen bir durumdur ve eğitimin geleceği açısından olumlu bir gelişme olarak saymak mümkündür.

Eğitimde sosyal medya ortamlarının kullanımının hangi amaçlarla gerçekleştiği ise çizelge 4.9'da incelenmiştir:

Çizelge 4.9 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde sosyal medyayı kullanım amaçlarının demografik dağılımı

Eğitimde SM Kullanım Amaçlarına Dair Sorular	Yanıt	Frekans	Yüzde
Öğrencilerle iletişim kurma amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	87	58,0
	Hayır	63	42,0
Sınıf toplantıları veya etkinlikleriyle ilgili bilgi verme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	73	48,7
	Hayır	77	51,3
Ödev teslim veya kontrol yapabilme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	80	53,3
	Hayır	70	46,7
Derslerle ilgili materyal paylaşımı amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	94	62,7
	Hayır	56	37,3
Derslerle ilgili duyuru ve bilgilendirme yapabilme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	97	64,7
	Hayır	53	35,3
Meslektaşlarınızla eğitim-öğretim içerikli paylaşım amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	109	72,7
	Hayır	41	27,3
Öğrencilerin eğitim durumlarıyla alakalı veli bilgilendirme amaçlı kullanıyor musunuz?	Evet	79	52,7
	Hayır	71	47,3
	Toplam	150	100

Çizelge 4.9'a göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medyayı “eğitim-öğretim sürecinde” kullanım amaçları istatistiklerinde, sosyal medya en çok *meslektaşlar ile eğitim-öğretim içerikli paylaşım amaçlı* (%72,7), *derslerle ilgili duyuru ve bilgilendirme yapabilme amaçlı* (%64,7) ve *derslerle ilgili materyal paylaşımı amaçlı* (%62,7) kullanıldığı gözlenmiştir. Ayrıca sosyal medyanın eğitim öğretim sürecinde kullanılma oranlarının ortalamasının da % 50'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yarısından fazlasının, “ankette sorulan amaçlar kapsamında” sosyal medya ortamlarını eğitim-öğretim sürecine entegre edilmesine katkıda bulundukları şeklinde yorumlanması mümkündür.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyaya erişimde kullandıkları araçlar; akıllı telefon, ipad, tablet, masaüstü bilgisayar, dizüstü bilgisayar, eski normal fonksiyonlu telefonlar olarak değişkenlik göstermektedir. Bu araçların demografik dağılımı Çizelge 4.10'da görülmektedir:

Çizelge 4.10 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyaya erişimde kullandıkları araçların demografik dağılımı

Sosyal Medyaya Erişimde Kullanılan Araçlar	Yanıt	Frekans	Yüzde
Sosyal medyaya erişimde Android - İpad- tablet kullanıyor musunuz?	Evet	132	88
	Hayır	18	12
Sosyal medyaya erişimde normal telefon kullanıyor musunuz?	Evet	23	15,3
	Hayır	127	84,7
Sosyal medyaya erişimde masaüstü bilgisayar kullanıyor musunuz?	Evet	72	48
	Hayır	28	52
Sosyal medyaya erişimde dizüstü bilgisayar kullanıyor musunuz?	Evet	123	82
	Hayır	27	18
	Toplam	150	100,0

Çizelge 4.10'a göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medyaya erişimde kullandıkları araçlar, %88 ile *Android-İpad-tablet*; %82 ile *dizüstü bilgisayar*; %48 ile *masaüstü bilgisayar* ve %15,3 ile *fonksiyonsuz normal telefonlar* olduğu görülmektedir. Beklendik oranlar içeren bu durum, *taşınabilir araçların* daha çok tercih edildiği ve normal telefonlar ile internete erişmeye çalışan eğitimcilerin de olduğunu göstermektedir. Çizelge 4.11'de ise sosyal medyaya erişilen ortamların dağılımı bulunmaktadır:

Çizelge 4.11 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyaya erişebildikleri ortamların demografik dağılımı

Sosyal Medyaya Ulaşılan Ortamlar	Yanıt	Frekans	Yüzde
Sosyal medyaya evden erişebiliyor musunuz?	Evet	141	94
	Hayır	9	6
Sosyal medyaya okuldan erişebiliyor musunuz?	Evet	133	88,7
	Hayır	17	11,3
Sosyal medyaya erişimde internet kafeleri kullanıyor musunuz?	Evet	9	6
	Hayır	141	94
Sosyal medyaya diğer ortamlardan erişebiliyor musunuz?	Evet	9	6
	Hayır	141	94
	Toplam	150	100,0

Çizelge 4.11'e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticileri, sosyal medyaya %94 ile *evden*, %88,7 ile *okuldan* erişmektedirler. Eğitimcilerin sosyal medyayı kullanım sıklıklarının dağılımı ise Çizelge 4.12'de görülmektedir:

Çizelge 4.12 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyayı kullanım sıklıklarının demografik dağılımı

SM Kullanım Sıklığı	Frekans	Yüzde %
Haftanın her günü kullanıyorum	94	62,7
Haftada 4-6 gün arası kullanıyorum	19	12,7
Haftada 2-3 gün kullanıyorum	27	18,0
Haftada 1 gün kullanıyorum	3	2,0
Hiç kullanmıyorum	7	4,7
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.12'ye göre, öğretmen ve okul yöneticileri, sosyal medya ortamlarını % 62,7 gibi bir oranla *haftanın her günü*, %93,3 ile *haftada bir günden fazla* kullanmaktadır. SM ortamlarına ilişkin bilgi seviyelerinin dağılımı ise Çizelge 4.13'de görülmektedir:

Çizelge 4.13 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medya ortamlarına ilişkin bilgi seviyeleri demografik dağılımı

Sosyal medya ortamlarına ilişkin bilgi seviyeleri	Frekans	Yüzde
Çok iyi	23	15,3
İyi	55	36,7
Orta	61	40,7
İyi değil	7	4,7
Hiç yok	4	2,7
Toplam	150	100,0

Çizelge 4.13'e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticileri, sosyal medya ortamlarına ilişkin bilgi seviyeleri hakkında % 40,7 ile *orta*; %36,7 ile *iyi düzeyde* olduklarını ifade etmişlerdir. Genel olarak bilgi seviyesi göreceli bir kavram olmakla beraber, ortalamanın üstü bilgi seviyesi olduğu yorumu yapılması mümkündür.

4.2.2. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde, eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenecektir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, internet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili görüşlerinin maddelere göre dağılımı Çizelge 4. 14'de görülmektedir:

Çizelge 4.14 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, internet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili düşüncelerin dağılımı

Düşünceler (N=150)		Kesinlikle Katılmıyorum		Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		F	%			F	%
Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir. (Ort: 3,46)	F	9	21	33	65	22	
	%	6	14	22	43,3	14,7	
Öğrencilerin motivasyonunu artırır. (Ort: 3,40)	F	11	23	31	64	21	
	%	7,3	15,3	20,7	42,7	14,0	
Sınıf içi ve öğretmenle iletişimi zayıflatır. (Ort: 3,02)	F	16	51	23	40	20	
	%	10,7	34,0	15,3	26,7	13,3	
Öğrenciyi daha sosyal hale getirir. (Ort: 2,78)	F	28	42	25	45	10	
	%	18,7	28,0	16,7	30,0	6,7	
Sınavlarda daha hızlı ve detaylı geri bildirim sağlar. (Ort: 3,28)	F	12	27	37	55	19	
	%	8,0	18,0	24,7	36,7	12,7	
Her ders için uygundur. (Ort: 2,71)	F	23	46	38	37	6	
	%	15,3	30,7	25,3	24,7	4,0	
Her seviyedeki öğrenci için uygundur. (Ort: 2,58)	F	26	55	31	31	7	
	%	17,3	36,7	20,7	20,7	4,7	
Derse devamsızlığı artırır. (Ort: 3,11)	F	15	53	35	28	19	
	%	10,0	35,3	23,3	18,7	12,7	
Öğrencilerin iletişim yeteneğini artırır. (Ort: 2,82)	F	21	49	26	43	11	
	%	14	32,7	17,3	28,7	7,3	
Öğretmenin rolünü azaltır. (Ort: 3,27)	F	20	57	28	34	11	
	%	13,3	38	18,7	22,7	7,3	
Öğrenci okul ilişkisini azaltır. (Ort: 3,14)	F	16	59	23	35	17	
	%	10,7	39,3	15,3	23,3	11,3	
Öğrencilerin başarısında azalma meydana getirir. (Ort: 3,18)	F	18	50	39	28	15	
	%	12	33,3	26	18,7	10	
Ders ortamını zenginleştirir. (Ort: 3,74)	F	7	17	19	72	35	
	%	4,7	11,3	12,7	48,0	23,3	
Sınıf içi ve dışı eğ. materyallere ulaşım sağlar. (Ort: 3,95)	F	5	11	17	70	47	
	%	3,3	7,3	11,3	46,7	31,3	
İç motivasyonu yüksek olan öğrencilerde etkilidir. (Ort: 2,93)	F	9	40	46	42	13	
	%	6,0	26,7	30,7	28	8,7	
Öğrencilerin düşünce dünyasını genişletir. (Ort: 3,36)	F	16	22	22	71	19	
	%	10,7	14,7	14,7	47,3	12,7	
Geleneksel öğretim yöntemlerinin yerin almaz. (Ort: 2,68)	F	10	32	36	45	27	
	%	6,7	21,3	24	30	18	

Çizelge 4.14'e göre, Araştırmaya katılan ($n= 150$) öğretmen ve okul yöneticilerinin “*İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili düşünceleri*” incelendiğinde en yüksek oranda *katıldıkları* maddeler:

- Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca ulaşım sağlar (Ort:3,95),
- Ders ortamını zenginleştirmiş olur (3,74),
- Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir (Ort: 3,46),
- Öğrencilerin motivasyonunu artırır (Ort: 3,40) olarak sıralanmıştır.

Katılımcıların en yüksek oranda *katılmadıkları* maddeler ise sırasıyla:

- Her seviyedeki öğrenci için uygundur. (Ort: 2,58)
- Geleneksel öğretim yöntemlerinin yerin almaz. (Ort: 2,68)
- Her ders için uygundur. (Ort: 2,71) maddeleridir.

Ayrıca olumlu tutumlar için 5 den 1'e doğru puan ve olumsuz tutumlar için ise 1 den 5'e doğru puan verilmiştir. Olumsuz tutumlarının yüzdelерinin yüksek çıkması o maddelerde söz konusu olan özelliğe olumsuz bakılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4.3 3. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde, her madde için internet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşlerin, “*cinsiyet, yaş grubu, branş, kıdem ve görev*” değişkenlerine göre farklılık durumlarının incelenmesinde, dağılımın normal olup olmadığının tespiti için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları Çizelge 4.15'te verilmiştir:

Çizelge 4.15 Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşlerinin normallik testi / maddelere göre dağılımı

Maddeler	Kolmogorov-Smirnov testi		
	İstatistik	SD	Sig.(p)
Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir.	,268	150	,000
Öğrencilerin motivasyonunu artırır.	,267	150	,000
Sınıf içi ve öğretmenle iletişimi zayıflatır.	,229	150	,000
Öğrenciyi daha sosyal hale getirir	,203	150	,000
Sınavlarda daha hızlı ve detaylı geri bildirim sağlar	,229	150	,000
Her ders için uygundur.	,198	150	,000
Her seviyedeki öğrenci için uygundur.	,237	150	,000
Derse devamsızlığı artırır.	,223	150	,000
Öğrencilerin iletişim yeteneğini artırır.	,221	150	,000
Öğretmenin rolünü azaltır.	,246	150	,000
Öğrenci okul ilişkisini azaltır.	,257	150	,000
Öğrencilerin başarısında azalma meydana getirir.	,209	150	,000
Ders ortamını zenginleştirmiş olur.	,308	150	,000
Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca erişimi sağlar.	,298	150	,000
Sadece iç motivasyonu yüksek olan öğrencilerde etkili olur.	,176	150	,000
Öğrencilerin düşünce dünyasını genişletir.	,302	150	,000
Geleneksel öğretim yöntemlerinin yerini almaz.	,198	150	,000
Sosyal medya ve internetin eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşlerin toplam değeri	,107	150	,000

Yapılan normallik testi sonucunda $p < 0,05$ çıkması, bu anlamlılık düzeyinde ölçeğin her bir alt boyutundan ve ölçeğin tamamından elde edilen puanların normal dağılımdan anlamlı sapma gösterdiği saptanmıştır. Bu durumda alt boyut puanlarının dağılımlarının normal olmadığı görülmektedir.

Çizelge 4.15'e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin "*İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili düşünceleri*" incelenmiş; her bir boyuta göre değişkenlerin belirlenmiş olan kategorilerine düşen puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiştir. Bunun sonucunda her madde için sig değeri ($p < 0,05$) olduğu, yani normal dağılıma uygun olmadığı görülmüştür. Dolayısı ile parametrik olmayan testlerden, ikili sınamalarda Mann Whitney-U testi; ikiden fazla sınamalarda ise Kruskal Wallis testi uygulanması uygun görülmüştür.

Öğretmen ve yöneticilerin “*cinsiyetlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Mann Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçları çizelge 4.16’de gösterilmiştir:

Çizelge 4.16 Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin cinsiyet’e ilişkin analiz sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra orta.	Sıra Toplam	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	A. Sig. (p)
Erkek	63	62,75	3953,00				
Bayan	87	84,74	7372,00	1937,0	3953,0	-3,063	,002*
Toplam	150						

(* $p=0,002 < 0,005$; $U=1937,0$; $Z = -3,063 < 3$)

Çizelge 4.16’ya göre, araştırmaya katılan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, “*cinsiyetlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = -3,063$, $p = 0,002$). Erkek ve kadın eğitimcilere ait puanların sıraları ayrı ayrı toplanarak alınan ortalamaları dikkate alındığında, erkeklerin puanlarının sıralama ortalaması (Mean Rank) 62,75 ve kadınların ise 84,74 olduğu görülmektedir.

Erkek eğitimcilere kıyasla kadın eğitimcilerin daha yüksek puan almalarını, sosyal medyayı eğitimde kullanma ile alakalı daha çok olumlu görüşle sahip oldukları şeklinde yorumlamak mümkündür.

Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin, “*yaşlarına*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Kruskal Wallis-H testi ile ölçülmüş, sonuçlar çizelge 4.17’de incelenmiştir:

Çizelge 4.17 Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin yaş değişkenine ilişkin analiz sonuçları

	Sıra verileri		Kruskal Wallis-H testi			
	Yaşınız	N	Sıra Ort.	X ²	SD	p (Sig.)
İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşler	23-29 Yaş aralığı	37	77,18	1,757	4	,780*
	30-36 Yaş aralığı	53	77,72			
	37-43 Yaş aralığı	37	75,49			
	44-50 Yaş aralığı	12	64,86			
	51 ve üstü Yaş aralığı	11	63,09			
	Total	150				

(*p=0,780 > 0,05; x² =1,757)

Çizelge 4.17'ye göre, internet ve sosyal medya araçlarının eğitimde kullanılması ölçeği sıralamalar ortalamalarının, okul yöneticileri ve öğretmenlerin “yaş aralığı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda, *okul yöneticileri ve öğretmenlerin yaş aralıklarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır* (p= 0,780).

Öğretmen ve yöneticilerin “branşlarına” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile ölçülmüş ve sonuçlar çizelge 4.18’de verilmiştir:

Çizelge 4.18 Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin branş değişkenine ilişkin analiz sonuçları

	Sıra verileri		Kruskal Wallis test			
	Branşlar	N	Sıra Ort.	X ²	SD	p (Sig.)
İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşler	Matematik-Geo.	26	77,15	6,900	6	,330*
	Fen bilimleri	36	74,33			
	Türkçe-Edebiyat	22	75,02			
	Sosyal bilimler	21	81,19			
	Yabancı diller	23	86,98			
	Mesleki branşlar	5	37,70			
	Diğer branşlar	17	64,62			
	Toplam	150				

(*p=0,330 > 0,005 x²=6,900)

Çizelge 4.18’e göre, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin, “*branşlarına*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p > 0,05).

Öğretmen ve yöneticilerin “*kıdemlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile ölçülmüş ve sonuçlar çizelge 4.19’da verilmiştir:

Çizelge 4.19 Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin kıdem değişkenine ilişkin analiz sonuçları

Sıra verileri				Kruskal Wallis-H test		
	Hizmet yılınız	N	Sıra Ortalama	X ²	SD	P (Sig.)
İnternet ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair görüşler	1-5 yıl arası	41	73,01	2,792	5	,732*
	6-10 yıl arası	37	83,65			
	11-15 yıl arası	26	76,15			
	16-20 yıl arası	23	75,15			
	21-25 yıl arası	11	71,95			
	26 yıl ve üstü	12	61,38			
Toplam		150				

(*p=0,732 > 0.005 x²=2,792)

Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin, “*kıdemlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p > 0,05).

Öğretmen ve yöneticilerin “*görevlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Mann Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçları çizelge 4.20’de gösterilmiştir:

Çizelge 4.20 Eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair görüşlerin görev değişkenine ilişkin analiz sonuçları

	Görevler	N	Sıra orta.	Sıra Toplam	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	A. Sig. (p)
İnternet ve SM eğitimde kullanılması Görüşler	Öğretmen	130	78,08	10150,50				
	Yönetici	20	58,73	1174,50	964,50	1174,50	-1,857	,063*
	Toplam	150						

(Z=-1,857<3; p=0,063>0,005; U=964,50)

Çizelge 4.20’ye göre, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin, “*görevlerine*” göre eğitimde sosyal medya kullanılmasına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark

bulunamamıştır ($p > 0,05$). Okul yöneticileri ve öğretmenlere ait puanların sıraları ayrı ayrı toplanarak alınan ortalamaları dikkate alındığında, okul yöneticileri puanlarının sıralama ortalaması (Mean Rank) 58,73 ve öğretmenlerin ise 78,08 olduğu görülmektedir. Bu durumu, öğretmenlerinin okul yöneticilerine nazaran sosyal medyayı eğitimde kullanma ile alakalı görüşlerinin daha olumlu olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölüm, araştırmamızın bulgularından çıkan sonuçları ve tartışma alanları çerçevesinde önerileri içermektedir.

1. Araştırmamızda, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair düşüncelerinde; “cinsiyet”e göre bayan öğretmenler lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Koçer (2012), 1500 öğrenci ile internet ve sosyal medya kullanım pratiklerini ölçmek üzere yüz yüze bir anket çalışması gerçekleştirmiş ve cinsiyet’e göre bayanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuş, diğer değişkenlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bu ve benzeri birçok araştırmada, “cinsiyet” değişkenine göre bayan öğretmenler lehine çıkan istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tartışılmalı ve sebepleri araştırılmalıdır.

2. Araştırmamızda, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair düşüncelerinde; “görev”, “yaş”, “kıdem”, “branş” değişkenleri açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Ancak Yabancı dil, Sosyal bilimler ve Matematik branş öğretmenlerinin diğer branş gruplarına göre sosyal medya görüşlerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Aynı şekilde genç öğretmenlerin (30-36 yaş grubu veya 6-10 yıl hizmet verenler) sosyal medya görüşlerinin diğer kıdem gruplarına göre daha olumlu olduğu ve kıdem/yaş arttıkça olumlu düşüncelerin azaldığı görülmektedir. İstisna olarak 23-29 yaş aralığı ve 1-5 yıl kıdem görüşlerinin bu genellemenin dışında (nispeten düşük) olması, öğretmenliğin ilk yılları (1-5 yıl) mesleki temel gelişim dönemi olduğu için öğretmenlerin zamanlarını bu alana ayırdıkları şeklinde yorumlanması mümkündür. Öğretmenlerin, okul yöneticilerine göre daha olumlu tutumlar geliştirdikleri de görülmektedir.

Benzer bir araştırmada aynı tutum ölçeğini kullanan Menteşe (2013), *sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin düşüncelerinde; “cinsiyet”e göre anlamlı bir fark bulmamakla birlikte, “görev”, “yaş”, “kıdem”, “branş” değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulmuştur.* Menteşe (2013), bu anlamlı farklılığın, *“Öğretmenlerin yöneticilerden daha çok olumlu tutuma sahip olduğu; 33-42 yaş aralığı ve 6-10 yıl kıdemli eğitimcilerin diğer yaş ve kıdem gruplarından daha olumlu tutum gösterdikleri; Yabancı Dil öğretmenlerin diğer branşlara göre daha olumlu düşüncelere sahip oldukları yönünde olduğunu”* ifade etmiştir.

Bu bulguların, araştırmamızda bulunan sonuçlar ile anlamlılık düzeyinde olmasa bile olumluluk yönü açısından örtüşmesi söz konusudur. *Koçer (2012) tarafından gerçekleştirilen internet ve sosyal medya kullanım pratikleri araştırması sonuçları da bulgularımızla örtüşmektedir.*

Okul yöneticilerinin, en ileri *yaş aralığı/kıdem* sahiplerinin ve mesleki branşlı eğitimcilerin; sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair düşüncelerinde hangi sebeplerle olumlu düşüncelerinin diğer gruplara göre düşük kaldıkları görülmektedir.

3. Okul yöneticileri ve öğretmenler sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile alakalı genelde olumlu düşünmektedir. En çok olumlu görülen maddeler:

Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca ulaşım sağlar (Ort:3,95),

Ders ortamını zenginleştirmiş olur (3,74),

Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir (Ort: 3,46),

Öğrencilerin motivasyonunu artırır (Ort: 3,40) şeklinde sıralanmıştır.

En az olumlu görülen maddeler ise:

Her seviyedeki öğrenci için uygundur (Ort: 2,58),

Geleneksel öğretim yöntemlerinin yerin almaz (Ort: 2,68),

Her ders için uygundur (Ort: 2,71) maddeleridir.

Menteşe (2013)'de, okul yöneticileri ve öğretmenler sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşlerinde benzer bulgulara ulaşmış ve en olumlu görülen maddeleri: “Sınıf içi ve dışı ders materyallerine kolayca erişimi sağlar”; “Ders ortamını zenginleştirir”; “Öğrencilerin düşünce dünyasını genişletir” ve “Öğrencilerin eğitim düzeyini yükseltir” şeklinde sıralamıştır. En olumsuz görülen maddeleri ise: “Derse devamsızlığı artırır”; “Sınıf içi ve öğretmenle iletişimi zayıflatır” ve “Öğretmenin rolünü azaltır” şeklinde sıralamıştır.

Aynı ölçeği kullanan bu iki araştırmada bulunan birbirine yakın sonuçlar, tutumlar üzerinde kuvvetli bir fikir vermekle beraber olumsuz görüşlerde de benzerlik söz konusudur.

4. Araştırmamıza katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medyayı eğitim-öğretim sürecinde kullanım amaçları sıralamasında, sosyal medya en çok:

Meslektaşlar ile eğitim-öğretim içerikli paylaşım amaçlı (%72,7),
Derslerle ilgili duyuru ve bilgilendirme yapabilme amaçlı (%64,7),
Derslerle ilgili materyal paylaşımı amaçlı (%62,7) kullanılmaktadır.

Akgün (2015)'de araştırmasının bulgularında, sosyal ağların öğretmenler açısından öğrenciler ve meslektaşları ile “etkileşim, iletişim ve paylaşım, öğrenci ve ödev takibi, bilgiye hızlı ve kolay erişim, ders içeriklerini oluşturma ve zenginleştirme” gibi konularda faydalı olduğu belirtilmiştir.

MMS Education (2012) anketine göre de; sosyal medya eğitimciler tarafından “Aile ve arkadaşlar ile iletişim”, “Bilgi ve kaynakları paylaşmak”, “Meslektaşlar ile iletişim” ve “Kişisel öğrenme ağı oluşturmak” amaçlarıyla kullanılmaktadır.

Bu araştırmaların bulguları da çalışmamızın sonuçları ile örtüşmektedir.

5. Araştırmamızda öğretmen ve okul yöneticilerinin “*internet*” kullanım amaçları:

Araştırma yapmak (%99,3),

Eğitim-öğretim (%94,7),

Haberleşme (%92,7),

Güncel olayların takibi (%90,7) olarak sıralanmıştır.

Öğretmen ve okul yöneticilerinin “*sosyal medya*” kullanım amaçları ise:

Güncel konularla ilgili bilgi edinmek (%93,3),

Eğitim-öğretim (%90,7),

Haberleşme (%88),

Fikri ve sosyal paylaşımlar (% 66,7) olarak sıralanmıştır.

Demir (2001)’in öğretim elemanları ve öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmanın bulgularında, *internet kullanma amaçları benzer şekilde “araştırma yapmak, kişisel amaçlı, eğlence ve haberleşme” olarak sıralanmıştır.* Akgün (2015)’ün araştırmasının bulgularında ise *öğretim elemanlarının sosyal medya kullanım amaçları, araştırmamızın bulguları ile aynı doğrultuda; “iletişim, mesleki paylaşım ve haber alma” olarak sıralanmıştır.*

Araştırmamızda öğretmen ve okul yöneticilerinin “*internet*” kullanım amaçları ile “*sosyal medya*” kullanım amaçlarının örtüştüğü; farklı araştırmalarda da internet ve sosyal medyanın benzer amaçlarla kullanıldığı görülmektedir.

6. Araştırmamıza katılan okul yöneticileri ve öğretmenlerin en çok kullandıkları ağlar: You Tube (%78,7), Google+ (%72,7), Facebook (65,3) ve Twitter (%56) olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca araştırmamızın bulgularında, eğitimcilerin:

%97’sinin kolayca ulaşabilecekleri internet bağlantılarının,

%96’sının e-posta adreslerinin,

%79,3'ünün sosyal medya hesaplarının olduğu görülmektedir.

%10 Kişisel web sayfası olan ve %12,7 eğitim amaçlı tasarlanmış platformları kullanan eğitimcilerin oranıdır. Araştırmamızda, sosyal medyada hesabı olmayan %4,7 ve sosyal medya ile ilgili hiç bilgisi olmayan %2,7 eğitimci olduğu görülmektedir.

Eğitimciler, sosyal ağlara ve internete genellikle taşınabilir dijital araçlar (tablet, android telefon %88 ve dizüstü bilgisayar %82) ile ulaşmakta; internet ve sosyal ağlara genellikle ev ve okul ortamlarından ve haftanın her günü (%62,7) bağlanmaktadır.

MMS Education (2012) “Eğitimciler arasında K-12 anketi: Sosyal Ağlar, Çevrimiçi Topluluklar ve Web 2.0 araçları ” araştırması sonuçlarına göre ise: 18-34 yaş aralığında bulunan eğitimcilerin %97’si; 35-54 yaş aralığındaki eğitimcilerin %85’i ve 55 yaş üstü eğitimcilerin %75’i en az bir sosyal ağa üyedir. Eğitimcilerin eğitim odaklı sitelere üyelik dağılımı: Edmodo (%27), EdWeb (%15), ASCD Edge (%9), Classroom 2.0 (%9), We Are Teachers (%6) ve Teacher 2.0 (%5) olarak sıralanmıştır. Eğitimcilerin en çok tercih ettikleri ilk altı sosyal ağ ise Facebook (%85), Linedin (%41), Twitter (%39), Google+ (%27), Ning (%11) ve Myspace (%7) olarak sıralanmıştır. MMS Education (2012) Anketine katılan tüm eğitimcilerin %82’si, öğretmenlerin %89’u ve okul müdürlerinin %76’sı bir sosyal ağa üyedir.

Yöneticilerin ve öğretmenlerin internete kolayca bağlanabilme oranlarının iyi düzeyde (%97) olmasına rağmen, sosyal medya kullanım oranlarının daha düşük olduğu (%79,3) ve eğitsel odaklı sitelerin daha az tercih edildiği (%12,7) görülmektedir.

Araştırmamızın bulgularına dayalı olarak okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin görüşlerinin en genel haliyle olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Alan yazında mevcut çalışmalarında aynı doğrultuda olumlu görüşlere sahip olduğu görülmektedir. *Chris Piotrowski (2015), “Eğitimde sosyal medya kullanımı ile ilgili geliştirilen araştırmalar: Tezler üzerine bir çalışma” adlı çalışmada konuyla alakalı 662 tezi incelemiş, 29 tezin bulguları üzerinden bir analiz gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın sonucunda 29 tezden sadece 2 tezin bulgularında öğrenci ya da öğretim üyelerinden küçük bir kısmının olumsuz görüş bildirildiğini*

belirtmiş, genel olarak çok olumlu görüşlerin ağırlıklı olduğunu vurgulamıştır.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak uygulayıcılara, eğitim teknolojisi görevlilerine ve araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir:

1- Genellikle taşınabilir araçlar ile sosyal medya ortamlarına erişen eğitimcilerin, eğitsel amaçlı tasarlanan sosyal medya araçlarını oldukça az kullandıkları görülmüştür. Bu doğrultuda “salt eğitim amaçlı sosyal medya ortamları ve taşınabilir araç ve platformların eğitime nasıl entegre edilebileceği; daha işlevsel hale nasıl getirilebileceği” araştırılmalı, geliştirilmeli ve uygulanabilir hale getirilmelidir. Bu açıdan “*FATİH projesi, eğitim amaçlı tasarlanmış ortamlar, MEBBİS, ödev/değerlendirme takip sistemleri*” gibi yazılımların mobil, eğitsel ve işlevsel hale getirilmesi için çalışmalar yapmaları önerilir.

2- Okul yöneticilerinin, ileri yaş aralığı/kıdem sahiplerinin ve mesleki branşlı eğitimcilerin, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına dair düşüncelerinde hangi sebeplerle olumlu düşüncelerinin diğer gruplara göre düşük kaldıkları, olumsuz düşünce ve kaygıların nedenlerinin araştırılması; eksiklikleri/endişeleri giderecek çalışmaların yapılması önerilir.

3- Sosyal medyayı eğitsel süreçlerde etkin kullanılabilen eğitimcilere kıyasla, sosyal medya ortamlarıyla ilgisi veya bilgisi olmayan öğretmenlerin verdiği eğitimin fırsat eşitliğini olumsuz etkileme durumu söz konusu olabilmektedir. Eğitim görevlilerince bu doğrultuda endişeleri olan eğitimcilerin önyargılarını kırarak çalışmalar; bilgi ve uygulama eksiklikleri olan eğitimcilerin de bu eksikliklerini giderecek seminer ve uygulamalar yapılabilir.

Son söz olarak, büyük gelişmelerin ve dönüşümlerin yaşandığı son çeyrek yüzyılın eğitimcileri karatahta-tebeşir ortamı ve geleneksel öğretim yaklaşımlarından; akıllı-dijital teknolojilere ve modern/postmodern öğretim yaklaşımlarına geçiş dönemine şahit

olmaktadır. Okul yöneticileri, öğretmenler ve eğitim personellerinin; dijital ve katlanarak gelişen web teknolojileri ile yetişen nesle rehberlik yapma rolleri ile baş aktör oldukları bir realitedir. Dolayısı ile bu alanda kendilerini çok yönlü geliştirmeleri ve donanımlı olmaları gerekmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K. (1992). İşbirlikli Öğrenme: Kuram, Araştırma, Uygulama-3, Uğurel Matbaası, Malatya.
- Açıkgöz, K. Ü. (2011). Aktif öğrenme. 12.baskı, 79-81, Biliş Yayınları, İzmir.
- Açıkgöz, K.Ü. (2003). “Etkili Öğrenme ve Öğretme”, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Ada, Ş., Görgülü, D. ve Küçükali, R. (2013). Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Öz Yeterlilikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3 (2): 53-70.
- Ağaoğlu, E. (2008). Sınıf Yönetimi. Sınıf Yönetimi ile İlgili Genel Olgular, 8. Baskı, (Ed. Kaya, Z.), Pegem A Yayıncılık, Ankara, 1-42.
- Akar, E. (2010). Sanal Toplulukların Bir Türü Olarak Sosyal Ağ Siteleri: Bir Pazarlama İletişim Kanalı Olarak İşleyişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1): 107-122.
- Akbulut, Y. (2010). Sosyal Bilimlerde Spss Uygulamaları (Sık Kullanılan İstatistiksel Analizler ve Açıklamalı Spss Çözümleri). İdeal Kültür ve Yayıncılık, İstanbul.
- Akgün, F. (2015). "Öğretmen ve Öğretim Elemanlarının Sosyal Ağ Kullanımına İlişkin Görüşleri. Trakya Üniversitesi, 5th International Conference of Research in Education.8-10 Aralık.
- Akıllı, G.K. ve Yıldırım, Ç. (2013). Web 1.0, 2.0, 3.0, 4.0,..Web ∞. Ses@ E-Dergisi 3. Sayı. <http://seset.ceit.metu.edu.tr/2012/01/web-1-0-2-0-3-0-4-0/> 24.09.2015
- Akkaya, A.E. (2011). Okul Yöneticilerinin Bilgi Teknolojileri Becerilerinin ve Tutumlarının Geliştirilmesi: Bir Hizmetiçi Eğitim Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz, M., (2005). Türetimci Çoklu Ortam Öğrenme Kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28: 9-18.
- Akkoyunlu, B.(1998). Eğitimde Yeni Teknolojiler. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1021, 5-11, Eskişehir.
- Alkan, C. (1997). Eğitim Teknolojisi. Anı Yayıncılık. 5.baskı,1: 1-45, 341-344.

- Altun, A. (2006). Eğitimde İnternet Uygulamaları. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Arseven, A., Arseven, İ. ve Dervişoğlu, F., (2015). Tarih Öğretmen Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki. *International Journal of Social Science*, **32**: 171-185,
- Aslanargun, E. (2003). Postmodernizm ve Bir İnsan Bilimi Olarak Eğitim Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Aslanargun, E. (2007). Modern Eğitim Yönetimi Anlayışına Yönelik Eleştiriler ve Postmodern Eğitim Yönetimi 1, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, **50**: 195-212.
- Aşlıoğlu, B. (2007) . Eğitim ile ilgili temel kavramlar. Öğretim ilke ve yöntemleri, 1.baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 17.
- Aşkar, P. (1991). Bilgisayar Destekli Öğretim Ortamı, Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri, İstanbul.
- Aşkar, P. ve Kocadere A.S. (2013). Sosyal Medya Araçlarının Katkıları ve Kullanım Sıklıkları: Öğretmenlik Uygulaması Örneği. *İlköğretim Online*: **12**(4): 1120-1132.
- Atkinson, R., Atkinson, R. and Hilgard, E. R . (1995). Psikolojiye Giriş I., (Çevirenler: Kemal Atakay, Mustafa Atakay, Aysun Yavuz) Sosyal Yayınlar, İstanbul.
- Avcı Yücel Ü. (2015). Bilgisayar Destekli Eğitim ve E-Öğrenme. Başkent Üniversitesi, Eğitimde Materyal Tasarımı ve Kullanımı, http://moodle.baskent.edu.tr/pluginfile.php/211/mod_resource/content/0/ders_notlari/Bilgisayar_Destekli_Egitim_ve_e-Ogrenme_-_Ders_Notu.pdf, 23.12.2015
- Aydın, C. H. (2002). Uzaktan Eğitimin Geleceğine İlişkin Eğilimler. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir, 23-25 Mayıs.
- Aydın, C.H. (2005). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Kullanılan Basılı Materyallerdeki Anlatım Biçimine ilişkin Öğrenen Tercihleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **5** (1): 131-147
- Aziz, A. (1994). Araştırma Yöntemleri Teknikleri ve İletişim. Turhan Kitabevi Ankara, 28.

- Babadoğan, C. ve Gürkan, T. (2002). “Sorgulayıcı Öğretim Stratejisinin Akademik Başarıya Etkisi”. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, **1** (2): 147-160.
- Bacanlı, H. (2004). *Gelişim ve Öğrenme*. 9. Baskı, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara, 145.
- Bağcı-Kılıç, G. ve Karaaslan, H. (1998). “Okullarda İnternet Kullanımı: Avantajları, Dezavantajları ve Alınması Gereken Tedbirler”.
<https://pegem.net/dosyalar/dokuman/793-2012022114153-karasar.pdf> , Orj. Kyn:
<http://inettr97.metu.edu.tr/bildiriler/okullar.htm>, 15.09.2015.
- Barış, M.F. ve Tosun, N. (2013). Sosyal Ağ ve E-Portfolyo Entegrasyonu: Facebook Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Mayıs, Makale No:14, 2(2).
- Baş, T. ve Kocadere, A.S. (2012). Smc Ortamının Kullanılabilirlik Açısından Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, Özel Sayı 1: 41-50.
- Başaran, İ.E. (1994). *Eğitime Giriş*. Kendi basım, (4):12, 88-92, 172.
- Bilen, M. (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Anı Yayıncılık, Ankara, 5.
- Bilgili, C. (2006). *Medyada Olmayanlar “Medya Eleştirileri”*. Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul, 7.
- Binark, M. ve Löker, K. (2011). *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Bilişim Rehberi*. STGM, Ankara, 196-206.
- Binbaşioğlu, C. (1983). *Genel Öğretim Bilgisi*, Binbaşioğlu Yayınevi, Ankara, 25.
- Binbin, Z. (2013). *Social Media and Classroom Writing: Participation, İnteraction and Collaboration*, School of Education, Ph.D., University Of California, Irvine.
- Birbiri, D. (2012). *Eğitim ve Öğretim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı*. T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seminer I., Haziran, 12.
- Bozkurt, A., (2014). *Ağ Toplumu ve Öğrenme: Bağlantıcılık*, Akademik Bilişim, Mersin Üniversitesi, Mersin, 5-7 Şubat, 603-605.
- Brady, K., Holcomb, B. and Smith, B. (2010). *The Use of Alternative Social*

Networking Sites in Higher Educational Settings: A Case Study of the E-Learning Benefits of Ning in Education. *Journal of Interactive Online Learning*, **9**(2).

Budak, Y. ve Çoban Budak, E. (2012). Harmanlanmış öğrenme yönteminde benzetim uygulamalarının öğrenmeye etkisi. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, **3**(6): 46-65.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 5. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.

Büyüksener, E. (2009). Türkiye’de Sosyal Ağların Yeri ve Sosyal Medyaya Bakış. 14. Türkiye’de İnternet Konferansı.

Cox, D. D. (2012). School communications 2.0: A social media strategy for K-12 principals and superintendents, Ph.D., Iowa State University, USA.

Cleary, A. *et al.* (1976). Educational technology: Implications for early and special education. John Wiley, New York.

Collier, K. G. *et al.* (1971). Colleges of education learning programmes: A proposal (Working Paper No.5). Commission on Instructional Technology. Washington, DC.

Çakır, H. ve Korucu, A.T. (2015). Dinamik web teknolojileri ile geliştirilen işbirlikli öğrenme ortamını kullanan öğretmen adaylarının görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **19**: 225, Doi:<http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.61147>

Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, **13**(1): 55-66.

Çankaya, S., Kuzu, A. ve Mısırlı, Z.A., (2011). Tasarım Tabanlı Araştırma ve Öğrenme Ortamlarının Tasarımı ve Geliştirilmesinde Kullanımı. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, July, **1**(1): 19.

Çelen, F.K., Çelik, A. ve Seferoğlu S.S. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları. Akademik Bilişim, İnönü Üniversitesi, Malatya, 2-4 Şubat.

Çilenti, K. (1988). Eğitim Teknolojisi ve Öğretim. Kadioğlu Matbaası, Ankara, 29.

Demir, S. (2001). Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, İnternetin Öğretim Amaçlı

- Kullanımına İlişkin Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi. Y. Lisans Tezi, Gaziantep Ü., Sosyal Bil. Ens., Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Demirel, Ö. (2010). Öğretme Sanatı, Öğretim İlke ve Yöntemleri. 16. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 9.
- Demirli, C.ve Kütük, Ö.F. (2010). Anlamsal Web (Web 3.0) ve Ontolojilerine Genel Bir Bakış. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, Yıl: 9, **18**: 95-105.
- Deryakulu, D. (2001). Yapıcı Öğrenme. Sınıfta Demokrasi, *Eğitim Sen Yayınları*, Ankara.
- Dikmenli, Y. ve Ünalı, Ü.E. (2013). Harmanlanmış Öğrenme ve Sanal Sınıfa Dönük Öğrenci Görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2**(2): 326-347.
- Doğan, D., Küfrevioğlu, R., Reisoğlu, İ. ve Göktaş, Y. (2011). Sanal Ortamların Eğitim Amaçlı Kullanılabilirliğinin Değerlendirilmesi, 5th International Computer and Instructional Technologies Symposium, , Fırat Üniversitesi, Elazığ, 22-24 Eylül.
- Downes, S. (2005). E-learning 2.0. *E-learn magazine*, ACM: 411, <http://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1104968>, 15.07.2015.
- Downes, S. (2009). Connectivist Dynamics in Communities. Topluluklar İçinde Bağlantıcılık Dinamikleri, <http://halfanhour.blogspot.com.tr/2009/02/connectivist-dynamics-in-communities.html>, 20.07.2015.
- Durak, G., Çankaya, S. ve Yünkül, E. (2014). Eğitimde Eğitsel Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Edmodo Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **41**.
- Ekici, M. Ve Kıyıcı, M. (2012) Sosyal Ağların Eğitim Bağlamında Kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **5** (2): 156-167
- Elçil, Ş. ve Şahiner, D.S. (2013). Uzaktan Eğitimde İletişimsel Engeller. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, **5**(2): 525, 537.
- Ellison, N. B. (2008). Introduction: Reshaping campus communication and community through social network sites. In G. Salaway, J. B. Caruso, & M. R. Nelson, The ECAR Study of Undergraduate Students and Information Technology, (Research Study, Vol. 8). Boulder, CO: EDUCAUSE Center for Applied Research. <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ers0808/rs/ers08082.pdf>, 15.08.2015

- Erbil, O., Erdoğan, A. ve Ertekin, S. (2007). Bilgi ve Teknoloji, Eğitek Haber MEB. Eğitim Teknolojileri Genel müdürlüğü iç iletişim aracı, **92**.
- Erdem, M., (2002). Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **22**: 172-179.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2005). Gelişim ve öğrenme. 14.baskı, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 132.
- Ergenç, A. (2011). Web 2.0 ve Sanal Sosyalleşme: Facebook Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ergün, M. (1998). İnternet Destekli Eğitim. Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1): 1-10.
- Erkoç, M.F. ve Erkoç, Ç. (2011). Değerler Eğitiminde Etkinlik Ortamı Olarak Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Facebook Grupları. 5th International Computer and Instructional Technologies Symposium, Elazığ, 203-208.
- Erkul, R. E. (2009). Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği. Türkiye Bilişim Derneği, Aralık, **116**: 96-101
- Erkut, E. (2015). 21.YY Bireylerden Hangi Becerileri ve Yetkinlikleri İstiyor. Eğitim Dünyası-Makaleler, <http://www.gelecekegitimde.com/21-yuzyilda-basarili-olmak-icin-bireylerden-hangi-beceriler-isteniyor/>, 30.09.2015.
- Erturgut, R. (2008). İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri, *Bilişim Teknolojileri Dergisi*. Mayıs, **1** (2): 79.
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, 12.
- Eyüpoğlu, İ.Z. (1989). Türkçe Kökler Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul, 76.
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2007). Kuramdan Uygulamaya: Yapılandırmacı Öğrenme. İlköğretim Öğretmenleri İçin Rehber Kitaplar Dizisi, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Fer, S. (2009). Social constructivism and social constructivist curricula in Turkey for the needs of differences of young people: Overview in light of the PROMISE project. In T. Tajmel & S. Klaus (Eds.), Science education unlimited: Approaches to equal opportunity in learning science, 179-199.

- Fındıkçı, İ. (2004). Yaşadıkça Eğitim. Hayat Yayınları: 18-19; 138-146.
- Fidan, N. (2012). Okulda Öğrenme ve Öğretme, Pegem A Yay., 3.Baskı, Ankara, 5-9.
- Fidan, N. ve Erden, M., (1987). Eğitime Giriş. Alkım Yayınevi, Ankara, 17.
- Finn, J. D. (1960). Technology and the instructional process. Audiovisual Communication Review, **8**(1): 9-10.
- Gardner, H. (2008). Geleceği İnşa Edecek Beş Zihin. Optimist Yayınları, https://akademim.com/portal/documents/3264/Bes_Zihin.pdf , 21.09.2015
- Göktaş, Y., Topu, F.B., Topuz, A.C. ve Yıldırım, Ö. (2015). Öğrenme Teorileri Üzerine İnşa Edilen Web 2.0 Uygulamaları: Science Direct Veri Tabanı İncelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, Mayıs, **8** (2), DOI: 10.17671/btd.03676
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., ve Madran, O. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı. <http://inet-tr.org.tr/inetconf15/bildiri/10.doc> , 13.02.2015
- Gülner, B. (2008). Bilgisayar ve İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları: Suzep Örneği. *Selcuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Konya.
- Hendler, J. (2010). Web 3.0: The Dawn of Semantic Search. Computer, IEEE Computer Society Press, **43**(1): 77-80.
- Henson, K.T. (2003). Foundations for learner-centered educational: A knowledge base. *Education*, Retrieved August, 2010 from EBSCOhost database, **124** (1): 5-16.
- Hızal, A. (1991). “Türkiye’de Eğitim Teknolojisi”, Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler. (Ed: Ayhan Hakan), Anadolu Ü. AÖF, Eskişehir, 64-82.
- Horizon Report (2015). NMC Horizon Report Interim Results 2015 K-12 Edition, 3-6. <http://cdn.nmc.org/media/2015-nmc-horizon-report-k12-interim-results.pdf>
- Hoşcan, E. (1998). Öğrenen Organizasyon Olarak Okul. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, **10**: 97-111
- ISTE. (2007). Standards for Students (NETS-S). International Society for Technology in Education, <http://www.iste.org/standards/iste-standards/standards-for-students>, 21.09.2015

- ISTE. (2008). Standards for Teachers (NETS-T), International Society for Technology in Education. <http://www.iste.org/standards/iste-standards/standards-for-teachers>, 21.09.2015
- ISTE. (2009). International Society for Technology in Education Standards A http://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_iste_standards-a_pdf.pdf, 16.09.2015
- ISTE. (2009). Standards for Administrators (NETS-A), International Society for Technology in Education <http://www.iste.org/standards/iste-standards/standards-for-administrators>, 21.09.2015
- İşlek, M.S. (2012). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri: Türkiye’deki Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 18-45.
- İşman, A. (2003). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Değişim Yayınları.
- İşman, A. ve Albayrak, E. (2014). Sosyal Ağlardan Facebook’un Eğitime Yönelik Etkililiği, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1): 129-138.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K. and Chew, E. (2010). Get out of myspace!. Computers and Education, 54: 776–782, <http://learninginnovationexperts.pbworks.com/f/Get+out+of+my+space.pdf>, 20.10.2015.
- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, 2. Baskı, Ankara, 85-99.
- Kalelioğlu, F. (2013). Temel Kavramlar. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Kaplan Andreas, M. and Haenlein M. (2011). The early bird catches the news: Nine things you should know about micro-blogging, *Business Horizons*, 54(2).
- Kaplan, Andreas. M. and Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons* (53): 59-68.
- Karaman, S., Kaban, A ve Yıldırım, S. (2008). “Öğrenme 2.0 Yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar ve Sonuçları”. inet-tr’08 - XIII. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildirileri, Orta Doğu Teknik

Üniversitesi, Ankara, 22-23 Aralık, 37.

Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri, İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim. *TOJET*. Aralık 2004, Makale:16, **3** (4).

Karataş, E. (2013). WWW (World Wide Web) Tarihi. *Ses@ e-dergisi*, **21**, <http://seset.ceit.metu.edu.tr/2013/12/www-world-wide-web-tarihi/>, 28.09.2015

Karip, E. (1996). Etkili Eğitim Sistemlerinin Geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi*, **2**: 246.

Katz, S. and Earl, L. (2010). “Learning about networked learning communities” *School Effectiveness and School Improvement*, **21**(1): 27.

Kavgacı, H., Köse, M.F. ve Özdemir, S. (2014). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanındaki Yüksek Lisans Programlarının Okul Liderliği Standartları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Mukaddime*, **5**(1): 1-26

Kayabaşı, Y. (2005). Sanal Gerçeklik ve Eğitim Amaçlı Kullanılması. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, **3**(4).

Kayaduman, H., Seferoğlu, M. ve Sırakaya, S.S. (2011). Eğitimde Fatih Projesinin Öğretmenlerin Yeterlik Durumları Açısından İncelenmesi. *Akademik Bilişim, İnönü Üniversitesi, Malatya*, 2-4 Şubat. (Aktaran: MEB. 2006. Temel eğitime destek projesi “öğretmen eğitimi bileşeni” öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, *Tebliğler Dergisi*, 2590: 1491-1540)

Kazancı, A. ve Dönmez, F. (2013). Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar Okul 2.0. Anı Yayınları, İstanbul.

Kert, S. B. and Kert, A. (2010). The usage potential of social network sites for educational purposes. *International Online Journal of Educational Sciences*, **2**(2): 486–507.

Kesik, F. (2014). Eğitim Yönetiminde Çoğul Bir Ses: Eleştirel Kuram. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, İzmir, **4** (2): 93-133.

Koçer, M. (2012). Erciyes Üniversitesi Öğrencilerinin İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları. *Akdeniz İletişim Dergisi*, Aralık, (18): 71.

Lietsala, K. and Sirkkunen, E. (2008). Social Media: Introduction to The Tools and Processes of Participatory Economy. Tampere University Press, 42, Finlandiya.

- Mangold, G. and Faulds, D. (2009). Social Media: The New Hybrid Element of Promotion Mix. *Business Horizons* (52): 357-365.
- Martschink, B. (2014). Mathematics Courses: Fostering individuality through EMOOCs. Proceedings of the European MOOC Stakeholder Summit, Orj. Kyn: <http://docplayer.biz.tr/15365630-Uzaktan-egitimde-yeni-trend-kitlesel-acik-cevrimici-dersler-new-trend-in-distance-education-massive-open-online-courses.html>, 02.12.2015
- Mattelart, A. (2004). Bilgi Toplumunun Tarihi. İletişim Yayınevi, İstanbul, 12.
- Mazman, S.G. (2009). Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- McLoughlin, C and Lee, M. J. W. (2007). “Social software and participatory learning: pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era,” Paper presented at the Ascilite, Singapore. Erişim: 08.12.2015, <http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/mcloughlin.pdf>
- MEB (2015). 2015-2019 Stratejik Planı. Ankara.
- MEB (2002). Okullarda Bilgi Teknolojileri Uygulamalarına Yönelik Çalışmalar. <http://egitek.meb.gov.tr/egitek/EgitimMateryali/BilgiTekUygulama.htm>, 20.03.2015
- MEB (2009). “2010-2014 Stratejik Planı”. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara, 27-66.
- Menteşe, M. (2013). Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Metz, C. (2007). Web 3.0. PC Magazine, 74-79.
- MMS Education (2012). “Eğitimciler arasında K-12 anketi: Sosyal Ağlar, Çevrimiçi Topluluklar ve Web 2.0 araçları” . <https://www.mmseducation.com/resource/the-2012-survey-of-k-12-educators-and-social-networking-online-communities-and-web-2-0-tools/>, 01.12.2015

- O'murchu, I., Breslin, J.G. and Decker, S. (2004), Online Social and Business Networking Communities, DERI Technical Report 2004-08-11, SIGKDD'03, Washington, DC.
- Odabaşı, H. F., Mısırlı, Ö., Günüş, S., Timar, Z. Ş., Ersoy, M., Som, S. ve Erol, O. (2012). Eğitim İçin Yeni Bir Ortam: Twitter. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 95.
- Özata, F.Z., Tuncer, A. S., Akar, E.ve Öztürk, M.C. (2013). Sosyal Medya. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No: 2877; Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1834, (1): 9.
- Özçelik, D.A. (1992). Eğitim Programları ve Öğretim, Genel Öğretim Yöntemi. ÖSYM Eğitim Yayınları, Ankara.
- Özdamar, K. (2004). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi. Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Özdemir, M. (2011). Kamu Yönetimi ve İşletme Yönetimi Arakesitinde Bir Bilim: Eğitim Yönetimi. *Amme İdaresi Dergisi*, Haziran, **44** (2): 29-42.
- Özdemir, S. (2000). Eğitimde Örgütsel Yenileşme. 5.baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 16.
- Özden, Y. (2002). Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler. Pegem A Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 15.
- Özden, Y. (2009). Öğrenme ve Öğretme., Pegem Akademi, 9.Baskı, Ankara, 23.
- Özkiraz, A. (2003). Modernleşme Teorileri ve Postmodern Durum. Çizgi Kitapevi, Konya.
- Özmen, B. ve Yıldırım, N. (2011). Video Paylaşım Sitelerinin Eğitsel Amaçlı Kullanımı. 5. International Computer and Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ, 22-24 Eylül.
- Özmen, F. ve Yörük, S. (2004). Sınavla Atanan İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Öğretmenlerin Mesleki Gelişimindeki Etkililik Düzeyleri: Malatya İli Örneği. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

Malatya, 6-9 Temmuz.

- Özmen, F., Aküzüm C., Sünkür, M. ve Baysal, N. (2011). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. Fırat Üniversitesi, 6. Uluslararası Gelişmiş Teknolojiler Sempozyumu (IATS'11), Elazığ, 16-18 Mayıs.
- Özsoy, Y. (1987). Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi. A.Ü. Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Öztürk, K. Ö.ve Tetik, E. (2015). Sosyal Ağ Destekli Bilişim Teknolojileri Eğitiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*. ISSN: 1306-3111/1308-7274, NWSA ID: 2015.10.3.1C0639
- Pekdağ, B. (2010). Kimya Öğreniminde Alternatif Yollar: Animasyon, Simülasyon, Video ve Multimedya ile Öğrenme. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 2(7): 86.
- Piotrowski, C. (2015). Emerging research on social media use in education: a study of dissertations. *Research in Higher Education Journal*, University of West Florida, January 27.
- Polat, M. ve Arabacı, İ.B. (2014). Eğitimde Açık Liderlik ve Sosyal Ağlar. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6 (1).
- Ray, J. (2006). “Welcome to the Blogoshere: The educational use of blogs (aka Edublogs)” Kappa Delta Pi Record, Indianapolis, 42 (4): 175-177.
- Richardson, J., Hargrave, A.M., Moratille, B., Vahtivouri, S., Venter, D. ve Vries, R. (2009). “MEB İnternet Okur Yazarlığı El Kitabı”. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2009/AvrupaKonseyi/hbk_tu.pdf 11.10.2015
- Richardson, W. (2006). Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms. Corwin Press, California.
- Safko, L. (2010). The Social Media Bible. John Wiley and Sons, New Jersey.
- Sarı, Ö. (2012). Türkiye’de Facebook Kullanıcılarının Mahremiyet Algısı ve Kimlik İnşası Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2.
- Seçer, İ. (2013). SPSS ve Lisrel ile Pratik Veri Analizi: Analiz ve Raporlaştırma. Anı

Yayıncılık, Ankara, 25.

Simon, Y. R. (1983). Pursuit of happiness and lust for power in technological society. In C. Mitcham & R. Mackey (Eds.), *Philosophy and Technology*. New York.

Şaşan, H.H. (2002). Yaşadıkça Eğitim, 49-52, 74-75.

Şenel, H.C ve Seferoğlu, S.S. (2009). “Eğitimde Ağ Günlüğü Uygulamaları: İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersinden Örnekler”. 9th International Educational Technology Conference, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Şişman, M. (2010). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Pegem Akademi, 3. Baskı, Ankara.

Tanzer, S. (2004). Mesleki ve Teknik Öğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Tepe, T. ve İnceoğlu, M. (2012). Sanal Dünyaların Yaşam Boyu Öğrenme Etkinliklerinde Kullanımı. 1. Ulusal Sürekli Eğitim Kongresi.

Tınmaz, H. ve Yakın, İ. (2013). Bir Öğretim Aracı Olarak Twitter Kullanılması: Bir Yüksek Eğitim Çalışması Örneği, *The Turkish Online Journal of Educational Technology* – Ekim, **12** (4). <http://www.tojet.net/articles/v12i4/12423.pdf>, 11.12.2015

Tokel, T. ve Cevizci, E. (2013). Üç Boyutlu Sanal Dünyalar: Eğitimciler İçin Yol Haritası. <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/269.pdf>, 21.11.2015

Tonkin E. (2005). "Making the Case for a Wiki" *Ariadne*, **42**, <http://www.ariadne.ac.uk/issue42/tonkin/> , 02.11.2015

Tosun, N. (2006). Bilgisayar Destekli ve Bilgisayar Temelli Öğretim Yöntemlerinin Öğrencilerin Bilgisayar Dersi Başarısı ve Bilgisayar Kullanım Tutumlarına Etkisi: Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne, 8-16.

TÜİK (2015). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 18 Ağustos.

Uça-Güneş, P. (2014). Uzaktan Eğitim Programlarının Yapılandırılması İçin Bir Yaklaşım: Sosyal Ağ Sentezi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Journal

of Research in Education and Teaching, Ağustos, Makale No: 23, 3(3).

Veznedaroğlu, H.M. (2005). Senaryo Temelli Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Öz Yeterlik Algısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, No:205175, Ankara Üniversitesi.

Vural, Z. B. A. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5): 3351-3355

Williams, Robert W. (2012). Digital immigrant teacher perceptions of social media as it influences the affective and cognitive development of students: A phenomenological study. Ph.D., Liberty University, Lynchburg, VA, July.

Yayla, K. (2010). İnternet Pazarlamasında Yeni Eğilimler: Çevrim İçi Sosyal Ağların Üniversite Öğrencilerinin Satın Alma Davranışlarına Etkisi. Celal Bayar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 59.

Yeşilbağ, Y. (2009). Öğretim Stratejileri, Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Öğretmenlere Genel Açıklama. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 101: 24-29.

Yeşilbağ, Y. (2013). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş: Yeni, Yeniden. Makaleler, <https://yukselyesilbag.wordpress.com/category/makaleler/>, 14.08.2015

Yeşilyaprak, B. (2008). Eğitim ve Öğretimde Yeni Paradigmalar, Eğitim ve Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul.

Yörük, S. ve Kocabaş, İ. (2000). Eğitimde Demokratik Liderlik ve İletişim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1): 225-234

Yüksel, M. ve Olpak, Y.Z. (2014). Facebook'un Eğitimde Kullanılması: Muhasebe Eğitiminde Bir Uygulama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Nisan, 15(1): 171-186.

Zarella, D. (2010), The social media marketing book. Published by O'Reilly Media Inc., U.S.A. 2013 <http://blog.monitera.com/search/label/Twitter>, 10.11.2015

İnternet Kaynakları

- 1- <http://www.baskent.edu.tr/~tkaracay/etudio/ders/internet/html/htmlbasics/web.htm>,
20.07.2015
- 2- <http://wearesocial.net/blog/2015/01/digital-social-mobile-worldwide-2015/>,
11.11.2015
- 3- Eğitim Paradigmaları <http://w3.gazi.edu.tr/~sirin/kaynaklar/ppt/Egt/paradigmalar.ppt>,
Öğrenme-Öğretme kuramları: <http://w3.gazi.edu.tr/~sirin/kaynaklar/kuram.pdf>,
Karadeniz, Ş. Eğitim Teknolojisi 24.02.2015
- 4- <http://www.sirinkaradeniz.com/dersler/kuram.pdf> 24.02.2015
- 5- <https://pygmalionetkisi.wordpress.com/tag/yapilandirmaci-yaklasim/> , 14.01.2015
- 6- <http://oguzcetin.gen.tr/ogrenme-kuramlari.html> , 29.08.2015 Yrd. Doç. Dr. Oguz
Çetin Kişisel web sitesi. Niğde Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Eğitimi Bölüm Başkanı.
- 7- http://www.canaktan.org/egitim/egitim-metodoloji/yasamboyu.htm#_ftn2,
23.08.2015
- 8- <http://www.netpsikolog.com/baslica-zeka-kuramlari-piaget-gardner-guilford-goleman-thorndike.html>, 22.08.2015
- 9- <http://www.kisiselgelisimakademisi.com/makale.asp?id=20> ,11.09.2015
- 10- http://www.mef.edu.tr/Flipped_Classroom, 12.11.2015
- 11- <http://www.egitimag.com/flipped-classroom-2013-etkileri-infografik/>, 12.11.2015
- 12- <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0internet>, 29.09.2015
- 13- <http://www.forumdaz.com/forum/konu/internetin-tarihcesi-ozeti.198720/> 29.09.2015
- 14- <http://notoku.com/internetin-kisa-tarihcesi/#ixzz3marpL0ce>, 29.09.2015
- 15- https://en.wikipedia.org/wiki/Bulletin_board_system, 01.10.2015
- 16- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi>, 13.12.2015
- 17- https://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_medya#Sosyal_medya_okuryazarlığı,

23.09.2015

18- <http://www.sosyaling.com/sosyal-medyanin-gelisimi>, 03.10.2015

19- <http://simplify360.com/>, 02.10.2015

20- <http://www.tumhaber.com/haber/1228/facebookta-canli-yayin-donemi-basladi.html>

06.12.2015

21- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Blog>, 04.10.2010

22- <http://www.son.tv/haber-367963>, 11.12.2015

23- https://tr.wikipedia.org/wiki/Vikipedi:SSS/Eğitim_amaçlı_kullanım, 02.11.2015

24- <http://web-2-0-araclari-ue.wikispaces.com/Folksonomi>, 02.11.2015

25- <http://www.rssnedir.com/>, 02.11.2015

26- <http://dictionary.reference.com/browse/podcast?s=t> , 04.12.2015

27- <http://www.scoop.it/t/sosyal-medya-araclar>, 05.12.2015

28- <https://www.google.com.tr/intl/tr/edu/classroom/>, 05.12.2015

29- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Edmodo>, 05.12.2015

30- [https://en.wikipedia.org/wiki/Ning_\(website\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ning_(website)), 01.12.2015

31- <http://mainpc.net/elgg-sosyal-paylasim-sitesi/>, 01.12.2015

32- <http://www.fretech4teachers.com/2011/02/seven-free-platforms-for-teaching.html#.VmVpJNKyNHw>, 12.12.2015

33- <http://www.btk.gov.tr/tr-TR/Anasayfa#>, 18.12.2015

34- <http://sosyalaglarinegtselkullanimi.blogspot.com.tr/>, 06.11.2015

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Bilal İbrahim Feyzioğlu
Doğum Yeri ve Tarihi : 05/07/1972, İstanbul
İletişim : 507 0767234 / bilalif72@gmail.com

Eğitim Durumu

Lise : İzmit Lisesi, 1987-1990

Lisans : İstanbul Üni. Fen. Fak. Matematik Böl., 1991-1996

Yüksek Lisans : Afyon Kocatepe Üniversitesi, İnternet ve Bilişim
Teknolojileri Yönetimi, 2014-2016

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : Matematik Öğretmenliği, 1996-2015

EKLER

Ek-1 Anket İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 18/02/2015-6319

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Fen Bilimleri Enstitüsü

Sayı : 95624635-044-
Konu : Bilal İbrahim FEYZİOĞLU Anket
İzni Hk.

İNTERNET VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ YÖNETİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Enstitümüz İnternet ve Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Bilal İbrahim FEYZİOĞLU'nun "Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılmasına İlişkin Öğretmenler ve Yöneticilerin Görüşleri" konulu anket yapmasının uygun görüldüğüne ilişkin Ankara Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün yazısı ile Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının yazısı yazımız EK'inde sunulmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. İbrahim EROL
Enstitü Müdürü

EK :
İlgili Evrak Ekleri

Evrak Doğrulamak İçin : <http://193.255.51.76/enVision/Dogrula/LMHB95>

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Ahmet Necdet Sezer Kampüsü, 03200, AFYONKARAHİSAR

Telefon : (0 272) 228 12 13 /10702-- Belgeç. : (0 272) 228 13 10

E- posta : fenbilens@aku.edu.tr

Elektronik Ağ : www.aku.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-1 (Devam) Anket İzni

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 70813604-044-
Konu : Anketler

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 08.01.2015 tarih ve 95624635-044-702 sayılı yazı,
b) 03.02.2015 tarih ve 14588481/605.99/1203963 sayılı yazı.

Enstitünüz İnternet ve Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Bilal İbrahim FEYZİOĞLU'nun "Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılmasına İlişkin Öğretmenler ve Yöneticilerin Görüşleri" konulu tez çalışması kapsamında Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Gölbaşı ilçesinde bulunan tüm özel ortaöğretim öğrencileri ile özel liseler idareci ve öğretmenlerine anket çalışması yapması talebinin uygun görülmesine ilişkin ilgi (b) yazı Ek'te gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Mehmet Kemalettin ÇONKAR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK :
İlgi (b) yazı (1 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : <http://193.255.51.76/enVision/Dogrula/NFFTYV>

Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Kampüsü Rektörlük Binası B Blok Kat:1 Afyon
Tel:0272 2281124 Faks:0272 2281181
E-Posta :gensek@aku.edu.tr

Ek-1 (Devam) Anket İzni

**T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 14588481/605.99/1203963

03/02/2015

Konu: Araştırma izni

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)**

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) 09/01/2015 tarihli ve 238 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Bilal İbrahim FEYZİOĞLU' nun "**Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri**" başlıklı tezi kapsamında çalışma yapma talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Anket formunun (4 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (1) Şubesine gönderilmesini arz ederim.

Ali GÜNGÖR
Müdür a.
Şube Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.

03/02/2015

Yazar SUBAŞI
Şef

Konya yolu Başkent Öğretmen Evi arkası Beşevler ANKARA
e-posta: istatistik06@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Emine KONUK
Tel: (0 312) 221 02 17/135

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2a6d-6d77-3392-bb92-9e81 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-2 Anket Formu

EĞİTİMDE SOSYAL MEDYANIN KULLANILMASINA İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ ANKETİ

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı, “Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri” İsimli bu anket, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim dalında, Sayın Yrd. Doç. Dr. Sinan YÖRÜK danışmanlığında yürütülen bir yüksek lisans çalışmasının gereği olarak hazırlanmış olup başka herhangi bir amaç için kullanılmayacaktır. Lütfen adınızı veya numaranızı kodlamayınız. (İçi boş parantezlere x işareti koyabilirsiniz).

Bilal İbrahim FEYZİOĞLU

A-KİŞİSEL BİLGİLER

- 1.Yaşınız: (.....)
2. Cinsiyetiniz: Erkek (), Bayan ()
3. Branşınız: (.....), İlköğretim (), lise ()
4. Hizmet yılınız: 1-5 (), 6-10 (), 11-15 (), 16-20(), 21-25 (), 26 ve fazlası ()
5. Göreviniz: Öğretmen (), Yönetici ()

		Evet	Hayır
6	Kolayca ulaşabileceğiniz internet bağlantınız var mı?		
7	E-Posta adresiniz var mı?		
8	Sosyal medya ortamlarında hesabınız var mı?		
9	Kişisel web sayfanız var mı?		

B- UYGULAMALAR

Bu bölümde soru öbeklerinin üstünde bulunan soru yönergelerini dikkate alarak cevaplayınız.

Ek-2 (Devam) Anket Formu

İnterneti aşağıdaki amaçlarla ilgili olarak kullanıyor musunuz?

		Evet	Hayır
10	Araştırma yapmak		
11	Haberleşme, e-posta		
12	Sosyalleşme-iletişim		
13	Eğitim öğretim amaçlı		
14	Resmi ve bankacılık işlemleri		
15	Eğlence-hobi		
16	Güncel olayların takibi-gazeteler		
17	Diğer (lütfen belirtiniz):		

Aşağıdaki sosyal medya ortamlarını kullanıyor musunuz?

		Evet	Hayır
18	Facebook		
19	Twitter		
20	Google +		
21	Flickr		
22	Pinterest		
23	Bloglar		
24	You tube		
25	Wikiler		
26	Instagram		
27	Myspace		
28	Ning		
29	Reddit		
30	Linkedln		
31	Frienfeed		
32	Delicious		
33	Edmodo schooltube classmates vb salt eğitim platformları		
34	Diğer (lütfen belirtiniz.):		

Sosyal medya web sitelerini hangi amaçla kullanıyorsunuz?

		Evet	Hayır
35	Haberleşme amaçlı kullanıyorum. (e-posta,mesaj vb.)		
36	Fikir paylaşımları ve sosyal paylaşımlar için kullanıyorum.		
37	Güncel konularla ilgili bilgi edinmek için kullanıyorum.		
38	Eğlenme amaçlı kullanıyorum. (müzik,video,oyun vb)		
39	Eski arkadaşlarla iletişim ve yeni arkadaşlıklar için		
40	Özel ilgi, hobi gruplarına katılmak için kullanıyorum.		
41	Eğitim-öğretim amaçlı		
42	Diğer (lütfen belirtiniz.):		

Ek-2 (Devam) Anket Formu

Eğitim / Öğretimde ; Sosyal medya araçlarını hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?

		Evet	Hayır
43	Öğrencilerle iletişim kurma amaçlı		
44	Sınıf toplantıları veya etkinlikleriyle ilgili bilgi verme amaçlı		
45	Ödev teslim veya kontrol yapabilme amaçlı		
46	Derslerle ilgili materyal paylaşımı amaçlı		
47	Derslerle ilgili duyuru ve bilgilendirme yapabilme amaçlı		
48	Meslektaşlarınızla eğitim-öğretim içerikli paylaşım amaçlı		
49	Velileri, öğrencilerin eğitim durumlarıyla alakalı bilgilendirme amaçlı		

İnternet ve sosyal medya erişiminde aşağıdaki araçlardan hangilerini kullanıyorsunuz?

		Evet	Hayır
50	Akıllı telefon (android, ipad, tablet vb.)		
51	Fonksiyonsuz (normal) telefon		
52	Masaüstü bilgisayar		
53	Dizüstü bilgisayar		

İnternet ve sosyal medya erişiminde hangi ortamları kullanıyorsunuz?

		Evet	Hayır
54	Ev		
55	Okul		
56	İnternet kafe		
57	Diğer(Lütfen belirtiniz):		

58. Sosyal medya ortamlarını hangi sıklıkta kullanıyorsunuz? Uygun seçeneği işaretleyiniz.

- a) Her gün / Haftada
- b) 4-6 gün / Haftada
- c) 2-3 gün / Haftada
- d) 1 gün / Haftada
- e) Hiç kullanmıyorum

Ek-2 (Devam) Anket Formu

59. Sosyal Medya Ortam ve Araçları ile ilgili bilgi seviyeniz nedir?

- a) Çok iyi
- b) İyi
- c) Orta
- d) İyi değil
- e) Hiç yok

C- DÜŞÜNCELERİNİZ

Bu bölümde İnternet ve sosyal medyanın eğitim/öğretimde kullanılmasına ilişkin yazılan ifadelerle katılma durumunuza göre size en uygun seçeneği işaretleyiniz.

	<u><i>İnternet ve Sosyal medya ortam araçlarının eğitimde kullanılması;</i></u>	1-Kesinlikle Katılmıyorum	2-Katılmıyorum	3-Kararsızım	4-Katılıyorum	5-Kesinlikle Katılıyorum
60	Öğrencilere verilen eğitim düzeyini yükseltir.					
61	Öğrencilerin motivasyonunu artırır.					
62	Sınıf içi ve öğretmenle iletişimi zayıflatır.					
63	Öğrenciyi daha sosyal hale getirir					
64	Sınavlarda daha hızlı ve detaylı geri bildirim sağlar					
65	Her ders için uygundur.					
66	Her seviyedeki öğrenci için uygundur.					
67	Derse devamsızlığı artırır.					
68	Öğrencilerin iletişim yeteneğini artırır.					
69	Öğretmenin rolünü azaltır.					
70	Öğrenci okul ilişkisini azaltır.					
71	Öğrencilerin başarısında azalma meydana getirir.					
72	Ders ortamını zenginleştirmiş olur.					
73	Sınıf içinde ve dışında ders materyallerine kolayca erişimi sağlar.					
74	Sadece iç motivasyonu yüksek olan öğrencilerde etkili olur.					
75	Öğrencilerin düşünce dünyasını genişletir.					
76	Geleneksel öğretim yöntemlerinin yerini almaz.					

Değerli vaktinizi ayırıp, anketimize katıldığınız için teşekkür ederim...